

Új kiadás

Az 1975-ben megjelent és 1990-ben revideált protestáns új fordítású Biblia legújabb revíziójának első próbakiadását tartja kezében a Tisztelt Olvasó. A Magyar Bibliatársulat 2006-ban kezdett hozzá a revízió előkészítéséhez, az észrevételek gyűjtéséhez. Munkánk most jutott el arra a pontra, hogy az egyházi bibliaolvasó közvélemény elé tárhatjuk a Szöveggondozó Bizottság revíziós munkájának első gyümölcsét, Mózes első könyvét, amelyet reményeink szerint hamarosan Pál apostol Rómaiakhoz írt levelének próbakiadása követ majd. A bibliai szöveg gondozása során a következő revíziós alapelvekhez igyekeztünk tartani magukat: 1. Figyelembe vettük és értékeltük az 1990 és 2008 között beérkezett észrevételeket és javaslatokat. 2. Meg kívántuk őrizni az új fordítású Biblia alapvető szövegkritikai és fordítási döntéseit (a formális és a dinamikus ekvivalencia kiegyensúlyozott alkalmazása), a bibliai szöveg tagolását és az emelkedett, mai beszélt köznyelvi szintet. Ezeken a területeken csak akkor változtattunk az új fordítás szövegén, ha azt a mai írásértelmezési és fordításelméleti konszenzus megkövetelte. 3. Javítottuk a felismert nyomdahiribákat, fordítási tévedéseket és archaikus (a mai beszélt nyelvben már nem használatos) kifejezéseket. 4. Igyekeztünk javítani a fordítás egységességén, következetességén. 5. Törekedtünk a „jó magyarságú” nyelvi megoldásokra, valamint arra, hogy az új bibliai szöveg felolvasva („szószéki használat”) is jól hangozzék. Legfőképpen pedig azt reméljük, hogy a revíziós munka eredményeként Isten igéje még inkább érthetően és tisztábban szólhat meg magyar nyelven.

Remélve, hogy a most kézbe vett és a hamarosan még megjelenő bibliai könyvek újabb szövege elnyeri a bibliaolvasó egyházi közvélemény tetszését, arra szeretnénk kérni minden érdeklődő testvérünket, hogy pozitív vagy negatív véleményével bátran keressen meg bennünket az info@bibliatarsulat.hu email címen vagy levélben a 1113 Budapest Bocskai út 35. postacímen.

Magyar Bibliatársulat

MÓZES ELSŐ KÖNYVE

A világ teremtése

1

¹Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. ²A föld még kietlen és puszta volt, a mélység fölött sötétség volt, de Isten Lelke lebegett a vizek fölött.

³Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság! És lett világosság. ⁴Látta Isten, hogy a világosság jó, elválasztotta tehát Isten a világosságot a sötétségtől. ⁵És elnevezte Isten a világosságot nappalnak, a sötétséget pedig éjszakának nevezte el. Így lett este, és lett reggel: első nap.

⁶Azután ezt mondta Isten: Legyen boltozat a vizek között, hogy elválassza egymástól a vizeket. ⁷Megalkotta tehát Isten a boltozatot, és elválasztotta a boltozat alatt levő vizeket a boltozat felett levő vizektől. És úgy történt. ⁸Azután elnevezte Isten a boltozatot égnek. Így lett este, és lett reggel: második nap.

⁹Azután ezt mondta Isten: Gyűljenek össze az ég alatt levő vizek egy helyre, hogy láthatóvá válják a szárazföld. És úgy történt. ¹⁰Azután elnevezte Isten a szárazföldet földnek, az összegyűlt vizeket pedig tengernek nevezte el. És látta Isten, hogy ez jó.

¹¹Azután ezt mondta Isten: Növesszen a föld növényeket: füveket, amelyek magvakat hoznak, és különféle gyümölcsfákat, amelyek gyümölcsöt teremnek, és majd abban magvuk lesz a földön. És úgy történt. ¹²Hajtott tehát a föld növényeket: különféle füveket, amelyek magvakat hoznak, és különféle gyümölcsstermő fákat, amelyeknek magvuk van. És látta Isten, hogy ez jó. ¹³Így lett este, és lett reggel: harmadik nap.

¹⁴Azután ezt mondta Isten: Legyenek világító testek az égbolton, hogy elválasszák a nappalt az éjszakától, és jelezzék az ünnepeket, a napokat és az esztendőket, ¹⁵és legyenek világító testeként az égbolton, hogy világítsanak a földre. És úgy történt. ¹⁶Megalkotta Isten a két nagy világító testet – a nagyobbik világító testet, hogy uralkodjék nappal, és a kisebbik világító testet, hogy uralkodjék éjszaka – és a csillagokat. ¹⁷Az égboltra helyezte őket Isten, hogy világítsanak a földre, ¹⁸és uralkodjanak a nappalon és az éjszakán, és válasszák el a világosságot a sötétségtől. És látta Isten, hogy ez jó. ¹⁹Így lett este, és lett reggel: negyedik nap.

Az állatok teremtése

²⁰Azután ezt mondta Isten: Pezsdüljenek a vizek élőlények nyüzsgésétől, és repdessenek madarak a föld felett, az égbolt alatt.

²¹És megteremtette Isten a nagy víziállatokat, a vizekben nyüzsgő különféle úszó élőlényeket és a különféle madarakat. És látta Isten, hogy ez jó.

²²Azután megáldotta őket Isten: Szaporodjatok, sokasodjatok, és töltsétek be a tenger vizét; a madarak is sokasodjanak a földön!

²³Így lett este, és lett reggel: ötödik nap.

²⁴Azután ezt mondta Isten: Hozzon elő a föld különféle élőlényeket: különféle jószágokat, csúszómászókat és vadállatokat. És úgy történt.

²⁵Megalkotta Isten a különféle vadállatokat, a különféle jószágokat és a különféle csúszómászókat. És látta Isten, hogy ez jó.

Az ember teremtése

²⁶Akkor ezt mondta Isten: Alkossunk embert a képmásunkra, hozzánk hasonlóvá: uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a jószágokon, az összes vadállaton és az összes csúszómászon, ami a földön csúszik-mászik.

²⁷Megteremtette Isten az embert a maga képmására,

Isten képmására teremtette,
férfivá és nővé teremtette őket.

²⁸ Azután megáldotta őket Isten,
és ezt mondta nekik Isten:

Szaporodjatok, sokasodjatok,
töltsétek be a földet, és hajtsátok uralmatok alá!
Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain
és a szárazföldön mozgó minden élőlényen!

²⁹ Majd ezt mondta Isten: Nektek adok minden maghozó növényt az egész föld színén, és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: legyen mindez a ti eledeltek! ³⁰ Minden földi állatnak, az ég minden madarának és minden földi csúszómászónak pedig, amelyben élet van, eledelül adok minden zöld növényt. És úgy történt. ³¹ És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó. Így lett este, és lett reggel: hatodik nap.

A teremtés hetedik napja

2

¹ Így készült el az ég és a föld és azok minden serege.

² A hetedik napra elkészült Isten a maga alkotó munkájával, és megpihent a hetedik napon egész alkotó munkája után. ³ Azután megáldotta Isten a hetedik napot, és megszentelte azt, mivel azon pihent meg Isten egész teremtő és alkotó munkája után.

⁴ Ez az ég és a föld teremtésének története.

Az első ember az Éden kertjében

Amikor az Úristen a földet és az eget megalkotta, ⁵ még semmiféle mezei fű nem volt a földön, és semmiféle mezei növény nem hajtott ki, mert az Úristen még nem bocsátott esőt a földre. Ember sem volt, aki a földet megművelje. ⁶ Akkor forrás fakadt a földből, és mindenütt megöntözte a termőföld felszínét. ⁷ Azután megformálta az Úristen az embert a föld porából, és az élet leheletét lehelte az orrába. Így lett az ember élőlény.

⁸ Ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten, és ott helyezte el az embert, akit formált.

⁹ Sarjasztott az Úristen a földből mindenféle fát, szemre kívánatosat és eledelre jót; az élet fáját is a kert közepén, meg a jó és a rossz tudásának fáját.

¹⁰ Édenből pedig fakadt egy folyó, hogy a kertet öntözze; onnan aztán szétágazott, és négy ágra szakadt. ¹¹ Egyiknek Písón a neve. Ez megkerüli Havíla egész földjét, ahol arany van.

¹² Ennek a földnek az aranya jó. Van ott illatos gyanta és ónixkő. ¹³ A második folyónak Gíhón a neve. Ez megkerüli Kús egész földjét. ¹⁴ A harmadik folyónak Hiddekel a neve. Ez Assúr keleti részén folyik. A negyedik folyó pedig az Eufrátesz.

¹⁵ Fogta tehát az Úristen az embert, és elhelyezte az Éden kertjében, hogy művelje és őrizze azt. ¹⁶ Ezt parancsolta az Úristen az embernek: A kert minden fájáról szabadon ehetsz, ¹⁷ de a jó és a rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert azon a napon, amelyen eszel róla, halállal lakolsz!

¹⁸ Azután ezt mondta az Úristen: Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat. ¹⁹ Formált tehát az Úristen a földből mindenféle mezei állatot, mindenféle égi madarat, és odavitte az emberhez, hogy lássa, minek nevezi; mert minden élőlénynek az a neve, aminek az ember elnevezi. ²⁰ Így adott az ember nevet minden jószágnak, az égi madaraknak és minden vadállatnak, de az emberhez illő segítőtársat nem talált.

²¹ Mély álmod bocsátott azért az Úristen az emberre, és az elaludt. Akkor kivette az egyik oldalbordáját, és húst tett a helyére. ²² Az emberből kivett oldalbordát az Úristen asszonnyá formálta, és odavezette az emberhez. ²³ Akkor ezt mondta az ember:

Ez most már csontomból való csont,

testemből való test.

Asszonyember legyen a neve:
mert férfiemberből vétetett.

²⁴Ezért hagyja el a férfi apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és ezért lesznek egy testté. ²⁵Még mindketten meztelenek voltak: az ember és a felesége is; de nem szégyellték magukat.

A bűnbeesés

3

¹A kígyó pedig ravaszabb volt minden vadállatnál, amelyet az Úristen alkotott. Ezt kérdezte az asszonytól: Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek?

²Az asszony így felelt a kígyónak: A kert fáinak gyümölcséből ehetünk, ³csak annak a fának a gyümölcséről, amely a kert közepén áll, mondta Isten: Ne egyetek abból, ne is érintsétek, hogy meg ne haljatok. ⁴A kígyó erre így felelt az asszonynak: Dehogyan haltok meg! ⁵Hanem jól tudja Isten, hogy azon a napon, amelyen esztek belőle, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó és mi a rossz.

⁶Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, hogy csábítja a szemet, és hogy kívánatos is az a fa, mert okossá tesz: szakított hát a gyümölcséből, és evett. Adott a vele levő férjének is, és ő is evett. ⁷Ekkor megnyílt mindkettőjük szeme, és észrevették, hogy meztelenek. Ezért fügefaleveleket fűztek össze, és ágyékkötőket készítettek maguknak.

⁸Amikor aztán meghallották az Úristen hangját, amint szellős alkonyatkor sétált a kertben, az ember és a felesége elrejtőzött az Úristen elől a kert fái között. ⁹De az Úristen kiáltott az embernek, és ezt kérdezte: Hol vagy? ¹⁰Az ember így felelt: Meghallottam hangodat a kertben, és megijedtem, mert meztelen vagyok, és ezért elrejtőztem. ¹¹Az Isten erre azt kérdezte: Ki mondta meg neked, hogy meztelen vagy? Talán ettél arról a fáról, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél? ¹²Az ember így felelt: Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem a fáról, ezért ettem. ¹³Akkor az Úristen ezt kérdezte az asszonytól: Mit tettél? Az asszony így felelt: A kígyó szedett rá, ezért ettem.

Isten büntetése

¹⁴Akkor ezt mondta az Úristen a kígyónak:

Mivel ezt tetted, átkozott légy
minden jószág és minden vadállat között:
hasadon járj, és port egyél egész életedben!

¹⁵Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony között,
a te utódod és az ő utódja között:

ő a fejedet tapossa,
te pedig a sarkát mardosod.

¹⁶Az asszonynak ezt mondta:
Igen megnövelem terhességed fájdalmát,
fájdalommal szülsz gyermeket.
Vágyakozni fogsz férjed után,
ő pedig uralkodni fog rajtad.

¹⁷Az embernek pedig ezt mondta:
Mivel hallgattál feleséged szavára,
és ettél arról a fáról,
amelyről megparancsoltam, hogy ne egyél,
legyen a föld átkozott miattad,
fáradtsággal élj belőle egész életedben!

¹⁸Tövist és bogáncsot hajtson neked,
és a mező növényét egyed!

¹⁹Arcod verejtékével egyed a kenyeret,
míg visszatérsz a földbe, mert abból vétettél.

Bizony por vagy, és vissza fogsz térni a porba!

²⁰Az ember Évának nevezte el a feleségét, mert ő lett az anyja minden élőnek. ²¹Az Úristen pedig bőrruhát készített az embernek és feleségének, és felöltöztette őket.

²²Azután ezt mondta az Úristen: Íme, az ember olyan lett, mint miközülünk egy: tudja, mi a jó és mi a rossz. Most azért, hogy ki ne nyújthassa kezét, és ne szakíthasson az élet fájáról is, hogy egyen, és örökké éljen, ²³kiüzte az Úristen az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétett. ²⁴És miután kiüzte az embert, odaállította kelet felől az Éden kertjéhez a kerúbokat és a villogó lángpallást, hogy őrizzék azt az utat, amely az élet fájához vezet.

Kain és Ábel

4

¹Azután Ádám a feleségével, Évával hált, aki teherbe esett, megszülte Kaint, és azt mondta: Fiút kaptam az Úrtól! ²Majd újból szült: annak testvérét, Ábelt. Ábel juhásztor lett, Kain pedig földművelő.

³Egy idő múlva Kain áldozatot vitt az Úrnak a föld terméséből. ⁴Ábel is vitt elsőszülött bányáiból, azok kövérjéből. Az Úr rátekintett Ábelre és áldozatára, ⁵de Kainra és áldozatára nem tekintett. Kain emiatt nagy haragra gerjedt, és lehorgasztotta a fejét.

⁶Ekkor azt kérdezte Kaintól az Úr: Miért gerjedtél haragra, és miért horgaszod le a fejed? ⁷Hiszen ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta.

⁸Ezután azt mondta Kain a testvérenek, Ábelnek: Menjünk ki a mezőre! Amikor a mezőn voltak, rátámadt Kain a testvére, Ábelra, és meggyilkolta.

Isten megátkozza Kaint

⁹Akkor az Úr megkérdezte Kaintól: Hol van Ábel, a testvéred? Kain ezt felelte: Nem tudom! Hát őrzője vagyok én a testvéremnek? ¹⁰De az Úr így szólt: Mit tettél? Testvéred kiontott vére hozzám kiált a földből! ¹¹Most azért légy átkozott, kitaszítva arról a földről, amely megnyitotta a száját, hogy befogadja testvéred véré, amelyet kiontottál! ¹²Ha a földet műveled, többé ne adja neked termőerejét! Bujdosó és kóborló légy a földön!

¹³Ekkor Kain azt mondta az Úrnak: Nagyobb a büntetésem, semhogy elhordozhatnám.

¹⁴Íme, elűztél ma erről a termékeny vidékről, és el kell rejtőznöm színed elől. Bujdosó és kóborló lettem a földön, és meggyilkolhat bárki, aki rám talál. ¹⁵De az Úr azt felelte neki: Nem úgy lesz! Ha valaki meggyilkolja Kaint, hétszeresen kell bűnhődnie. Ezért jelet tett az Úr Kainra, hogy senki se üsse agyon, ha rátalál.

Kain utódai

¹⁶Ezután elment Kain az Úr színe elől, és letelepedett Nód földjén, Édentől keletre. ¹⁷És Kain a feleségével hált, aki teherbe esett, és megszülte Énókot. Majd várost épített Kain, és a fia nevére Énóknak nevezte el. ¹⁸Énóknak született Írad, Írad nemzette Mehújáélt, Mehújáélt nemzette Metúsáélt, és Metúsáélt nemzette Lámecket.

¹⁹Lámek két asszonyt vett feleségül: az egyiknek Ádá volt a neve, a másiknak Cillá. ²⁰Ádá szülte Jábált. Ő lett a sátorlakók és pásztorok ősatya. ²¹Testvérenek Júbál volt a neve. Ő lett minden citerás és fuvolás ősatya. ²²Cillá is szült: Túbalkaint, mindenféle réz- és vasszerszám kovácsmesterét, továbbá Túbalkain húgát, Naamát. ²³Egyszer ezt mondta Lámek a feleségeinek:

Ádá és Cillá, hallgassatok szavamra!
Lámek asszonyai, figyeljete mondásomra!
Emberről, ha megsebez,
gyermeket is, ha megüt!
²⁴Ha hétszeres a bosszú Kainért,
hetvenhétszeres az Lámekért!

Sét és Enós születése

²⁵Ádám újból a feleségével hált. Az fiút szülte, és Sétnek nevezte el, mert azt mondta:
Adott nekem Isten másik utódot
Ábel helyett, akit meggyilkolt Kain.

²⁶Sétnek is született fia, akit Enósnak nevezett el. Akkor kezdték segítségül hívni az Úr nevét.

Sét utódai Nóéig

5

¹Ez Ádám nemzetségének könyve. Amikor Isten megteremtette az embert, Istenhez hasonlóvá alkotta. ²Férfivá és nővé teremtette, megáldotta, és embernek nevezte el őket teremtésük napján.

³Ádám százharminc éves volt, amikor fiút nemzett, magához hasonlót, a maga képmására, és elnevezte Sétnek. ⁴Sét születése után Ádám nyolcszáz évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat; ⁵Ádám teljes életkora tehát kilencszázharminc év volt, amikor meghalt. ⁶Sét százöt éves volt, amikor Enóst nemzette. ⁷Enós születése után Sét nyolcszázhat évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat; ⁸Sét teljes életkora tehát kilencszázötven év volt, amikor meghalt. ⁹Enós kilencvenéves volt, amikor Kénánt nemzette. ¹⁰Kénán születése után Enós nyolcszázötven évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat; ¹¹Enós teljes életkora tehát kilencszázöt év volt, amikor meghalt. ¹²Kénán hetvenéves volt, amikor Mahalalélt nemzette. ¹³Mahalalél születése után Kénán nyolcszáznegyven évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat; ¹⁴Kénán teljes életkora tehát kilencszázöt év volt, amikor meghalt. ¹⁵Mahalalél hatvanöt éves volt, amikor Jeredet nemzette. ¹⁶Jered születése után Mahalalél nyolcszázharminc évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat; ¹⁷Mahalalél teljes életkora tehát nyolcszázkilencvenöt év volt, amikor meghalt. ¹⁸Jered százhatvanöt éves volt, amikor Énókot nemzette. ¹⁹Énók születése után Jered nyolcszáz évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat; ²⁰Jered teljes életkora tehát kilencszázhatvanöt év volt, amikor meghalt. ²¹Énók hatvanöt éves volt, amikor Metúselahot nemzette. ²²Énók az Istennel járt, Metúselah születése után háromszáz évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat; ²³Énók teljes életkora tehát háromszázhatvanöt év volt. ²⁴Énók az Istennel járt, és egyszer csak eltűnt, mert Isten magához vette őt. ²⁵Metúselah száznyolcvanhét éves volt, amikor Lámeket nemzette. ²⁶Lámek születése után Metúselah hétszáznyolcvanhét évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat; ²⁷Metúselah teljes életkora tehát kilencszázhatvankilenc év volt, amikor meghalt.

²⁸Lámek száznyolcvanhét éves volt, amikor fiút nemzett. ²⁹Nóénak nevezte el, és ezt mondta: Ő vigasztal meg bennünket kezünk fáradságos munkájában a termőföldön, amelyet megátkozott az Úr. ³⁰Nóé születése után Lámek ötszázkilencvenöt évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat; ³¹Lámek teljes életkora tehát hétszázhatvanöt év volt, amikor meghalt. ³²Nóé ötszáz éves volt, amikor fiaikat nemzett: Sétet, Hámot és Jáfetet.

6

¹Történt pedig, hogy amikor az emberek kezdtek elszaporodni a földön, és leányaik születtek, ²látták az istenfiak, hogy szépek az emberek leányai, ezért feleségül vették közülük mindazokat, akiket kiválasztottak maguknak. ³Akkor ezt mondta az ÚR: Ne maradjon lelkem örökké az emberben, hiszen ő csak test. Legyen az életkora százhusz esztendő.

⁴Abban az időben, amikor az istenfiak bementek az emberek leányaihoz, és azok gyermekeket szültek nekik – sőt még azután is –, óriások éltek a földön. Ők voltak az ősidők nagy hírű vitézei.

⁵Amikor látta az ÚR, hogy az emberi gonoszság mennyire elhatalmasodott a földön, és hogy az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelenül csak gonosz, ⁶ megbánta az ÚR, hogy embert alkotott a földön, és megsomorodott szívében. ⁷ Azért ezt mondta az ÚR: Eltörlöm a föld színéről az embert, akit teremtettem; az emberrel együtt a szárazföldi állatokat, a csúszómászókat és az égi madarakat is, mert megbántam, hogy megalkottam őket. ⁸ De Nőé kegyelmet talált az ÚR előtt.

Az özönvíz

Nőé bárkát épít

⁹Nőének ez a története: Nőé igaz ember volt, feddhetetlen a maga nemzedékében. Az Istennel járt Nőé. ¹⁰Nőé három fiút nemzett: Sémét, Hámot és Jáfetet. ¹¹A föld pedig mind romlottabb lett az Isten előtt, és megtelt a föld erőszakossággal. ¹²És látta Isten, mennyire megromlott a föld, mert mindenki rossz útra tért a földön.

¹³Akkor ezt mondta Isten Nőének: Elhatároztam, hogy véget vetek minden élőlénynek, mert megtelt erőszakossággal miattuk a föld. Elpusztítom hát őket a földdel együtt. ¹⁴Csinálj magadnak bárkát góferfából, készíts rekeszeket a bárkában, és vond be kívül-belül szurokkal! ¹⁵Így készítsd el: a bárka hossza háromszáz könyök legyen, szélessége ötven könyök, magassága pedig harminc könyök. ¹⁶Ablakot is csinálj a bárkára: egy könyökre hagyd azt felülről! A bárka ajtaját az oldalára helyezd! Készíts bele egy alsó, egy középső és egy felső emeletet! ¹⁷Mert én özönvizet fogok hozni a földre, hogy elpusztítsak minden élőlényt az ég alatt. Minden el fog pusztulni, ami a földön él.

¹⁸Veled azonban szövetségre lépek: menj be a bárkába fiaiddal, feleségeddel és fiaid feleségeivel együtt. ¹⁹És vigyél be a bárkába minden élőlényből, mindenből kettőt-kettőt, hogy életben maradjanak veled együtt: hímek és nőstények legyenek. ²⁰A madaraknak, a szárazföldi állatoknak és a föld minden csúszómászójának különböző fajtáiból, mindegyikből kettő-kettő menjen be hozzád, hogy életben maradjon. ²¹Vigyél magaddal mindenféle eledelt, ami csak ehető; gyűjtsd be magadhoz, hogy legyen ennivalótok, neked is, meg azoknak is. ²²Nőé így is tett: mindenben úgy járt el, ahogyan Isten megparancsolta neki.

Az özönvíz kezdete

7

¹Az ÚR akkor ezt mondta Nőének: Menj be egész házad népével a bárkába, mert csak téged látlak igaznak ebben a nemzedékben. ²Minden tiszta állatból hetet-hetet vigyél magaddal, hímet és nőstényt. Azokból az állatokból, amelyek nem tiszták, kettőt-kettőt, hímet és nőstényt. ³Az égi madarakból is hetet-hetet, hímet és nőstényt, hogy maradjon utódjuk az egész földön. ⁴Mert hét nap múlva negyven nap és negyven éjjel tartó esőt bocsátok a földre,

és eltörlök a föld színéről minden élő, amelyet alkottam.⁵ Nőé úgy is tett mindent, ahogyan az ÚR megparancsolta neki.⁶ Nőé hatszáz éves volt, amikor özönvíz lett a földön.

⁷Bement tehát Nőé fiaival, feleségével és fiainak feleségeivel a bárkába az özönvíz elöl.⁸ A tiszta állatok közül, de a nem tiszta állatok közül is, a madarak és mindenféle földi csúszómászók közül⁹ kettő-kettő bement Nőéhez a bárkába: hím és nőstény, ahogyan megparancsolta Isten Nőének.¹⁰ A hetedik napon özönvíz lett a földön.

¹¹Nőé életének hatszázadik évében, a második hónap tizenhetedikén: fölfakadt ezen a napon a nagy mélység minden forrása, megnyíltak az ég csatornái,¹² majd negyven napon és negyven éjjel át ömlött az eső a földre.¹³ Ugyanazon a napon bement Nőé és Nőé fiai: Sém, Hám és Jáfet, meg Nőé felesége és fiainak három felesége a bárkába,¹⁴ és velük együtt mindenféle vadállat, mindenféle jószág, mindenféle csúszómászó, amely csak csúszik-mászik a földön, és mindenféle repdeső állat: az összes madár és egyéb szárnyasok.¹⁵ Kettő-kettő ment be Nőéhez a bárkába mindenféle élőlényből.¹⁶ Hím és nőstény ment be minden élőből; bementek, ahogyan Isten Nőének parancsolta. Az ÚR pedig bezárta Nőé mögött az ajtót.

¹⁷Amikor már negyven napja tartott az özönvíz a földön, annyira megnövekedett a víz, hogy nekifeszült a bárkának, és az fölemelkedett a földről.¹⁸ A víz egyre áradt és növekedett a földön, úgyhogy a bárka a víz színén úszott.¹⁹ A víz egyre erősebben áradt a földön, és elborította a legmagasabb hegyeket is mindenütt az ég alatt;²⁰ sőt még tizenöt könyöknyit áradt a víz azután is, hogy elborította a hegyeket.²¹ Elpusztult minden élőlény, amely a földön mozgott: madár, jószág és vadállat, a földön nyüzsgő minden egyéb élőlény, és minden ember.²² Minden meghalt, aminek orrában az élet lehelete volt, és ami a földön élt.²³ Eltörölt az Isten minden élő, ami a föld színén volt, embert és állatot, csúszómászót és égi madarat. Mindent eltörölt a földről, csak Nőé maradt meg, és azok, akik vele voltak a bárkában.²⁴ A víz százötven napig áradt a földön.

Az özönvíz vége

8

¹Isten azonban nem feledkezett meg Nőéről, sem azokról a vadállatokról és jószágokról, amelyek vele voltak a bárkában. Szelet bocsátott Isten a földre, és a víz apadni kezdett.

²Bezárultak a mélység forrásai és az ég csatornái; nem esett több eső az égből.³ Azután a víz egyre jobban visszahúzódott a földről, és százötven nap múlva leapadt a víz.⁴ A bárka pedig a hetedik hónap tizenhetedik napján megfeneklett az Ararát-hegységben.⁵ A víz állandóan fogyott a tizedik hónapig. A tizedik hónap első napján láthatókká váltak a hegyek csúcsai.

⁶Negyven nap múlva kinyitotta Nőé a bárka ablakát, amelyet csinált,⁷ és kiengedett egy hollót. Az újra meg újra kirepült és visszatért, amíg föl nem száradt a víz a földről.

⁸Kiengedett egy galambot is, hogy lássa: vajon leapadt-e a víz a föld színéről.⁹ De a galamb nem tudott leszállni, ezért visszatért hozzá a bárkába. Víz borította ugyanis az egész földet. Ő pedig kinyújtotta a kezét, megfogta és bevette magához a bárkába.¹⁰ Várakozott még újabb hét napig, és ismét kiengedte a galambot a bárkából.¹¹ Estére megjött hozzá a galamb, és íme, már egy leszakított olajág volt a csőrében. Ebből tudta meg Nőé, hogy leapadt a víz a földről.

¹²Várakozott még újabb hét napig, és kiengedte a galambot, de az már nem tért vissza hozzá.

¹³A hatszázegyedik esztendőben, az első hónap első napjára fölszáradt a víz a földről. Ekkor Nőé eltávolította a bárka fedelét, és látta, hogy már fölszáradt a föld.¹⁴ A második hónap huszonhetedik napjára felszikkadt a föld.

Nőé hálaáldozata

¹⁵Ekkor így szólt Isten Nőéhez: ¹⁶Jöjj ki a bárkából feleségeddel, fiaiddal és fiaid feleségeivel együtt! ¹⁷Mindenféle élőlényt, amely csak veled van: madarat, szárazföldi állatot

és minden földi csúszómászót hozz ki magaddal, hadd nyüzsögjenek a földön, szaporodjanak és sokasodjanak a földön! ¹⁸ Kijött tehát Nőé fiaival, feleségével és fiainak feleségeivel együtt. ¹⁹ Minden élőlény, minden csúszómászó, minden madár, minden, ami mozog a földön, csoportonként kijött a bárkából. ²⁰ Azután oltárt épített Nőé az Úrnak, majd vett minden tiszta szárazföldi állatból és minden tiszta madárból, és égőáldozatot mutatott be az oltáron.

²¹ Amikor az ÚR megérezte a kedves illatot, ezt mondta magában az ÚR: Nem átkozom meg többé a földet az ember miatt, bár gonosz az ember szívének szándéka ifjúságától fogva, és nem irtok ki többé minden élő, ahogyan most cselekedtem.

²² Amíg csak föld lesz, nem szűnik meg a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, a nappal és az éjszaka.

Isten szövetsége a világgal

9

¹ Isten megáldotta Nőét és fiait, és ezt mondta nekik: Szaporodjatok, sokasodjatok, és töltsétek be a földet! ² Féljen és rettegjen tőletek minden földi állat és minden égi madár, kezetekbe adom őket minden földi csúszómászóval és a tenger minden halával együtt. ³ Minden, ami csak él és mozog, legyen a ti eledeletek! Nektek adom mindezt éppúgy, mint a zöld növényt. ⁴ De ne egyétek a húst az életető vérral együtt! ⁵ Bizony, számon kérem a benneteket életető vért! Minden állattól számon kérem azt, és az embertől is számon kérem az ember életét: egyik embertől a másikét.

⁶ Aki ember vérént ontja, annak vérént ember ontja. Mert Isten a maga képmására alkotta az embert.

⁷ Ti azért szaporodjatok, sokasodjatok, népesítsétek be a földet, sokasodjatok rajta!

⁸ Isten azt mondta Nőének és fiainak: ⁹ Íme, szövetségre lépek veletek és utódaitokkal, ¹⁰ meg minden élőlényvel, amely veletek van: madárral, jószággal és minden szárazföldi vaddal; mindennel, ami a bárkából kijött, minden földi élőlényvel. ¹¹ Szövetségre lépek veletek, és egyetlen élőlény sem pusztul el többé özönvíz miatt, mert nem lesz többé özönvíz, hogy elpusztítsa a földet. ¹² Majd azt mondta Isten:

Ez a jele a szövetségnek, amelyet most szerzek veletek és minden élőlényvel, amely veletek van, minden nemzedékkel, örökre:

¹³ szivárványívet helyezem a felhőkre, az lesz a jele a szövetségnek, amelyet most a földdel megkötök.

¹⁴ Amikor felhővel borítom be a földet, és feltűnik a szivárvány a felhőn,

¹⁵ akkor visszaemlékezem a szövetségemre, amelyet veletek és minden élőlényvel kötöttem, amely testben él, és nem válik többé a víz özönvízzé minden élőlény pusztulására.

¹⁶ Ha ott lesz a szivárvány a felhőn, látni fogom, és visszaemlékezem az örök szövetségre,

amelyet Isten kötött minden élőlényvel,
amely testben él a földön.

¹⁷Akkor ezt mondta Isten Nóénak: Ez lesz a jele annak a szövetségnek, amelyet minden földi élőlényvel kötöttem.

Nóé áldása és átká

¹⁸Ezek voltak Nóé fiai, akik kijöttek a bárkából: Sém, Hám és Jáfet. Hám Kánaán ösatyja.

¹⁹Ezek hárman Nóé fiai, és ők népesítették be az egész földet.

²⁰Nóé, a földműves volt az első, aki szőlőt ültetett. ²¹Egyszer bort ivott, megrészegeedett, és meztelenre vetkőzött a sátrában. ²²Hám, Kánaán ösatyja meglátta apja szemérmét, és elmondta kint levő két testvérének. ²³Akkor Sém és Jáfet fogták a ruháját, a vállukra terítették, s háttal bemenne betakarták apjuk szemérmét, de elfordították arcukat, és így nem látták apjuk szemérmét. ²⁴Amikor Nóé kijózanodott, és megtudta, hogy mit tett vele a kisebbik fia,

²⁵ezt mondta:

Átkozott Kánaán!

Szolgák szolgája legyen testvérei között!

²⁶Ezután ezt mondta:

Áldott az ÚR, Sémnek Istene!

Legyen Kánaán a szolgája!

²⁷Terjessze ki Isten Jáfetet, lakjék Sém sátraiban!

Legyen Kánaán a szolgája!

²⁸Az özönvíz után Nóé még háromszázötven évig élt. ²⁹Nóé teljes életkora kilencszázötven év volt, amikor meghalt.

Nóé utódai

10

¹Ezek a leszármazottai Nóé fiainak, Sémnek, Hámnak és Jáfetnek, akiknek az özönvíz után születtek fiaik.

²Jáfet fiai: Gómer, Mágóg, Mádaj, Jáván, Túbal, Mesek és Tírász. ³Gómer fiai: Askenáz, Rífat és Tógarmá. ⁴Jáván fiai: Elísá, Tarsís, Kittím és Dódáním. ⁵Ezektől ágaztak szét országaikba a szigetlakó népek, mindegyik a maga nyelve alapján, nemzetségeik és népeik szerint.

⁶Hám fiai: Kús, Micraim, Pút és Kánaán. ⁷Kús fiai: Szebá, Havílá, Szabtá, Ramá és Szabteká. Ramá fiai: Sebá és Dedán.

⁸Kús nemzette Nimródót. Ez kezdett hatalmaskodni a földön. ⁹Hatalmas vadász volt ő az ÚR előtt. Ezért mondják: Hatalmas vadász az ÚR előtt, mint Nimród. ¹⁰Országa először Babelben, Ereken, Akkádban és Kalnéban, Sineár földjén volt. ¹¹Arról a földről ment Assúrba, és építette Ninivét, Rehóbót-Írt, Kelahot ¹²és Reszent, ezt a nagy várost Ninive és Kelah között.

¹³Micraim nemzette a lúdiakat, anámiakat, lehábiakat és naftúhiakat, ¹⁴a patrósziakat, kaszlúhiakat és a kaftóriakat. Innen származtak a filiszteusok.

¹⁵Kánaán nemzette elsőszülöttét, Szidónt, azután Hétet, ¹⁶meg a jebúsziakat, emóriakat, gírgásiakat, ¹⁷a hivvieket, arkiakat és színieket, ¹⁸az arvádiakat, cemáriakat és hamátiakat. Azután elszéledtek a kánaániak nemzetségei, ¹⁹úgyhogy a kánaániak területe Szidóntól Gerár irányában Gázáig, Sodoma, Gomora, Admá és Cebójim irányában Lesáig terjedt. ²⁰Ezek Hám fiai nemzetségük, nyelvük, országaik és népeik szerint.

²¹ Születtek gyermekei Sémnek is, aki Héber összes fiainak ősatyja, Jáfetnek pedig testvérbátyja volt. ²² Sém fiai: Élám, Assúr, Arpaksad, Lúd és Arám. ²³ Arám fiai: Úc, Húl, Geter és Mas. ²⁴ Arpaksad nemzette Selahot, és Selah nemzette Hébert. ²⁵ Hébernek is született két fia: az egyiknek Peleg volt a neve, mivel az ő idejében váltak szét a föld népei. Testvérének Joktán volt a neve. ²⁶ Joktán nemzette Almódádot, Selefet, Hacarmávetet és Jerahot, ²⁷ Hadórámot, Úzált és Diklát, ²⁸ Óbált, Abímáélt és Sebát, ²⁹ Ófirt, Havílát és Jóbábot. Ezek mind Joktán fiai. ³⁰ Lakóhelyük Mésától Szevár irányában a keleti hegyekig terjedt. ³¹ Ezek Sém fiai nemzetségük, nyelvük, országaik és népeik szerint. ³² Ezek Nóa fiainak a nemzetségei, származásuk szerint népekre tagolódva. Ezekből ágaztak szét a népek a földön az özönvíz után.

Bábel tornya

11

¹ Az egész földnek egy nyelve és egyféle beszéde volt. ² Amikor útnak indultak keletről, Sineár földjén egy völgyre találtak, és ott letelepedtek. ³ Azt mondták egymásnak: Gyertek, vessünk téglát, és égessük ki jól! És a téglá lett az építőkövük, a földi szurok pedig a habarcsuk. ⁴ Azután ezt mondták: Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen; és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész föld színén. ⁵ Az ÚR pedig leszállt, hogy lássa azt a várost és tornyot, amelyet az emberek építettek. ⁶ Akkor ezt mondta az ÚR: Most még egy nép ez, és mindnyájuknak egy a nyelve. De ez csak a kezdete annak, amit tenni akarnak. És most semmi sem gátolja őket, hogy véghezvigyék mindazt, amit elterveznek. ⁷ Gyertünk, menjünk le és zavarjuk ott össze a nyelvüket, hogy ne értsék egymás nyelvét! ⁸ Így szélesztette szét őket onnan az ÚR az egész föld színére, és abbahagyták a város építését. ⁹ Ezért nevezték azt Bábelnek, mert ott zavarta össze az ÚR az egész föld nyelvét, és onnan szélesztette szét őket az ÚR az egész föld színére.

Sém nemzetsége

¹⁰ Ez Sém nemzetsége: Sém százéves volt, amikor Arpaksadot nemzette, két évvel az özönvíz után. ¹¹ Arpaksad születése után Sém ötszáz évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat.

¹² Arpaksad harmincöt éves volt, amikor Selahot nemzette. ¹³ Selah születése után Arpaksad négyszázhárom évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat. ¹⁴ Selah harmincéves volt, amikor Hébert nemzette. ¹⁵ Héber születése után Selah négyszázhárom évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat. ¹⁶ Héber harmincnégy éves volt, amikor Peleget nemzette. ¹⁷ Peleg születése után Héber négyszázharminc évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat. ¹⁸ Peleg harmincéves volt, amikor Reút nemzette. ¹⁹ Reú születése után Peleg kétszázkilenc évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat. ²⁰ Reú harminckét éves volt, amikor Szerúgot nemzette. ²¹ Szerúg születése után Reú kétszázhet évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat. ²² Szerúg harmincéves volt, amikor Náhórt nemzette. ²³ Náhór születése után Szerúg kétszáz évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat. ²⁴ Náhór huszonkilenc éves volt, amikor Tárét nemzette. ²⁵ Táré születése után Náhór száztizenkilenc évig élt, és még nemzett fiaikat és leányokat.

²⁶ Táré hetvenéves volt, amikor Abrámot, Náhórt és Háránt nemzette. ²⁷ Ez Táré nemzetsége: Táré nemzette Abrámot, Náhórt és Háránt. Hárán nemzette Lótót.

²⁸ Hárán meghalt még apja életében a szülőföldjén, Úr-Kaszdimban. ²⁹ Abrám és Náhór megházasodtak: Abrám feleségének Száraj volt a neve, Náhór feleségének pedig Milká volt a neve: Ő Háránnak, Milká apjának és Jizkák apjának volt a leánya. ³⁰ Száraj azonban meddő volt, nem volt gyermeke. ³¹ Táré fogta fiát, Abrámot, és Lótót, fiának, Háránnak a fiát, és menyét, Szárajt, fiának, Abrámnak a feleségét, és elindult velük Úr-Kaszdimból, hogy

Kánaán földjére menjen. Eljutottak Háránig, és ott letelepedtek. ³²Taré kétszázöt éves volt, amikor meghalt Háránban.

Ábrahám (Abrám) elhívása

12

¹Az ÚR ezt mondta Abrámnak:

Menj el földedről,
rokonságod közül és atyád házából
arra a földre, amelyet mutatok neked!

²Nagy néppé teszek, és megáldalak,
nagyra teszem nevedet, és áldás leszel.

³Megáldom a téged áldókat,
s megátkozom a téged gyalázókat.

Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.

⁴Abrám elment, ahogyan azt az ÚR mondta neki, és Lót is vele ment. Abrám hetvenöt éves volt, amikor kijött Háránból. ⁵Fogta Abrám Szárajt, a feleségét és Lótot, a testvére fiát, meg minden szerzeményüket, amit csak szereztek, mindenkit, akikre Háránban tettek szert, és elindultak, hogy Kánaán földjére menjenek. El is érkeztek Kánaán földjére. ⁶Majd átvonult Abrám az országon egészen a sikemi szenthelyig, Móré tölgyfájáig. Akkor még kánaániak éltek ezen a földön.

⁷Az ÚR megjelent Abrámnak, és ezt mondta: A te utódaidnak fogom adni ezt a földet! Ő pedig oltárt épített ott az ÚRnak, aki megjelent neki. ⁸Onnan továbbvonult a Bételtől keletre eső hegyvidékre, és felverte sátrát: Bétel esett nyugatra, Aj pedig keletre. Oltárt épített ott az ÚRnak, és segítségül hívta az ÚR nevét. ⁹Azután útnak indult Abrám, és továbbvonult a Délvidék felé.

Ábrahám Egyiptomban

¹⁰Egyszer éhínség támadt azon a földön. Ekkor lement Abrám Egyiptomba, hogy jövevényként ott tartózkodjék, mert súlyos volt az éhínség azon a földön. ¹¹Amikor már közel járt Egyiptomhoz, ezt mondta feleségének, Szárajnak: Nézd, tudom, hogy szép asszony vagy. ¹²Ha meglátnak az egyiptomiak, azt mondják majd: Ez a felesége! És engem megölnek, téged pedig életben hagynak. ¹³Mondd hát azt, hogy a húgom vagy, hogy jó sorom legyen általad, és ne öljenek meg miattad.

¹⁴Így is történt. Amikor Abrám Egyiptomba érkezett, az egyiptomiak látták, hogy nagyon szép az asszony. ¹⁵A fáraó főemberei is meglátták őt, dicsérték a fáraónak, és elvitték az asszonyt a fáraó házába. ¹⁶Abrámnak pedig jó sora lett a felesége által: lettek neki juhái, marhái és szamarai, szolgálói és szolgálói, szamárkancái és tevéi. ¹⁷De nagy csapásokkal sújtotta az ÚR a fáraót és házat Abrám felesége, Száraj miatt. ¹⁸Hívatta azért a fáraó Abrámot, és ezt mondta: Mit tettél velem? Miért nem mondtad meg nekem, hogy a feleséged? ¹⁹Miért mondtad, hogy a húgod? Csak ezért vettem feleségül. Most aztán itt a feleséged, fogd, és menj! ²⁰Embereket is rendelt mellé a fáraó, és azok kivezették őt, feleségét és mindenét, amije csak volt.

13

¹Abrám feljött Egyiptomból a feleségével és mindenével együtt, amije volt. Lót is vele jött a Délvidékre. ²Abrámnak igen tekintélyes vagyona volt: jószága, ezüstje és aranya. ³A Délvidékről továbbvonult előző szállásai mentén egészen Bételig, addig a helyig, ahol korábban is sátorozott Bétel és Aj között, ⁴annak az oltárnak a helyéig, amelyet ott először készített. Ott segítségül hívta Abrám az ÚR nevét.

⁵De Lótnak is, aki Abrámmal ment, voltak juhái, marhái és sátrai, ⁶és az a föld nem bírta eltartani őket, hogy együtt lakjanak. Olyan sok volt a szerzeményük, hogy nem lakhattak együtt. ⁷Össze is veszték Abrám jószágának a pásztorai Lót jószágának a pásztoraival. Akkor még a kánaániak és a perizziek is ott laktak azon a földön. ⁸Azért Abrám ezt mondta Lótnak: Ne legyen viszály köztem és közted, az én pásztoraim és a te pásztoraid között, hiszen rokonok vagyunk! ⁹Hát nincs előtted az egész ország? Válj el tőlem! Ha te balra tartasz, én jobbra megyek, ha te jobbra mégy, én balra térek.

¹⁰Ekkor Lót körülnézett, és látta, hogy a Jordán egész környéke bővizű föld. Mert mielőtt elpusztította az ÚR Sodomát és Gomorát, egészen Cóarig olyan volt az, mint az ÚR kertje, mint Egyiptom földje. ¹¹Lót tehát a Jordán egész környékét választotta magának, és elindult Lót kelet felé. Így váltak el egymástól. ¹²Abrám Kánaán földjén lakott, Lót pedig a Jordán környékén levő városokban telepedett le, és egészen Sodomáig sátorozott. ¹³A sodomai férfiak pedig igen romlottak és vétkesek voltak az ÚR előtt.

Isten Ábrahámnak ígéri Kánaánt

¹⁴Az ÚR ezt mondta Abrámnak azután, hogy Lót elvált tőle: Emeld föl tekintetedet, és nézz szét arról a helyről, ahol vagy, északra, délre, keletre és nyugatra. ¹⁵Azt az egész földet, amelyet láatsz, neked és a te utódaidnak adom örökre. ¹⁶Olyanná teszem utódaidat, mint a föld porát: aki meg tudja számolni a föld porát, az tudja megszámlolni majd a te utódaidat is.

¹⁷Indulj hát, járd be ezt a földet szélteben-hosszában, mert majd neked adom. ¹⁸Így vonult tovább Abrám a sátraival, és letelepedett Mamré tölgyesében, amely Hebrónban van, majd oltárt épített ott az Úrnak.

A sziddím-völgyi csata

14

¹Történt pedig Amráfelnek, Sineár királyának, Arjóknak, Ellászár királyának, Kedorláómernek, Élám királyának és Tidálnak, Góim királyának az idejében, ²hogy ezek háborút indítottak Bera, Sodoma királya, Birsá, Gomora királya, Sináb, Admá királya, Seméber, Cebójim királya és Bela, azaz Cóar királya ellen. ³Mindezek a Sziddím-völgyben egyesültek, ahol most a Sós-tenger van. ⁴Tizenkét évig szolgálták Kedorláómer, de a tizenharmadik esztendőben fellázadtak. ⁵Ezért a tizennegyedik esztendőben eljött Kedorláómer a vele tartó királyokkal, és megverték a refáiakat Asterót-Karnaiban, a zúziakat Hámban, az émieket Sávé-Kirjátáiban ⁶és a hóriakat a maguk hegyvidékén, a Széiren, egészen Él-Paránig, amely a puszta mellett van. ⁷Azután megfordultak, és Én-Mispátba, azaz Kádésba mentek, leverték az amálékiak egész mezejét és az emóriakat is, akik Haccón-Támárban laktak. ⁸Kivonult tehát Sodoma királya, Gomora királya, Admá királya, Cebójim királya és Bela, azaz Cóar királya is, és a Sziddím-völgyben csatarendbe álltak ⁹Kedorláómerral, Élám királyával, Tidállal, Góim királyával, Amráfállal, Sineár királyával és

Arjókkal, Ellászár királyával szemben: négy király öt ellen.¹⁰ A Sziddím-völgy tele volt szurokforrásokkal. Amikor Sodoma és Gomora királyai megfutamodtak, beleestek azokba, a megmaradtak pedig a hegységbe futottak.¹¹ Elvitték Sodoma és Gomora minden jószágát és minden eleségét, azután elvonultak.¹² Elvitték Lótót is, Abrám testvérének a fiát, jószágával együtt, és elvonultak. Ő akkor Sodomában lakott.

¹³De jött egy menekült, és hírt hozott a héber Abrámnak, aki akkor az emóri Mamrének, Eskól és Ánér testvérének a tölgyesében lakott. Ők meg Abrám szövetségesei voltak.¹⁴ Amint meghallotta Abrám, hogy unokaöccse fogságba esett, fölfegyverezte háromszáztizennyolc legényét, akik a házánál születtek, és Dánig üldözte őket.¹⁵ Éjszaka azután csapatokra oszlottak, szolgálival együtt rájuk támadt, megverte, és üldözte őket egészen Hóbáig, amely Damaszkusztól északra van.¹⁶ Visszahozott minden jószágot. Visszahozta unokaöccsét, Lótót is jószágával együtt, meg az asszonyokat és a népet is.

¹⁷Miután így megverte Kedorlámert és a vele tartó királyokat, visszatért. Sodoma királya pedig kivonult eléje a Sávé-völgybe, azaz a Király-völgybe.

Ábrahám és Melkisédek

¹⁸Melkisédek, Sálém királya kenyeret és bort vitt ki eléje. Ő a Felséges Isten papja volt,¹⁹ megáldotta őt, és ezt mondta:

Áldott vagy, Abrám a Felséges Isten előtt,
aki az eget és a földet alkotta!

²⁰És áldott a Felséges Isten,
mert kezedbe adta ellenségeidet!

Abrám pedig tizedet adott neki mindenből.

²¹Sodoma királya ezt mondta Abrámnak: Add nekem az embereket, a jószágot pedig tartsd meg magadnak!²² De Abrám így válaszolt Sodoma királyának: Fölemelt kézzel esküszöm az Úrra, a Felséges Istenre, az ég és a föld alkotójára,²³ hogy egy szál fonalat vagy egy saruszíjat sem veszek el mindabból, ami a tied, hogy ne mondhasd: Én tettem gazdaggá Abrámot.²⁴ Rólam ne essék szó, csak arról, amit megettek a legények, meg azoknak a férfiakkal a részéről, akik velem tartottak: Anér, Eskól és Mamré kapják meg a részüket.

Ábrahám hite

15

¹Ezek után az események után így szólt az ÚR Abrámhoz látomásban:
Ne félj, Abrám! Én vagyok a pajszod:
jutalmad igen bőséges.

²De Abrám ezt mondta: Ó, Uram, Uram! Mit adhatsz nekem, hiszen gyermektelen vagyok, és házamat a damaszkuszi Eliézer öröklé. ³Nem adtál nekem utódot – mondta Abrám –, ezért egy házamnál született szolga lesz az örökösöm. ⁴Ám ekkor így szólt hozzá az ÚR: Nem ő lesz az örökösöd, hanem az lesz az örökösöd, aki tőled fog származni.

⁵Majd kivezette az ÚR, és azt mondta: Tekints föl az égre, és számold meg a csillagokat, ha meg tudod számolni! Ennyi utódod lesz! – mondta. ⁶Abrám hitt az Úrnak, és ő ezt számította be neki igazsággul.

Az ÚR szövetséget köt Ábrahámmal

⁷Azután ezt mondta neki: Én az ÚR vagyok, aki kihoztalak Úr-Kaszdimból, hogy neked adjam örökségül ezt a földet. ⁸Abrám ezt kérdezte: Ó, Uram, Uram! Miből tudhatnám, hogy én öröklöm azt? ⁹Ezt mondta neki: Hozz nekem egy hároméves üszőt, egy hároméves kecskét és egy hároméves kost, egy gerlicét és egy galambot! ¹⁰Elhozta neki mindezeket, azután

középen kettéhasította őket, és mindegyiknek a két felét egymással szemben helyezte el; a madarakat azonban nem hasította ketté. ¹¹Ekkor ragadozó madarak szálltak a húsdarabokra, de Abrám elkergette őket. ¹²Napnyugtakor aztán Abrám mély álomba zuhant, és rémítő nagy sötétség borult rá. ¹³Ekkor az ÚR azt mondta Abrámnak: Tudd meg, hogy a te utódaid jövevények lesznek egy olyan országban, amely nem az övék: rabszolgákká teszik, és nyomorgatják őket négyszáz évig. ¹⁴De ítéletet tartok azon a népen is, amelyet szolgálnak, és azután majd nagy vagyonnal kijönnek onnan. ¹⁵Te pedig békességgel térsz őseidhez, és késő vénségedben temetnek el. ¹⁶Csak a negyedik nemzedék tér vissza ide, mert az emóriai gonoszsága még nem telt be.

¹⁷Amikor lement a nap, és koromsötét lett, hirtelen füstölgő kemence és tüzes fáklya ment át ezek között a húsdarabok között. ¹⁸Ezen a napon kötött az ÚR szövetséget Abrámmal, és azt mondta: A te utódaidnak adom ezt a földet Egyiptom patakjától a nagy folyamig, az Eufrátesz folyamig, ¹⁹a kénieket, kenizzieket és kadmóniakat, ²⁰a hettitákat, perizzieket és refáiakat, ²¹az emóriákat és kánaániakat, a girgásiakat és jebúsiakat.

Hágár és Izmael

16

¹Száraj, Abrám felesége nem szült neki. De volt Szárajnak egy egyiptomi szolgálója, akinek Hágár volt a neve. ²Száraj ezt mondta Abrámnak: Íme, az ÚR bezárta méhemet, és így nem szülhetek. Menj hát be a szolgálómhoz: talán az ő révén lesz fiam! És hallgatott Abrám Száraj szavára. ³Akkor Száraj, Abrám felesége fogta szolgálóját, az egyiptomi Hágárt, és férjéhez, Abrámhoz adta feleségül; Abrám akkor már tíz éve Kánaán földjén lakott.

⁴Abrám bement Hágárhoz, az pedig teherbe esett. Amikor látta, hogy terhes, úrnőjének nem volt többé becsülete előtte. ⁵Ezért Száraj ezt mondta Abrámnak: Miattad ért engem sérelem! Magam adtam öledbe a szolgálómat, de látja, hogy teherbe esett, és nincs előtte becsületem. Ítéljen ügyünkben az ÚR! ⁶Abrám így felelt Szárajnak: Hiszen a te szolgálód, a te kezében van: csinálj vele, amit jónak látsz! Ettől fogva olyan rosszul bánt vele Száraj, hogy az elfutott tőle.

⁷Az ÚR angyala rátalált egy forrásnál a pusztában, annál a forrásnál, amely a Súrba vezető út mentén van, ⁸és ezt mondta: Hágár, Száraj szolgálója! Honnan jössz, és hová mégy? Ő így felelt: Úrnőm elől, Száraj elől futok. ⁹Azt mondta neki az ÚR angyala: Térj vissza úrnődhez, és alázkodj meg előtte! ¹⁰Ezt is mondta neki az ÚR angyala: Nagyon megsokasítom a te utódaidat, annyira, hogy meg sem lehet őket számolni.

¹¹Majd ezt mondta neki az ÚR angyala: Íme, teherbe estél, és fiút fogsz szülni. Nevezd Izmaelnek, mert hallott az ÚR nyomorúságodról.

¹²Szilaj ember lesz ő, akár egy vadszamar! Kezet emel mindenkire, de őrá is mindenki; nem törődik testvéreivel, úgy választ táborhelyet magának!

¹³Azután Hágár így nevezte az URat, aki szólt hozzá: Te vagy a látás Istene. Mert ezt mondta: Én is láthattam itt, aki engem látott. ¹⁴Ezért nevezik azt a kutat Lahajrói-kútnak. Ott van most is Kádés és Bered között. ¹⁵Ezután fiút szült Hágár Abrámnak. Abrám Izmaelnek nevezte a fiát, akit Hágár szült. ¹⁶Abrám nyolcvanhat esztendő volt, amikor Hágár Izmaelt szülte Abrámnak.

17

¹Amikor Abrám kilencvenkilenc éves volt, megjelent Abrámnak az ÚR, és ezt mondta neki:

Én vagyok a Mindenható Isten.

Járj színem előtt, és légy feddhetetlen!

²Megajándékozlak szövetségemmel,
és nagyon-nagyon megszorítom utódaidat.

³Ekkor Abrám arcra borult, Isten pedig így szólt hozzá:

⁴Ez lesz az én szövetségem veled:

Sok nép atyja leszel!

⁵Nem neveznek többé Abrámnak,
hanem Ábrahám lesz a neved,
mert sok nép atyjává teszek.

⁶Nagyon-nagyon megszorítom utódaidat,
népeket támasztok belőled,
királyok származnak tőled.

⁷Szövetségre lépek veled, sőt utódaiddal is,
örök szövetségre minden nemzedékükkel.

Mert Istened leszek, és utódaidnak is.

⁸Neked és utódaidnak adom a földet,
ahol jövevény vagy,
Kánaán egész földjét birtokul örökre,
és Istenük leszek.

A körülmétkedés a szövetség jele

⁹Majd ezt mondta Isten Ábrahámnak: Te pedig tartsd meg szövetségemet, meg utódaid is nemzedékről nemzedékre! ¹⁰Így tartsátok meg szövetségemet, amelyet veletek és utódaiddal kötök: metéljenek körül nálatok minden férfit! ¹¹Metéljétek körül szeméremtestetek bőrét, ez lesz a veletek kötött szövetségem jele. ¹²Nyolcnapos korában körül kell metélni nálatok minden fiúgyermeket nemzedékről nemzedékre, akár a házban született, akár pénzen vásárolták valami idegentől, aki nem a te utódaid közül való. ¹³Körül kell metélni azt is, aki a házban született, azt is, akit pénzen vásároltak. Ott lesz az én szövetségem a testeteken örök szövetségként. ¹⁴A körülmétketlen férfit, akinek nem metélték körül szeméremteste bőrét, ki kell irtani az ilyen embert népe közül, mert elutasította szövetségemet.

Az ÚR Izsákot ígéri Ábrahámnak

¹⁵Azután ezt mondta Isten Ábrahámnak: Szárajt, a feleségedet ne nevezd többé Szárajnak, hanem Sára legyen a neve! ¹⁶Mert megáldom őt, sőt fiút adok neked általa; megáldom őt, és népek támadnak belőle, népek királyai származnak tőle. ¹⁷Ábrahám ekkor arcra borult, de nevetett, ezt gondolta ugyanis magában: Százestendő embernek lehet-e gyermeke? Vagy Sára kilencvenéves létére szülhet-e? ¹⁸És ezt mondta Ábrahám az Istennek: Bárcsak Izmael életét oltalmaznád!

¹⁹De Isten ezt mondta: Nem! Sára, a feleséged szül neked fiút, akit Izsáknak fogsz nevezni. Szövetségre lépek vele is, örök szövetségre, meg utódaival is. ²⁰Izmael dolgában is meghallgatlak: megáldom őt, és nagyon-nagyon megszorítom és megsokasítom utódaidat. Tizenkét fejedelmet fog nemzeni, és nagy néppé teszem. ²¹De szövetségre csak Izsákkal

lépek, akit Sára egy esztendő múlva szül neked.²² Miután Isten mindezeket elmondta, eltávozott Ábrahámától.

²³Ezután fogta Ábrahám a fiát, Izmaelt, meg a házában született vagy pénzen vásárolt összes szolgáját, Ábrahám háza népéből az összes férfit, és körülmetélte szeméremtestük bőrét még azon a napon, ahogyan meghagyta neki Isten.²⁴ Ábrahám kilencvenkilenc esztendő volt, amikor szeméremteste bőrét körülmetélték.²⁵ Fia, Izmael tizenhárom esztendő volt, amikor szeméremteste bőrét körülmetélték.²⁶ Ugyanazon a napon metélték körül Ábrahámot, a fiát, Izmaelt²⁷ és háza népéből az összes férfit. Mind a házban született, mind az idegentől pénzen vásárolt szolgákat körülmetélték vele együtt.

Az ÚR megjelenik Ábrahámnak Mamré tölgyesében

18

¹Azután megjelent neki az ÚR Mamré tölgyesében, amikor a déli hőség idején a sátor bejáratában üldögélt.² Fölemelte tekintetét, és látta, hogy három férfi áll előtte. Amint meglátta őket, eléjük futott a sátor bejáratától, földre borult,³ és így szólt: Uram, ha elnyertem jóindulatodat, kérlek, ne kerüld el szolgádat!⁴ Mindjárt hozatok egy kis vizet, mossátok meg a lábatokat, és dőljete le a fa alá!⁵ Én meg hozok egy falat kenyeret, hogy felüdüljete, és úgy menjete tovább, ha szolgáltok mellett mentete el! Ők azt felelték: Tedd azt, amit mondtál!⁶ Ábrahám besietett Sárához a sátorba, és azt mondta: Siess, dagassz meg három mérték finomlisztet, és süss lángost!⁷ Majd kiszaladt Ábrahám a csordához, fogott egy szép és zsenge borjút, odaadta a legényének, az pedig gyorsan elkészítette.⁸ Azután vett vaját, tejet, meg vette a borjút, amelyet elkészítettet, és eléjük tette. Ő maga pedig ott állt mellettük a fa alatt, amíg ettek.

⁹Azután ezt kérdezték tőle: Hol van Sára, a feleséged? Ő így felelt: Itt a sátorban.

¹⁰Egyikük azt mondta: Egy esztendő múlva visszatérek hozzád, és feleségednek, Sárának akkor már fia lesz! Sára közben ott hallgatódzott a háta mögött a sátor bejáratánál.¹¹ Ábrahám és Sára élemedett korú öregek voltak, és Sáránál már megszűnt a női életfolyamat.¹² Sára nevetett magában, és azt gondolta: Miután megvénültem, lehet-e még gyönyörben részem? Meg az uram is öreg!

¹³De az ÚR megkérdezte Ábrahámot: Miért nevetett Sára, és miért mondta: Ugyan, hogy szülhetnék öreg létemre?¹⁴ Van-e valami lehetetlen az ÚR számára? Egy esztendő múlva visszatérek hozzád, és fia lesz Sárának.¹⁵ Sára azonban tagadta: Nem nevettem! – mondta, mert félt. Az ÚR azonban így szólt: De bizony neveltél!

Ábrahám könyörög Sodomáért

¹⁶Amikor a férfiak elindultak, és Sodoma felé tartottak, Ábrahám is velük ment, hogy elkísérje őket.¹⁷ Az ÚR ezt mondta: Eltitkoljam-e Ábrahám elől, amit tenni akarok?¹⁸ Hiszen Ábrahámától nagy és hatalmas nép fog származni, és általa nyer áldást a föld minden népe.

¹⁹Mert őt választottam ki arra, hogy megparancsolja maga után fiainak és háza népének is, hogy őrizték meg az ÚR útját, cselekedjenek az igazságnak és jognak megfelelően, hogy az ÚR is beteljesítse, amit megígért Ábrahámnak.

²⁰Azért ezt mondta az ÚR: Mivel már igen sok a jajkiáltás Sodoma és Gomora miatt, és vétküik igen súlyossá vált,²¹ lemegyek, hogy megnézzem: vajon csakugyan a hozzám eljutott jajkiáltás szerint cselekedtek-e, vagy sem. Tudni akarom.

²²Amikor a férfiak megfordultak, és elindultak Sodoma felé, Ábrahám még ott állt az ÚR előtt.²³ Odalépett hozzá Ábrahám, és ezt kérdezte: Vajon elpusztítod-e az igazat is a bűnösökkel együtt?²⁴ Háttha van ötven igaz ember abban a városban? Akkor is elpusztítod, és nem bocsátasz meg annak a helynek azért az ötven igazért, akik ott laknak?²⁵ Távol legyen tőled,

hogy ilyet tégy, hogy megöld az igazat a bűnössel együtt, és úgy járjon az igaz is, mint a bűnös. Távol legyen tőled! Vajon az egész föld bírása nem hozna-e igaz ítéletet?²⁶ Az ÚR így felelt: Ha találok Sodoma városában ötven igazat, megkegyelmezek értük az egész helynek.²⁷ Ábrahám újból megszólalt: Tudom, merész dolog, hogy szólok az én Uramnak, bár én csak por és hamu vagyok.²⁸ De ha az ötven igaznak öt híja lesz, elpusztítod-e az öt miatt az egész várost? Ő ezt felelte: Nem pusztítom el, ha találok ott negyvenötöt.²⁹ Ismét szólt hozzá, és ezt mondta: Hátha negyven található ott! Az ÚR így felelt: Nem teszem meg a negyvenért.³⁰ Ne induljon föl az én Uram, hogy beszéljek – szólt Ábrahám –, de hátha csak harminc található ott! Ő így felelt: Nem teszem meg, ha találok ott harmincat.³¹ Ábrahám ezt mondta: Tudom, merész dolog, hogy szólok az én Uramnak: hátha húsz található ott! Ő így felelt: Nem pusztítom el a húszért.³² Ábrahám ezt mondta: Ne haragudjon az én Uram, hogy még egyszer szólok: hátha csak tíz található ott! Ő így felelt: Nem pusztítom el a tízért.³³ Ekkor az ÚR befejezte a beszélgetést Ábrahámmal, és eltávozott, Ábrahám pedig visszatért lakóhelyére.

A romlott Sodoma

19

¹A két angyal estére Sodomába érkezett, Lót pedig éppen Sodoma kapujában ült. Amint meglátta őket Lót, fölkelt, eléjük ment, és arccal a földre borult.² Ezt mondta: Térjetek be, Uraim, szolgátok házába, töltsétek itt az éjszakát, mossátok meg a lábatokat! Reggel majd fölkelhettek, és utatokra indulhattok. De ők azt felelték: Nem, hanem itt a szabadban töltjük az éjszakát.³ Mivel azonban nagyon unszolta őket, betértek hozzá, bementek a házba. Ő pedig lakomát készített nekik, kovásztalan kenyeret süttetett, és ettek.

⁴Mielőtt azonban lefeküdtek volna, a város férfiai, a sodomaiak, körülvették a házat; ifjak és öregek, az egész nép kivétel nélkül.⁵ Bekiáltottak Lótnak, és azt mondták neki: Hol vannak azok a férfiak, akik hozzád jöttek éjszakára? Hozd ki őket hozzánk, hadd háljunk velük!⁶ Lót kiment hozzájuk a bejáráthoz, de az ajtót bezárta maga mögött,⁷ és ezt mondta: Ugyan, barátaim, ne tegyetek rosszat!⁸ Van két leányom, akiknek még nem volt dolguk férfival: kihozom őket hozzátok, és tegyetek velük, amit jónak láttok! De ezekkel a férfiakkal ne tegyetek semmit, mivel hajlékomban kerestek oltalmat!⁹ De azok így feleltek: Hordd el magad! És azt mondták: Ő az egyetlen jövevény köztünk, és ő akar törvényt szabni? Még jobban elbánunk veled, mint velük! Szorongatni kezdték magát Lótot, és már majdnem betörték az ajtót.¹⁰ De azok a férfiak kinyújtották a kezüket, behúzták Lótot magukhoz a házba, és bezárták az ajtót.¹¹ Az emberek apraját-nagyját pedig, akik a ház bejárata előtt voltak, vaksággal verték meg, úgyhogy hiába igyekeztek, nem találták meg az ajtót.

Lót megmenekül

¹²A férfiak akkor ezt kérdezték Lóttól: Ki van még itt, aki hozzád tartozik? Vődet, fiaidat és leányaidat, meg mindenedet, ami a tied a városban, vidd el erről a helyről!¹³ Mert mi el fogjuk pusztítani ezt a helyet, mivel eljutott az Úrhoz az a nagy jajkiáltás, amelyet okoztak. Az ÚR azért küldött bennünket, hogy elpusztítsuk a várost.¹⁴ Lót tehát kiment, és beszélt a vőivel, akik leányait el akarták venni, és ezt mondta: Keljete föl, menjete ki erről a helyről, mert az ÚR el fogja pusztítani ezt a várost. De a vői azt hitték, hogy csak tréfál.

¹⁵Amikor hajnalodott, így sürgették az angyalok Lótot: Kelj föl, fogd a feleségedet és két leányodat, akik itt vannak, hogy el ne pusztulj a város bűne miatt!¹⁶ És amikor tétovázott, megragadták a férfiak a kezét, meg a feleségének és két leányának a kezét, mert az ÚR megszánta őt. Kivitték, és otthagyták a városon kívül.¹⁷ Amikor vitték őket kifelé, ezt mondták: Mentsd az életedet! Ne nézz hátra, és ne állj meg sehol a környéken! A hegyre menekülj, különben elpusztulsz!¹⁸ De Lót azt mondta nekik: Ne oda, Uram!¹⁹ Ha már

kegyelmes voltál szolgádhoz, és olyan nagy szeretettel bánsz velem, hogy meg akarod tartani az életemet, akkor ne kelljen a hegyre menekülnöm, mert utolér a veszedelem, és meghalok.²⁰ Itt van a közelben ez a kis város, hadd fussak oda! Bár kicsi, hadd meneküljek oda, hogy életben maradjak!²¹ Ebben a dologban is engedek neked – felelte. – Nem pusztítom el azt a várost, amelyről beszéltél.²² De gyorsan menekülj oda, mert semmit sem tehetek addig, amíg oda nem érsz. – Ezért hívják azt a várost Cóarnak.

²³ A nap éppen fölkel, amikor Lót Cóarba ért.²⁴ Az ÚR pedig kénköves tüzes esőt bocsátott Sodomára és Gomorára, az Úrtól, az égből.²⁵ Így pusztította el azokat a városokat és azt az egész környéket, a városok egész lakosságát, sőt a föld növényzetét is.²⁶ Lót felesége azonban, aki mögötte ment, közben hátranézett, és sóbálvánnyá vált.

²⁷ Reggel fölkel Ábrahám, hogy arra a helyre menjen, ahol az ÚR színe előtt állt.²⁸ Amint elnézett Sodoma és Gomora felé, meg annak az egész környéknek a földje felé, azt látta, hogy füstöl a föld, akár egy olvasztókemence.²⁹ De amikor Isten elpusztította annak a környéknek a városait, nem feledkezett meg Isten Ábrahámról, és kivezette Lót a pusztulásból, amikor elpusztította azokat a városokat, ahol Lót lakott.

Lót leányainak a bűne

³⁰ Lót fölment Cóarból, és letelepedett két leányával együtt a hegyen, mert félt Cóarban lakni. Egy barlangban lakott két leányával együtt.³¹ Egyszer a nagyobbik leánya ezt mondta a kisebbiknek: Apánk öreg, és nincs ezen a földön férfi, aki hozzánk bejönne, ahogy az egész földön szokás.³² Gyere, itassuk le apánkat borral, háljunk vele, és támasszuk apánktól utódot!³³ Leitatták tehát az apjukat borral még azon az éjszakán, és bement a nagyobbik, és az apjával hált. Lót pedig nem is tudta, hogy leánya melléfeküdt, majd pedig távozott.³⁴ Másnap azt mondta a nagyobbik a kisebbiknek: A múlt éjjel én háltam az apámmal. Itassuk le őt ma éjjel is, és menj be te, hálj vele, hogy utódot támasszuk apánktól.³⁵ Azon az éjszakán is leitatták az apjukat, és a kisebbik is vele hált. Lót pedig nem is tudta, hogy leánya melléfeküdt, majd pedig távozott.³⁶ Így esett teherbe Lót mindkét leánya az apjától.³⁷ A nagyobbik fiút szült, és Móábnak nevezte el. Ő a mai Móáb ősatyja.³⁸ A kisebbik is fiút szült, és Ben-Ammínak nevezte el. Ő a mai ammóniak ősatyja.

Ábrahám és Sára Gerárban

20

¹ Azután elindult onnan Ábrahám a Délvidék felé, letelepedett Kádés és Súr között, és jövevényként élt Gerárban.² Ábrahám azt mondta Sáráról, a feleségéről, hogy a húga, ezért Abímelek, Gerár királya érte küldött, és elvitette Sárát.³ Isten azonban eljött Abímelekhez éjjel, álmában, és azt mondta neki: Meg fogsz halni az asszony miatt, akit elvitettél, mert férjes asszony!⁴ Abímelek azonban még nem közeledett hozzá, ezért azt mondta: Uram, az igaz népet is megölöd?⁵ Hiszen ő mondta nekem, hogy a húga, az asszony meg azt mondta róla, hogy a bátyja! Én tiszta szívvel és ártatlan kézzel tettem ezt.⁶ Akkor ezt mondta neki álmában az Isten: Én is tudom, hogy tiszta szívvel tetted ezt. Ezért óvtalak magam is attól, hogy vétkezzél ellenem, ezért nem engedtem, hogy érintsd őt.⁷ Most tehát add vissza annak az embernek a feleségét, mert próféta ő, és imádkozik érted, hogy életben maradj. Ha azonban nem adod vissza, tudd meg, hogy meg kell halnod neked és mindenkinek, aki hozzád tartozik!⁸ Abímelek reggel fölkel, hívatta valamennyi udvari emberét, és elbeszélte nekik mindezt. Az emberek nagyon megijedtek.⁹ Ekkor hívatta Abímelek Ábrahámot, és ezt mondta neki: Mit tettél velünk? Mit vétettem ellened, hogy ilyen nagy vétekbe akartál belevinni engem és országomat? Olyan dolgokat tettél velem, amilyeneket nem szabad megtenni.¹⁰ Majd ezt kérdezte Abímelek Ábrahámától: Mire gondoltál, hogy ezt tetted?¹¹ Ábrahám ezt felelte: Azt

gondoltam, hogy nincs istenfélelem ezen a helyen, és megölnek a feleségemért.¹² De ő valóban a húgom is, az apám leánya, csak nem az anyám leánya; így lett a feleségem.

¹³ Amikor vándorútra indított engem Isten apám házából, ezt kértem tőle: Azzal mutasd meg szeretetedet irántam, hogy bárhová megyünk, mindenütt azt mondd rólam, hogy a bátyád vagyok!

¹⁴ Akkor Abímelek juhokat és marhákat, szolgákat és szolgálókat hozatott, és Ábrahámnak adta, Sárát, a feleségét pedig visszaküldte hozzá,¹⁵ és ezt mondta Abímelek: Itt van előtted az országom, lakj ott, ahol jónak látod.¹⁶ Sárahoz pedig így szólt: Íme, ezer ezüstöt adtam a bátyádnak, ez felment téged mindazok előtt, akik veled vannak, mert így minden tekintetben igazolva vagy.¹⁷ Ábrahám pedig imádkozott Istenhez, és meggyógyította Isten Abímeleket, feleségét és szolgálóit, úgyhogy ismét szülhettek.¹⁸ Mert az ÚR meddővé tett minden nőt Abímelek házában Sárának, Ábrahám feleségének az esete miatt.

Izsák születése

21

¹ Azután meglátogatta az ÚR Sárát, ahogyan megmondta, és úgy cselekedett az ÚR Sárával, ahogy megígérte.² Sára teherbe esett, és fiút szült Ábrahámnak öregkorára, abban az időben, amelyet megígért neki Isten.³ Ábrahám Izsáknak nevezte el újszülött fiát, akit Sára szült neki.⁴ Azután körülmetélte Ábrahám a fiát, Izsákot nyolcnapos korában, ahogyan megparancsolta neki Isten.⁵ Ábrahám százesztendőss volt, amikor fia, Izsák megszületett.⁶ Akkor ezt mondta Sára: Nevetségessé tett engem az Isten, kinevet mindenki, aki csak hallja.⁷ Ezt is mondta: Ki jósolta volna meg Ábrahámnak, hogy fog még Sára fiakat szoptatni? Mert fiút szültem öregkorára.⁸ Amikor a gyermek nagyobb lett, elválasztották. Ábrahám pedig nagy lakomát készített azon a napon, amelyen elválasztották Izsákot.

Hágár és Izmael elűzése

⁹ Amikor Sára nevetni látta az egyiptomi Hágár fiát, akit Hágár Ábrahámnak szült,¹⁰ ezt mondta Ábrahámnak: Kergesd el ezt a szolgálót és a fiát, mert nem örökölhet együtt egy szolgáló fia az én fiammal, Izsákkal!¹¹ Ez a beszéd Ábrahámnak igen rosszul esett a fia miatt.¹² De Isten ezt mondta Ábrahámnak: Ne bánkódj a fiú és a szolgálód miatt! Bármit mond neked Sára, hallgass a szavára, mert Izsákot fogják a te utódodnak nevezni.¹³ De a szolgáló fiából is népet támasztok, mert ő is tőled származik.

¹⁴ Ábrahám fölkelt reggel, fogott egy kenyeret meg egy tömlő vizet, és odaadta Hágárnak. Föltette azt az asszony vállára, és elküldte őt a gyermekkel együtt. Így ment el, és bolyongott Beérseba pusztájában.¹⁵ Amikor kifogyott a víz a tömlőből, letette a gyermeket az egyik bokor alá,¹⁶ maga pedig elment, leült vele szemben egy nyíllövésnyi távolságban, és ezt mondta: Ne lássam, amikor meghal a gyermek. Ott ült vele szemben, és hangosan sírt.

¹⁷ De Isten meghallotta a fiú hangját, Isten angyala pedig kiáltott a mennyből Hágárnak, és így szólt hozzá: Mi van veled, Hágár? Ne félj, mert meghallotta Isten a fiú hangját onnan, ahol fekszik.¹⁸ Kelj föl, vedd fel a fiút, és fogd kézen, mert nagy népet támasztok belőle.¹⁹ És megnyitotta Isten az asszony szemét, úgyhogy meglátott egy forrást. Odament, megtöltötte a tömlőt vízzel, és megitatta a fiút.²⁰ Isten pedig vele volt a fiúval, és az felnövekedett. A pusztában lakott, és íjász lett.²¹ Párán pusztájában lakott, anyja pedig Egyiptom földjéről szerzett neki feleséget.

Ábrahám és Abímelek szövetsége

²² Történt abban az időben, hogy Abímelek és hadseregpáncsnoka, Píkól azt mondta Ábrahámnak: Isten van veled mindenben, amit cselekszel.²³ Esküdj meg nekem most Istenre,

hogy nem csalsz meg sem engem, sem a fiamat, sem az unokámat, hanem olyan hűségesen bánssz velem és azzal a földdel, ahol jövevény vagy, ahogyan én bántam veled! ²⁴ Ábrahám így felelt: Megesküszöm.

²⁵ De Ábrahám szemrehányást tett Abímeleknek amiatt, hogy Abímelek szolgálai erőszakkal elfoglaltak tőle egy kutat. ²⁶ Abímelek ezt mondta: Nem tudom, ki tette ezt. Te sem szóltál nekem, én sem hallottam róla, csak ma. ²⁷ Akkor Ábrahám juhokat meg marhákat hozatott, és Abímeleknek adta. Majd szövetséget kötöttek egymással. ²⁸ De Ábrahám különállított a nyájából hét bárányt. ²⁹ Abímelek megkérdezte Ábrahámától: Mire való ez a hét bárány, amelyeket különállítottál? ³⁰ Ő azt felelte: Fogadd el tőlem ezt a hét bárányt, annak bizonyosságául, hogy én ástam ezt a kutat. ³¹ Azért nevezték el azt a helyet Beérsebának, mert ott tettek esküt ők ketten. ³² Miután megkötötték a szövetséget Beérsebában, fölkeltek Abímelek és hadseregarancsnoka, Píkól, és visszatértek a filiszteusok földjére. ³³ Ábrahám pedig tamariszkuszfákat ültetett Beérsebában, és segítségül hívta ott az Úrnak, az Örökkévaló Istennek a nevét. ³⁴ Azután még hosszú ideig élt jövevényként Ábrahám a filiszteusok földjén.

Isten próbára teszi Ábrahám hitét

22

¹ Ezek után történt, hogy Isten próbára tette Ábrahámot, és megszólította: Ábrahám! Ő pedig így felelt: Itt vagyok. ² Isten ezt mondta: Fogd a fiadat, a te egyetlenedet, akit szeretsz, Izsákot, menj el Mórijjá földjére, és áldozd fel ott égőáldozatul az egyik hegyen, amelyet majd megmondok neked! ³ Ábrahám fölkel reggel, fölnyergelte a szamarát, maga mellé vette két szolgáját meg Izsákot, a fiát. Fát is hasogatott az áldozathoz. Azután elindult arra a helyre, amelyet az Isten mondott neki.

⁴ A harmadik napon fölemelte tekintetét Ábrahám, és meglátta azt a helyet messziről. ⁵ Ekkor így szólt Ábrahám a szolgálaihoz: Maradjatok itt a számmal, én pedig a fiammal elmegyek oda, imádkozunk, és utána visszatérünk hozzátok. ⁶ Fogta tehát Ábrahám az égőáldozathoz való fát, rátette a fiára, Izsákra, ő maga pedig a tüzet meg a kést vitte; így mentek ketten együtt. ⁷ Egyszer csak Izsák megszólította apját, Ábrahámot: Apám! Ő ezt felelte: Itt vagyok, fiam. Izsák megkérdezte: Itt van a tűz meg a fa, de hol van a bárány az áldozathoz? ⁸ Ábrahám azt mondta: Isten majd gondoskodik bárányról az áldozathoz, fiam. Így mentek tovább ketten együtt.

⁹ Amikor eljutottak arra a helyre, amelyet Isten mondott neki, oltárt épített ott Ábrahám, elrendezte rajta a fadarabokat, megkötözte a fiát, Izsákot, és föltette az oltárra a fadarabok tetejére. ¹⁰ De amint kinyújtotta Ábrahám a kezét, és megfogta a kést, hogy levágja a fiát, ¹¹ kiáltott neki az ÚR angyala az égből: Ábrahám! Ábrahám! Ő így felelt: Itt vagyok. ¹² Az angyal így szólt: Ne nyújtsd ki kezedet a fiúra, és ne bántsd őt, mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem tagadtad meg tőlem a fiadat, a te egyetlenedet.

¹³ Akkor fölemelte Ábrahám a tekintetét, és meglátta, hogy ott van egy kos, szarvánál fogva fönnakadva a bozótban. Odament Ábrahám, fogta a kóst, és azt áldozta föl égőáldozatul a fia helyett. ¹⁴ Azután így nevezte el Ábrahám azt a helyet: Az ÚR gondoskodik. Ma ezt mondják: Az ÚR hegyén a gondviselés.

¹⁵ Az ÚR angyala másodszor is kiáltott Ábrahámnak az égből, ¹⁶ és ezt mondta: Magamra esküszöm, így szól az ÚR, hogy mivel így tettél, és nem tagadtad meg tőlem a fiadat, a te egyetlenedet, ¹⁷ azért gazdagon megáldalak, és úgy megszorítom utódaidat, hogy annyian lesznek, mint az égen a csillag, vagy mint a homokszemek a tengerparton. A te utódod birtokolni fogja ellenségei kapuját, ¹⁸ és a te utódod által nyer áldást a föld minden népe, mert hallgattál szavamra.

¹⁹Ezután Ábrahám visszatért szolgálóihoz, elindultak, és együtt elmentek Beérsebába. Ábrahám továbbra is Beérsebában lakott.

Náhór utódai

²⁰Ezek után hírül adták Ábrahámnak: Milká is szült fiúkat öcsédnek, Náhórnak: ²¹Úcot, az elsőszülöttjét, Búzt, annak öccsét, és Kemúélt, Arám atyját, ²²továbbá Keszedet, Hazót és Pildást, Jidláfot és Betúélt. ²³Betúél nemzette Rebekát. Ezt a nyolcat szülte Milká Náhórnak, Ábrahám öccsének. ²⁴Másodrangú felesége, akinek Reúmá volt a neve, szintén szült neki: Tebahot, Gahamot, Tahast és Maakát.

Sára halála és temetése

23

¹Sára százhuszonhét évig élt, ennyi volt Sára életkora. ²Amikor meghalt Sára Kirjat-Arbában, azaz a Kánaán földjén lévő Hebrónban, Ábrahám bement Sárahoz, hogy meggyászolja és elsirassa őt. ³Majd fölkelte Ábrahám a halottja mellől, és így szólt a hettitákhoz: ⁴Jövevény és idegen vagyok köztetek. Adjatok nekem sírhelynek való birtokot nálatok, hogy oda temethessem halottamat. ⁵A hettiták ezt felelték Ábrahámnak: ⁶Hallgass meg bennünket, urunk! Istentől való fejedelem vagy te közöttünk. A legszebb sírhelyünkön temesd el halottadat! Senki sem akadályoz meg közülünk, hogy az ő sírhelyére temesd halottadat. ⁷Ekkor fölkelte Ábrahám, meghajolt a föld tulajdonosai, a hettiták előtt, ⁸és így szólt hozzájuk: Ha igazán azt akarjátok, hogy eltemessem halottamat, hallgassatok meg engem, és bírjátok rá Efrónt, Cóhar fiát, ⁹hogy adja el nekem a makpélai barlangját, amely a szántóföldje végén van! Teljes áron adja el, hogy legyen sírhelynek való birtokom köztetek!

¹⁰Efrón is ott ült a hettiták között. Ez a hettita Efrón így szólt Ábrahámnak a hettitáknak és mindazoknak a füle hallatára, akik a város kapujában összejöttek: ¹¹Nem, uram! Hallgass meg engem! Neked adom azt a szántóföldet a rajta levő barlanggal együtt. Népem fiainak a szeme láttára adom azt neked. Temesd csak el a halottadat! ¹²Ábrahám meghajolt a föld tulajdonosai előtt, ¹³és így szólt Efrónhoz a föld tulajdonosainak a füle hallatára: Hallgass mégis rám! Megadom a szántóföld árát, fogadd el tőlem, azután oda temetem halottamat. ¹⁴De Efrón így felelt Ábrahámnak: ¹⁵Hallgass rám, uram! Négyszáz ezüstsekelt ér ez a föld! Mit számít az közöttünk? Temesd csak el halottadat! ¹⁶Ábrahám engedett Efrónnak, és kimért Ábrahám Efrónnak annyi ezüstöt, amennyit mondott a hettiták füle hallatára: négyszáz sekel ezüstöt, a kereskedők által használt sekel szerint. ¹⁷Így ment át Efrón makpélai szántóföldje, amely Mamréval szemben van: a szántóföld, a rajta levő barlang és minden fa a szántóföld egész határában körös-körül ¹⁸Ábrahám birtokába, a hettitáknak és mindazoknak a szeme láttára, akik a város kapujában összejöttek. ¹⁹Azután eltemette Ábrahám a feleségét, Sárát a makpélai szántóföld barlangjában, Mamréval, azaz Hebrónnal szemben, Kánaán földjén. ²⁰Így került Ábrahám birtokába sírhelyül a hettitáknak ez a szántóföldje a rajta levő barlanggal együtt.

Ábrahám feleséget hozat Izsáknak

24

¹Ábrahám élemedett korú, öreg ember lett, és az ÚR mindennel megáldotta Ábrahámot. ²Egyszer azt mondta Ábrahám háza legöregebb szolgájának, aki mindenét kezelte: Tedd a kezedet a csípőm alá, ³hadd eskesselek meg az Úrra, az ég és föld Istenére, hogy fiamnak nem a kánaániak leányai közül hozol feleséget, akik között lakom, ⁴hanem elmész hazámba, a

rokonságomhoz, és onnan hozol feleséget a fiamnak, Izsáknak! ⁵De a szolga ezt mondta neki: Háttha az a leány nem akar követni engem erre a földre? Akkor visszavigyem a fiadat arra a földre, ahonnan eljöttél? ⁶Ábrahám így válaszolt neki: Őrizkedj attól, hogy visszavidd oda a fiamat! ⁷Az ÚR, az ég Istene, aki kihozott engem atyám házából és rokonságom földjéről, aki beszélt velem, és így esküdött meg nekem: A te utódaidnak adom ezt a földet! – Ő elküldi majd angyalát előtted, hogy onnan hozhass feleséget a fiamnak. ⁸Ha a leány nem akar követni téged, akkor mentes leszel a nekem tett eskü alól, de a fiamat nem viheted vissza oda. ⁹Ekkor a szolga odatette kezét urának, Ábrahámnak a csípője alá, és megesküdött neki erre a dologra.

¹⁰Azután kiválasztott a szolga tíz tevét urának tevéi közül az útra, és magához vett urától mindenféle értékes dolgot. Elindult, és elment Aram-Naharajimba, Náhór városába. ¹¹A városon kívül megpihentette a tevéket egy kútnál, estefelé, amikor vízért jártak az asszonyok. ¹²Akkor ezt mondta: Uram, Ábrahámnak, az én uramnak Istene! Adj eredményt még ma, és mutasd meg hűségedet az én uram, Ábrahám iránt! ¹³Ideállok a forrás mellé, amikor a városbeli leányok kijönnek vizet meríteni. ¹⁴Legyen úgy, hogy ha azt mondom valamelyik leánynak: Nyújtsd ide a korsódat, hadd igyam! – ő pedig azt mondja: Igyál, sőt még a tevéidet is megitatom – akkor őt rendelted szolgáltnak, Izsáknak, és ebből tudom meg, hogy megmutattad hűségedet az én uram iránt!

¹⁵Még végig sem mondta ezt, máris jött Rebeka, korsóval a vállán. Ő Betúélnak, Milká fiának volt a leánya; Milká pedig Ábrahám testvérének, Náhórnak volt a felesége. ¹⁶Nagyon szép leány volt, hajadon, akinek még nem volt dolga férfival. Lement a forráshoz, megtöltötte a korsóját, és feljött. ¹⁷Ekkor a szolga odaszaladt hozzá, és azt mondta: Adj nekem egy korty vizet a korsóból! ¹⁸A leány így felelt: Igyál, uram! És gyorsan levette korsóját a kezébe, és inni adott neki. ¹⁹Miután eleget adott neki inni, így szólt: Tevéidnek is merítetek, míg eleget nem isznak. ²⁰Sietve beleöntötte a korsó vizet a vályúba, azután ismét odaszaladt meríteni a forráshoz. Így merített valamennyi tevének. ²¹Az ember közben némán figyelte, hogy megtudja, szerencsésé tette-e útját az ÚR, vagy sem.

²²Miután a tevék már eleget ittak, elővett a férfi egy fél sekel súlyú aranyfüggőt, és a leány kezére való két karperecet, tíz aranysekel súlyút, ²³és ezt kérdezte: Kinek a leánya vagy? Mondd meg nekem, van-e számunkra hely éjszakára apád házában? ²⁴Ő azt felelte: Betúél leánya vagyok, Milká fiáé, akit ő Náhórnak szült. ²⁵Azt is mondta neki: Van nálunk bőven szalma is, abrak is, meg hely is van éjszakára. ²⁶Akkor az ember meghajolt, leborult az ÚR előtt, ²⁷és ezt mondta: Áldott az ÚR, Ábrahámnak, az én uramnak Istene, aki nem vont meg hűségét és szeretetét uramtól! Az ÚR vezérelt engem ezen az úton uram testvérének házához.

Ábrahám szolgája Betúél házában

²⁸A leány pedig elszaladt, és elmondta anyja háza népének, hogy mi történt. ²⁹Rebekának pedig volt egy Lábán nevű bátyja. Ez a Lábán kiszaladt ahhoz az emberhez a forráshoz.

³⁰Látta ugyanis a függőt és a húga kezén levő karpereceket, és hallotta hűgának, Rebekának a szavait, aki elmondta, hogy miről beszélt vele az az ember. Odament tehát ahhoz az emberhez, aki még mindig ott állt a tevék mellett a forrásnál, ³¹és így szólt: Jöjj be, áldott embere az Úrnak, mit állsz idekint? Én már előkészítettem a házat és a tevék helyét is! ³²Az ember bement a házba, Lábán meg levette a tevékről a szerszámot, adott a tevéknek szalmát és abrakot; azután vizet hoztak, hogy megmossák a lábát, meg a vele levő emberek lábát is. ³³Majd ennivalót tettek eléje, de ő így szólt: Nem eszem, amíg el nem mondom a mondanivalómat! Lábán így szólt: Beszélj!

³⁴Ő pedig ezt mondta: Ábrahám szolgája vagyok. ³⁵Az ÚR igen megáldotta az én uramat, aki meggazdagodott: adott neki juhokat, marhákat, ezüstöt, aranyat, szolgálókat, tevéket és szamarakat. ³⁶Uram felesége, Sára, öregkorában szült fiút uramnak, és ő mindenét a fiúnak adta. ³⁷Engem pedig így esketett meg az uram: Ne végy fiamnak feleséget a kánaániak

leányai közül, akiknek a földjén lakom,³⁸ hanem menj el apám házához, az én nemzetségemhez, és onnan hozz feleséget a fiainak!³⁹ S amikor azt mondtam uramnak: Hátha az a leány nem akar követni engem? –⁴⁰ akkor így felelt nekem: Az ÚR, akinek a színe előtt járok, elküldi majd angyalát veled, és szerencsésé teszi utadat, hogy feleséget hozhass fiainak az én nemzetségemből, apám házából.⁴¹ Csak akkor mentesülsz a nekem tett eskü alól, ha elmész az én nemzetségemhez. Ha nem adják neked, akkor is mentesülsz a nekem tett eskü alól.

⁴²Amikor ma a forráshoz értem, ezt mondtam: Uram, Ábrahámnak, az én uramnak Istene! Bárcsak szerencsésé tennéd utamat, amelyen járok!⁴³ Ideállok a forrás mellé. Legyen úgy, hogy ha azt mondom valamelyik leánynak, aki kijön vizet meríteni: Adj innom egy kis vizet a korsóból,⁴⁴ és az ezt feleli nekem: Igyál, sőt még a tevéidnek is meríték! - az legyen az a leány, akit az ÚR az én uram fiának rendelt.

⁴⁵Még végig sem mondtam ezt magamban, máris jött Rebeka, korsóval a vállán, lement a forráshoz, és merített. Ezt mondtam neki: Adj innom!⁴⁶ Ő gyorsan levette a korsóját, és így felelt: Igyál, sőt még a tevéidet is megitatom. Ittam, és ő a tevéket is megitatta.⁴⁷ Azután megkérdeztem tőle: Kinek a leánya vagy? Ő ezt mondta: Annak a Betúélnak a leánya vagyok, akit Milká szült Náhórnak. Ekkor a függőt az orrába tettem, a karpereceket pedig a kezére.⁴⁸ Azután meghajoltam, leborultam az ÚR előtt, és áldottam az URat, Ábrahámnak, az én uramnak Istenét, aki a helyes úton vezérelt engem, hogy az én uram testvérének leányát vihessen el feleségül a fiának.⁴⁹ Most azért ha hűséggel és szeretettel akartok bánni urammal, mondjátok meg nekem! De ha nem, azt is mondjátok meg, mert akkor máshol kell tovább keresgélnem!

Rebeka feleségül megy Izsákhöz

⁵⁰Lábán és Betúél így válaszolt: Az Úrtól indult el ez a dolog, mi nem mondhatunk neked sem rosszat, sem jót.⁵¹ Itt van Rebeka, fogd és menj! Legyen urad fiának a felesége, ahogyan elvégezte az ÚR.⁵² Amikor Ábrahám szolgája hallotta ezeket a szavakat, földre borult az ÚR előtt.⁵³ Azután a szolga ezüst és arany ékszereket meg ruhákat vett elő, és Rebekának adta. Drága ajándékokat adott a bátyjának és az anyjának is.⁵⁴ Majd ettek és ittak az emberekkel együtt, akik vele voltak, és ott töltötték az éjszakát. Amikor felkeltek reggel, így szólt: Bocsássatok el uramhoz!⁵⁵ A leány bátyja és anyja azonban azt mondta: Hadd maradjon velünk a leány még vagy tíz napig, azután elmehet!⁵⁶ De ő így felelt nekik: Ne tartsatok vissza, hiszen az ÚR szerencsésé tette utamat. Bocsássatok el, hadd menjek uramhoz!⁵⁷ Azok ezt mondták: Hívjuk ide a leányt, és kérdezzük meg őt magát!⁵⁸ Odahívták Rebekát, és azt kérdezték tőle: Elmész-e ezzel az emberrel? Ő azt felelte: Elmegyek!⁵⁹ Elbocsátották tehát húgukat, Rebekát, és a dajkáját, meg Ábrahám szolgáját embereivel együtt.⁶⁰ Megáldották Rebekát, és ezt mondták neki:

Húgunk, legyen utódaid száma ezerszer tízezer!

Vegye birtokba utódod ellenségei városát!

⁶¹Azután fölkelte Rebeka és szolgálói, felültek a tevékre, és követték azt az embert. A szolga pedig fogta Rebekát, és elment.

⁶²Izsák éppen megérkezett a Lahajrói-kúttól, mert a Délvidéken lakott.⁶³ Estefelé kiment Izsák imádkozni a mezőre. Amint föltekintett, látta, hogy tevék közelednek.⁶⁴ Rebeka is föltekintett, és meglátta Izsákot. Akkor leszállt a tevéről,⁶⁵ és azt kérdezte a szolgától: Ki az a férfi, aki szembe jön velünk a mezőn? A szolga így felelt: Ő az én uram! Akkor Rebeka fátylat vett elő, és eltakarta magát.⁶⁶ A szolga pedig elbeszélte Izsáknak mindazt, amit végzett.⁶⁷ Izsák ekkor bevezette Rebekát anyjának, Sárának a sátrába, és feleségül vette Rebekát. Izsák megszerette őt, és megvigasztalódott anyja halála után.

¹Ábrahám ismét megnősült, feleségének Ketúrá volt a neve. ²Ő szülte neki Zimránt, Joksánt, Medánt, Midjánt, Jisbákot és Súahot. ³Joksán nemzette Sebát és Dedánt. Dedán fiai lettek az assúriak, a letúsiak és a leummiak. ⁴Midján fiai pedig: Éfá, Éfer, Hanók, Abídá és Eldáá. Ezek mind Ketúrának a leszármazottjai.

⁵Ábrahám azonban Izsáknak adta mindenét, ⁶a fiaknak, akiket másodfeleségei szültek Ábrahámnak, Ábrahám csak ajándékokat adott, és még életében eltávolította őket fia, Izsák mellől kelet felé, egy keleti országba.

Ábrahám halála és temetése

⁷Ábrahám életkora, amit megért, százhetvenöt év volt. ⁸Akkor elhunyt Ábrahám, meghalt késő vénységében, öregen, betelve az élettel, és elődei mellé került. ⁹Fiai, Izsák és Izmael temették el a makpélai barlangban, Efrónnak, a hettita Cóhar fiának a szántóföldjén, Mamréval szemben, ¹⁰azon a szántóföldön, amelyet Ábrahám a hettitáktól vett meg. Ott temették el Ábrahámot, ahol Sárát, a feleségét. ¹¹Ábrahám halála után megáldotta Isten az ő fiát, Izsákot. Izsák a Lahajrói-kútnál lakott.

Izmael nemzetsége

¹²Ez Ábrahám fiának, Izmaelnek a nemzetsége, akit az egyiptomi Hágár, Sára szolgálója szült Ábrahámnak. ¹³Így hívták Izmael fiait nevük és nemzetségük szerint: Izmael elsőszülöttje volt Nebájót, azután következett Kédár, Adbeél és Mibszám, ¹⁴továbbá Mismá, Dúmá és Masszá, ¹⁵Hadad, Témá, Jetúr, Náfis és Kédma. ¹⁶Ezek Izmael fiai, és ez a nevük falvaik és sátortáboraik szerint: tizenkét fejedelem, törzseiknek megfelelően. ¹⁷Izmael életkora százharminckét esztendő volt. Akkor elhunyt, meghalt, és elődei mellé került. ¹⁸Izmael utódai Havílától Súríg tanyáztak, amely Egyiptomtól keletre, Assúr felé van. Szembeszálltak a testvértörzsekkel is.

Izsák fiai: Ézsau és Jákób

¹⁹Ez Izsáknak, Ábrahám fiának a nemzetsége: Ábrahám nemzette Izsákot. ²⁰Izsák negyvenesztendős volt, amikor feleségül vette Rebekát, az arám Betúél leányát, az arám Lábán húgát Paddan-Arámból. ²¹És Izsák könyörgött az Úrnak feleségéért, mivel meddő volt. Az ÚR pedig engedett könyörgésének, úgyhogy teherbe esett Rebeka, a felesége. ²²De fiai verekedtek egymással a méhében. Akkor ezt mondta Rebeka: Ha így van, minek is élek? Elment azért, hogy megkérdezze az URat. ²³Az ÚR pedig ezt mondta neki: Két nép van méhedben, két nemzet válik ki belsődből: az egyik nemzet erősebb lesz a másíknál, de a nagyobbik szolgál a kisebbnek!

²⁴Elérkezett szülésének a napja, s íme, ikrek voltak a méhében. ²⁵Világra jött az első: vöröses volt, és mindenütt szőrös, mint a daróc. Ezért Ézsauinak nevezték el. ²⁶Azután világra jött a testvére, kezével Ézsau sarkába kapaszkodva. Ezért őt Jákóbnak nevezték el. Izsák hatvanesztendős volt, amikor ezek megszülettek.

Ézsau eladja elsőszülöttségi jogát

²⁷Amikor a fiúk felnőttek, Ézsau a vadászathoz értő, szabadban élő ember lett, Jákób ellenben a szokásokat tisztelő sátorlakó. ²⁸Ezért Izsák Ézsaut szerette, mert ízlett neki a vad, Rebeka viszont Jákóbot szerette.

²⁹Egyszer Jákób valami főzeléket főzött, amikor Ézsau fáradtan megjött a mezőről. ³⁰Ézsau azt mondta Jákóbnak: Hadd egyem ebből a vörös ételből, mert fáradt vagyok! Ezért nevezték el őt Edómnak. ³¹De Jákób azt felelte: Add nekem érte azonnal az elsőszülöttségi jogodat! ³²Ézsau ezt mondta: Mindjárt éhen halok: mit számít nekem az az elsőszülöttségi jog? ³³Jákób azt felelte: Akkor esküdj meg nekem azonnal! Ézsau megesküdött neki, és eladta az elsőszülöttségi jogát Jákóbnak. ³⁴Jákób ekkor adott neki kenyeret és lencsefőzeléket. Ézsau evett, ivott, azután fölkel, és elment. Ennyire semmibe vette Ézsau az elsőszülöttségi jogot.

Izsák és Rebeka Gerárban

26

¹Egyszer éhínség támadt az országban, azon az első éhínségen kívül, amely Ábrahám idejében volt. Ekkor elment Izsák Abímelekhez, a filiszteusok királyához Gerárba. ²Mert megjelent neki az ÚR, és ezt mondta: Ne menj Egyiptomba, hanem abban az országban lakj, amelyet én mondom neked! ³Maradj jövevényként ebben az országban, én pedig veled leszek, és megáldalak, mert neked és utódaidnak adom ezeket az országokat mind, és megtartom azt az esküt, amelyet apádnak, Ábrahámnak tettem. ⁴És úgy megszorítom utódaidat, hogy annyian lesznek, mint az égen a csillag. A te utódaidnak adom mindezeket az országokat, és a te utódod által nyer áldást a föld minden népe, ⁵mert hallgatott Ábrahám a szavamra, és megtartotta mindazt, amiket elrendeltem: parancsolataimat, rendelkezéseimet és utasításaimat.

⁶Izsák Gerárban telepedett le. ⁷Amikor annak a helynek a lakosai a felesége felől kérdezősködtek, a húgának mondta őt. Félt bevallani, hogy a felesége, hogy meg ne öljék annak a helynek a lakói Rebeka miatt, hiszen szép asszony volt. ⁸Amikor már jó ideje ott lakott, történt, hogy Abímelek, a filiszteusok királya kitekintett az ablakon, és meglátta Izsákot, amint a feleségével, Rebekával nevetgált. ⁹Ekkor hívatta Abímelek Izsákot, és ezt mondta: Mégiscsak a feleséged ő! Hogy mondhattad, hogy a húgod?! Izsák ezt felelte neki: Mert azt gondoltam, hogy meg fogok halni miatta. ¹⁰Akkor így szólt Abímelek: Miért tetted ezt velünk? Könnyen megeshetett volna, hogy valaki a nép közül a feleségeddel hál, és akkor bűnbe kevertél volna bennünket. ¹¹Abímelek ezért megparancsolta az egész népnek: Aki ehhez az emberhez és feleségéhez nyúl, halállal lakoljon!

Izsák küzdelmei a kutakért

¹²Izsák ezután vetett azon a földön, és százszorosát aratta abban az esztendőben, úgy megáldotta őt az ÚR. ¹³Így gazdagodott ez az ember; folyton-folyvást gazdagodott, míg végül is dúsgazdaggá lett. ¹⁴Volt juhnyája, marhacsordája és nagy szolgahada, s ezért féltékenyek lettek rá a filiszteusok. ¹⁵Mindazokat a kutakat, amelyeket apjának, Ábrahámnak az idejében apja szolgálói ástak, betömték a filiszteusok, és teleszórták földdel. ¹⁶Abímelek ekkor így szólt Izsákhoz: Menj el tőlünk, mert sokkal hatalmasabb lettél, mint mi! ¹⁷El is ment onnan Izsák. Gerár völgyében ütött tábor, és ott lakott. ¹⁸Majd ismét kiásta Izsák azokat a kutakat, amelyeket apjának, Ábrahámnak az idejében ástak, de Ábrahám halála után a filiszteusok betömték; és ugyanúgy nevezte el azokat, ahogyan apja nevezte őket.

¹⁹Egyszer Izsák szolgálói a völgyben ástak, és ott olyan kutat találtak, amelyben forrásvíz volt. ²⁰A gerári pásztorok azonban perlekedni kezdtek Izsák pásztoraival, és ezt mondták: Mienk a víz! Ezért nevezte el a kutat Észeknek: mert civakodtak vele. ²¹Azután egy másik kutat ástak, de amiatt is perlekedtek vele, ezért azt Szitnának nevezte el. ²²Onnan is továbbvonult, és egy másik kutat ásott, amely miatt már nem perlekedtek vele, ezért azt Rehóbótnak nevezte el, mert ezt mondta: Most már tágas helyet szerzett nekünk az ÚR, és szaporodhatunk ezen a földön. ²³Onnan fölment Beérsebába.

²⁴ Azon az éjszakán megjelent neki az ÚR, és ezt mondta:
Én vagyok atyádnak, Ábrahámnak Istene.

Ne félj, mert én veled vagyok, megáldalak,
és megsokasítom utódaidat szolgálomért, Ábrahámért!

²⁵ Ezért Izsák épített ott egy oltárt, és segítségül hívta az ÚR nevét. Majd felverte ott a sátrát, szolgálói pedig kutat ástak ott.

²⁶ Majd elment hozzá Abímelek Gerárból barátjával, Ahuzzattal és hadseregparancsnokával, Píkóllal. ²⁷ Izsák ezt kérdezte tőlük: Miért jöttetek hozzám? Hiszen ti gyűlöltök engem, és elűztetek magatok közül! ²⁸ De ők ezt felelték: Meg kellett látnunk, hogy veled van az ÚR. Ezért azt mondtuk: Legyen esküvel kötött megállapodás köztünk és közted! Szövetséget akarunk kötni veled, ²⁹ hogy nem teszel rosszat velünk, ahogyan mi sem bántottunk téged, csak jót tettünk veled, és békével bocsátottunk el. Hiszen az ÚR áldott embere vagy te! ³⁰ Akkor lakomát készített nekik, majd ettek és ittak. ³¹ Amikor reggel fölkeltek, megesküdtek egymásnak, azután elbocsátotta őket Izsák, és békével mentek el tőle.

³² Még aznap megérkeztek Izsák szolgálói, és jelentették, hogy kutat ástak, és ezt mondták neki: Vizet találtunk! ³³ És elnevezte azt Sibának, ezért Beérseba annak a városnak a neve még ma is.

³⁴ Amikor Ézsau negyvenéves volt, feleségül vette Juditot, a hettita Beéri leányát, és Boszmatot, a hettita Élón leányát. ³⁵ Ezek igen megkeserítették Izsák és Rebeka életét.

Jákób csalással szerzi meg az apai áldást

27

¹ Amikor Izsák megöregedett, és annyira meggyengült már a szeme, hogy nem is látott, behívta a nagyobbik fiát, Ézsaut, és így szólt hozzá: Fiam! Ő felelt neki: Itt vagyok. ² Izsák ezt mondta: Lásd, én megöregedtem, bármikor meghalhatok. ³ Most hát fogd a fegyvereidet, tegzedet és íjadat, menj ki a mezőre, és lőj nekem valami vadat! ⁴ Azután készíts nekem finom falatokat, ahogyan én szeretem, és hozd be nekem, hogy egyem, és megáldjalak, mielőtt meghalok!

⁵ Rebeka azonban hallgatózott, amikor Izsák a fiával, Ézsauval beszélt. Amint elment Ézsau a mezőre, hogy vadat lőjön, és elhozza, ⁶ Rebeka ezt mondta fiának, Jákóbnak: Hallottam, hogy apád a bátyáddal, Ézsauval beszélt, és ezt mondta: ⁷ Hozz nekem vadat, és készíts finom falatokat, hogy egyem, és megáldjalak az ÚR színe előtt, mielőtt meghalok. ⁸ Most azért, fiam, hallgass a szavamra, amit most megparancsolok neked. ⁹ Menj el a nyájhoz, és hozz onnan két kecskegidát a javából, hadd készítssek abból apádnak finom falatokat, ahogyan ő szereti. ¹⁰ Azután vidd be apádnak, hogy egyék, és téged áldjon meg, mielőtt meghal! ¹¹ De Jákób ezt mondta anyjának, Rebekának: Igen, de Ézsau bátyám szőrös, én pedig simabőrű vagyok. ¹² Hátha megtapogat az apám, és akkor azt hiszi, hogy csúfot üzök belőle, és áldás helyett átkot szerzek magamnak. ¹³ De az anyja ezt mondta neki: Engem sújtson az az átok, fiam! Te csak hallgass a szavamra, eredj, és hozd, amit mondtam!

¹⁴ Elment tehát, elhozta a gidákat, és bevitte anyjának. Anyja pedig elkészítette a finom falatokat, ahogyan az apja szerette. ¹⁵ Akkor fogta Rebeka nagyobbik fiának, Ézsauinak a legszebb ruháját, amely nála volt otthon, és felöltöztette Jákóbot, a kisebbik fiát, ¹⁶ a kecskegidák bőrével pedig beborította a kezét és a sima nyakát. ¹⁷ Azután kezébe adta fiának, Jákóbnak a finom falatokat és a kenyeret, amit készített.

¹⁸ Akkor Jákób bement az apjához, és így szólt: Apám! Ő pedig így felelt: Itt vagyok. Ki vagy te, fiam? ¹⁹ Jákób ezt felelte apjának: Én vagyok Ézsau, az elsőszülötted. Úgy cselekedtem, ahogyan mondtad nekem. Gyere, ülj hát fel, és egyél a vadpecsenyéből, azután áldj meg engem! ²⁰ Izsák azt kérdezte a fiától: Hogy találtál vadat ilyen hamar, fiam? Ő erre

így felelt: Mert Istened, az ÚR elém vezette.²¹ Akkor Izsák ezt mondta Jákóbnak: Gyere közelebb, hadd tapogassalak meg, fiam, hogy csakugyan te vagy-e az én Ézsau fiam, vagy sem?²² Jákób közelebb ment apjához, Izsákhöz, aki megtapogatta, és ezt gondolta: A hang Jákób hangja, de a kéz Ézsau keze.²³ Nem ismerte meg őt, mivel szőrös volt a keze, mint bátyjának, Ézsaunak a keze, ezért áldotta meg őt.²⁴ De megkérdezte: Te vagy az, fiam, Ézsau? Ő így felelt: Én vagyok.²⁵ Akkor ezt mondta: Hozd ide, hadd egyem a fiam vadpecsenyéből, hogy utána megáldjalak téged. Odavitte neki, és megette. Bort is vitt neki, ő pedig megitta.²⁶ Akkor ezt mondta neki az apja, Izsák: Gyere közelebb, és csókolj meg, fiam!²⁷ Erre odament, és megcsókolta őt. Amikor Izsák megérezte ruhájának az illatát, megáldotta őt, és ezt mondta:

Lám, fiam illata olyan, mint a mező illata,
amelyet megáldott az ÚR.

²⁸Adjon neked az Isten égi harmatot,
zsíros földet, sok gabonát és mustot!

²⁹Népek szolgáljanak neked,
nemzetek boruljanak le előtted!

Légy ura testvéridnek,
boruljanak le előtted anyádnak fiai!

Átkozott lesz, aki átkoz,
áldott, aki téged áld!

³⁰Miután elmondta Izsák Jákób felett az áldást, Jákób éppen csak kijött apjától, Izsáktól, amikor a bátyja, Ézsau is megjött a vadászatból.³¹ Ő is elkészítette a finom falatokat, bevitte apjának, és ezt mondta neki: Kelj föl, apám, egyél a fiad vadpecsenyéből, és azután áldj meg engem!³² De az apja, Izsák, ezt kérdezte tőle: Ki vagy te? Ő így felelt: Én vagyok az elsőszülött fiad, Ézsau.³³ Ekkor megrendült Izsák, nagyon-nagyon megrendült, és ezt kérdezte: Ki volt akkor az, aki vadat lőtt, behozta nekem, meg is ettem mind, még mielőtt megjöttél? Én őt megáldottam, és áldott is lesz!

Ézsau bánata és haragja

³⁴Amikor meghallotta Ézsau apja szavait, hangosan és igen keservesen fölkiáltott, és azt mondta apjának: Áldj meg engem is, apám!³⁵ De ő ezt felelte: Öcséd álnok módon bejött, és elvette az áldásodat.³⁶ Ézsau így felelt: Méltán nevezték el Jákóbnak, hiszen már másodszor csapott be engem! Elvette az elsőszülöttségi jogomat, most pedig elvette az áldásomat is. Majd ezt kérdezte: Nem tartottál meg nekem az áldásból valamit?³⁷ Izsák ezt felelte Ézsauinak: Már úrrá tettem őt feletted, és szolgáljává tettem valamennyi testvérét. Gabonával és musttal is őt láttam el. Mit tehetnék hát érted, fiam?³⁸ Ézsau ezt mondta apjának: Csak az az egy áldásod volt, apám? Áldj meg engem is, apám! És Ézsau keserves sírásra fakadt.

³⁹Apja, Izsák erre megszólalt, és ezt mondta neki:

Nem zsíros földön lesz a lakóhelyed,
nem hull rád égi harmat.

⁴⁰Fegyvered éltet, öcsédet szolgálod.

De ha nekifeszülsz, letöröd igáját nyakadról!

⁴¹Ézsau azonban bosszút forralt Jákób ellen az áldás miatt, amivel megáldotta őt az apja. Ezt mondta magában Ézsau: Közelednek már a napok, amikor majd apámat gyászoljuk. Akkor majd megölöm az öcsémet, Jákóbot.⁴² De Rebekának hírül vitték nagyobbik fiának, Ézsauinak a szavait, ezért magához hívatta kisebbik fiát, Jákóbot, és ezt mondta neki: Bátyád, Ézsau bosszút forral ellened, és meg akar ölni.⁴³ Azért, fiam, hallgass a szavamra: indulj, menekülj bátyámhoz, Lábánhoz Háránba!⁴⁴ Maradj nála egy ideig, amíg bátyád haragja elmúlik.⁴⁵ Ha majd elfordul rólad bátyád haragja, és elfelejti, hogy mit követtél el ellene,

akkor majd érted küldök, és hazahozatlak onnan. Miért veszítenélek el mindkettőtöket ugyanazon a napon?

⁴⁶Izsáknak pedig ezt mondta Rebeka: Megutáltam az életemet a hettita leányok miatt. Ha Jákób is a hettita leányok közül vesz feleséget, olyat, mint ezek, ennek az országnak a leányai közül, mit ér akkor az életem?

Izsák Lábánhoz küldi Jákóbot

28

¹Ekkor Izsák hívatta Jákóbot, megáldotta, és ezt parancsolta neki: Ne végy feleséget a kánaáni leányok közül! ²Indulj, eredj el Paddan-Arámba, anyád apjának, Betúélnék a házához, és ott végy feleséget anyád bátyjának, Lábánnak a leányai közül! ³A mindenható Isten pedig áldjon meg, szaporítson és sokasítson meg téged, hogy népek sokasága támadjon belőled! ⁴Adja neked Ábrahám áldását, neked és utódaidnak veled együtt, hogy birtokba vedd ezt az országot, ahol jövevény vagy, amelyet Ábrahámnak adott az Isten.

⁵Így küldte el Izsák Jákóbot, hogy Paddan-Arámba menjen Lábánhoz, az arám Betúél fiához, Rebekának, Jákób és Ézsau anyjának a bátyjához.

⁶Ézsau látta, hogy Izsák megáldotta Jákóbot, és elküldte Paddan-Arámba, hogy ott vegyen feleséget, és hogy amikor megáldotta, ezt parancsolta neki: Ne végy feleséget a kánaáni leányok közül, ⁷és hogy Jákób engedelmeskedett apjának és anyjának, és elment Paddan-Arámba. ⁸Látta tehát Ézsau, hogy apja, Izsák a kánaáni leányokat rosszaknak tartja. ⁹Elment ezért Ézsau Izmaelhez, és feleségül vette addigi feleségei mellé Mahalatot, Ábrahám fiának, Izmaelnek a leányát, Nebájótnak a hűgát.

Jákób álma és fogadalma

¹⁰Jákób pedig elindult Beérsebából, és Hárán felé tartott. ¹¹Elért egy helyre, és ott töltötte az éjszakát, mivel a nap lement. Fogott egyet az ott levő kövek közül, a feje alá tette, és lefeküdt azon a helyen. ¹²És álmot látott: Egy lépcső állt a földön, amelynek teteje az égig ért, és Isten angyalai jártak azon fel és le. ¹³Odafönt pedig az ÚR állt, és ezt mondta: Én vagyok az ÚR, atyádnak, Ábrahámnak Istene, és Izsáknak Istene! Ezt a földet, amelyen fekszel, neked adom és a te utódaidnak. ¹⁴Annyi utódod lesz, mint a föld pora, terjeszkedni fogsz nyugatra és keletre, északra és délre, és általad nyer áldást, meg utódod által a föld minden nemzetsége. ¹⁵Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy, és visszahozlak erre a földre. Bizony, nem hagylak el, amíg nem teljesítem, amit megígértem neked.

¹⁶Amikor Jákób fölébredt álmából, ezt mondta: Bizonyára az ÚR van ezen a helyen, és én nem tudtam! ¹⁷Félelem fogta el, és így szólt: Milyen félelmetes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja.

¹⁸Reggel fölkelte Jákób, fogta azt a követ, amely a fejealja volt, fölállította szent oszlopként, és olajat öntött a tetejére. ¹⁹Azután elnevezte azt a helyet Bételnek – azelőtt Lúz volt annak a városnak a neve. ²⁰És ilyen fogadalmat tett Jákób: Ha velem lesz Isten, és megőriz ezen az úton, amelyen most járok, ha ad nekem ételül kenyeret és öltözetül ruhát, ²¹és épségben visszatérek apám házába, akkor az ÚR lesz az én Istenem. ²²Ez a kő pedig, amelyet szent oszlopként állítottam föl, Isten háza lesz, és bármit adsz nekem, a tizedét neked adom.

¹Jákób azután útnak indult, és elment a keleten élő népek földjére. ²És látta, hogy egy kút van a mezőn, és három juhnyáj heverészik mellette. Abból a kútból szokták ugyanis itatni a nyájakat. A kút száján egy nagy kő volt: ³amikor minden nyájat összetereltek, akkor szokták elgördíteni a követ a kút szájáról, hogy megitassák a juhokat, azután vissza szokták tenni a követ a kút szájára. ⁴Jákób megszólította őket: Hova valók vagytok, barátaim? Azok ezt felelték: Hárániak vagyunk. ⁵Akkor megkérdezte tőlük: Ismeritek-e Lábánt, Náhór fiát? Azt felelték: Ismerjük. ⁶Majd ezt kérdezte: Jól van-e? Azok így felelték: Jól. Nézd, a leánya, Ráhel éppen itt jön a juhokkal. ⁷Ekkor így szólt: Hosszú még a nap, nincs itt az ideje, hogy betereljék a jószágot. Itassátok meg a juhokat, azután menjetek, legeltessetek! ⁸De azok ezt felelték: Nem tehetjük, amíg minden nyájat össze nem terelnek, és el nem gördítik a követ a kút szájáról, hogy megitathassuk a juhokat.

⁹Még beszélgetett velük, amikor megérkezett Ráhel az apja juhaival, mert ő legeltette azokat. ¹⁰Amikor Jákób meglátta Ráhelt, anyja bátyjának, Lábánnak a leányát, és anyja bátyjának, Lábánnak a juhait, odalépett Jákób, elgördítette a követ a kút szájáról, és megitatta anyja bátyjának, Lábánnak a juhait. ¹¹Jákób azután megcsókolta Ráhelt, és hangos sírásra fakadt. ¹²Jákób elmondta Ráhelnek, hogy ő rokona az apjának, mert Rebekának a fia. A leány ekkor elszaladt, és elbeszélte ezt az apjának.

¹³Amikor Lábán meghallotta a hírt Jákóbról, húgának a fiáról, eléje futott, megölelte, megcsókolta, és bevezette a házába. Ő pedig beszámolt mindenről Lábánnak. ¹⁴Lábán ezt mondta neki: Bizony, az én csontom és húsom vagy te! Jákób aztán ott lakott nála egy hónapig.

¹⁵Akkor Lábán ezt mondta Jákóbnak: Ha rokonom vagy is, nem kell ingyen szolgálnod nekem. Mondd meg nekem: mi legyen a béred? ¹⁶Volt pedig Lábánnak két leánya: a nagyobbiknak a neve Lea, a kisebbiknek a neve Ráhel. ¹⁷Leának kedves szemei voltak, Ráhel azonban szép termetű és szép arcú volt. ¹⁸Jákób Ráhelt szerette meg, ezért ezt mondta: Szolgálok neked hét esztendeig a kisebbik leányodért, Ráhelért. ¹⁹Lábán azt felelte: Jobb, ha hozzád adom, mintha más emberhez adnám. Maradj nálam! ²⁰Így szolgált Jákób hét esztendeig Ráhelért, de ez csak néhány napnak tűnt neki, annyira szerette őt.

Jákób házassága Leával és Ráhellel

²¹Utána Jákób ezt mondta Lábánnak: Add hozzám a feleségemet, mert letelt az időm. Hadd menjek be hozzá! ²²Lábán össze is gyűjtötte annak a helynek valamennyi lakóját, és lakodalmat rendezett. ²³De amikor este lett, fogta a leányát, Leát, és őt vitte be hozzá. Jákób be is ment hozzá. ²⁴Lábán a szolgálóját, Zilpát, leányának, Leának adta szolgálóul. ²⁵Jákób csak reggel vette észre, hogy Lea van vele. Akkor ezt mondta Lábánnak: Mit tettél velem? Hát nem Ráhelért szolgáltam nálad? Miért csaptál be engem? ²⁶Lábán így felelt: Nem szokás nálunk férjhez adni a kisebbik leányt a nagyobbik előtt. ²⁷Töltsd el ezt a lakodalmi hetet, aztán neked adjuk amazt is a szolgálatodért, ha másik hét esztendeig szolgálsz nálam.

²⁸Jákób úgy is tett, eltöltötte azt a hetet. Azután Lábán hozzáadta Ráhelt, a leányát feleségül. ²⁹Lábán a szolgálóját, Bilhát leányának, Ráhelnek adta szolgálóul. ³⁰Jákób bement Ráhelhez is, és Ráhelt jobban szerette, mint Leát. Így szolgált még Lábánnál másik hét esztendeig.

Jákób gyermekei

³¹De az ÚR látta Lea megvetett voltát, és megnyitotta a méhét; Ráhel ellenben meddő maradt. ³²Lea teherbe esett, és fiút szült. Rúbennek nevezte el, mert azt mondta: Meglátta az

ÚR nyomorúságomat, most már szeretni fog a férjem.³³ Azután ismét teherbe esett, fiút szült, és azt mondta: Bizony, meghallotta az ÚR, hogy milyen megvetett vagyok, azért adta nekem ezt is. És elnevezte őt Simeonnak.³⁴ Majd újra teherbe esett, fiút szült, és azt mondta: Most már ragaszkodni fog hozzám a férjem, mert három fiút szültem neki. Ezért nevezte el őt Lévinek.³⁵ Megint teherbe esett, fiút szült, és azt mondta: Most már hálát adok az ÚRnak. Ezért nevezte el őt Júdának. Azután nem szült egy ideig.

30

¹ Amikor Ráhel látta, hogy ő nem szülhet Jákóbnak, féltékeny lett Ráhel a nővére, és ezt mondta Jákóbnak: Adj nekem fiakat, mert ha nem, belehalok! ² Jákób megharagudott Ráhelre, és így szólt: Talán Isten vagyok én, aki megtagadja tőled az anyaméh gyümölcsét? ³ Ő pedig ezt felelte: Itt van Bilha, a szolgálóm, menj be hozzá, és ha majd a térdemen szül, az ő révén nekem is lesz fiam. ⁴ Így adta hozzá feleségül Bilhát, a szolgálóját, Jákób pedig bement ahhoz. ⁵ Bilha teherbe esett, és fiút szült Jákóbnak. ⁶ Akkor ezt mondta Ráhel: Ítélt ügyemben Isten, meghallgatta szavamat, és adott nekem fiút. Ezért nevezte el őt Dánnak. ⁷ Megint teherbe esett Bilha, Ráhel szolgálója, és másik fiút szült Jákóbnak. ⁸ Ráhel ezt mondta: Isten volt velem a küzdelemben, amikor a nővéremmel küzdöttem, és győztem is! Ezért nevezte el őt Naftálinak.

⁹ Amikor látta Lea, hogy egy ideje nem szül, fogta a szolgálóját, Zilpát, és feleségül adta Jákóbnak. ¹⁰ És Zilpa, Lea szolgálója fiút szült Jákóbnak. ¹¹ Akkor ezt mondta Lea: Szerencsém van! Ezért nevezte el őt Gádnak. ¹² Zilpa, Lea szolgálója másik fiút is szült Jákóbnak. ¹³ Akkor ezt mondta Lea: Boldog vagyok! Bizony, boldognak mondanak engem a leányok! Ezért nevezte el őt Ásérnak.

¹⁴ Egyszer Rúben búzaaratáskor kint járt a mezőn, mandragórát talált, és elvitte anyjának, Leának. Ráhel azt mondta Leának: Adj nekem a fiad mandragórájából! ¹⁵ De ő azt felelte neki: Nem elég neked, hogy elvetted a férjemet, még a fiam mandragóráját is el akarod venni? Ráhel azt mondta: Veled hálhat az éjszaka a fiad mandragórájáért! ¹⁶ Amikor este megjött Jákób a mezőről, Lea eléje ment, és ezt mondta: Hozzám gyere be, mert bérbe vettelek a fiam mandragóráján! És Jákób vele hált azon az éjszakán. ¹⁷ Isten pedig meghallgatta Leát, aki teherbe esett, és egy ötödik fiút szült Jákóbnak. ¹⁸ Akkor ezt mondta Lea: Megadta Isten annak a bérét, hogy szolgálómat a férjemhez adtam. Ezért nevezte el őt Issakárnak. ¹⁹ Megint teherbe esett Lea, és hatodjára is fiút szült Jákóbnak. ²⁰ És ezt mondta Lea: Megajándékozott engem az Isten egy szép ajándékkal: Most már énvelem fog lakni a férjem, mert hat fiút szültem neki! Ezért nevezte el őt Zebulonnak. ²¹ Azután leányt szült, és Dinának nevezte el.

²² Megemlékezett Isten Ráhelről is, meghallgatta Isten, és megnyitotta a méhét. ²³ Ő teherbe esett, fiút szült, és ezt mondta: Elvette Isten a gyalázatomat! ²⁴ És elnevezte Józsefnek, mert ezt mondta: Adjon nekem az ÚR még másik fiút is!

Jákób meggazdagodik

²⁵ Történt, hogy miután Ráhel megszülte Józsefet, Jákób azt mondta Lábánnak: Bocsáss el engem, hadd menjek haza a szülőföldemre! ²⁶ Add ki a feleségeimet és gyermekeimet, akikért szolgáltam neked! Hadd menjek el, hiszen te tudod, hogy mennyit dolgoztam nálad! ²⁷ Lábán azt felelte neki: Bárcsak elnyerném jóindulatodat! Megtudtam a jelekből, hogy teérted áldott meg engem az ÚR. ²⁸ És hozzátette: Szabd meg a béredet, amit szeretnél tőlem, és én megadom neked! ²⁹ Jákób azt felelte neki: Te tudod, hogyan szolgáltalak, és mivé lett nálam a jószágod. ³⁰ Az a kevés, amid érkezésem előtt volt, sokra szaporodott, mert megáldott téged az ÚR a lábam nyomán. De mikor tehetek már valamit a magam családjáért is? ³¹ Ekkor Lábán azt kérdezte: Mit adjak hát neked? Jákób így felelt: Nem kell adnod nekem semmit, ha megteszed ezt az egyet: Tovább legeltetem és őrzöm a nyájadat. ³² De ma végigjáróm egész nyájadat. Különíts el abból minden pettyest és tarkát, meg minden feketét a juhok közül, és a

kecskék közül is a tarkát és a pettyest: ez legyen a bérem.³³ Az mutatja meg, hogy igaz ember vagyok-e, hogy majd amikor eljössz megnézni a béremet, lopott jószág lesz nálam mindaz, ami nem pettyes vagy tarka a kecskék között, és nem fekete a juhok között.³⁴ Lábán ezt mondta: Jó, legyen úgy, ahogy mondd.³⁵ És elkülönítette még azon a napon a csíkos lábú és tarka bakokat, minden pettyes és tarka kecskét, mindazt, amelyiken valami fehérség volt, és minden feketét a juhok közül, és a fiaira bízta.³⁶ Majd három napi járőföldet hagyott maga és Jákób között. Jákób pedig tovább legeltette Lábán többi juhait.

³⁷Jákób ekkor gyenge nyárfa-, mandulafa- és platánfavesszőket vágott, majd fehér csíkokat faragott beléjük úgy, hogy lecsupaszította a vesszőket a fehér részig,³⁸ és odarakta a kecskenyáj elé a csíkos vesszőket a vályúba és itatókba, ahová inni járt a nyáj. Mert akkor szoktak párzani, amikor inni jártak.³⁹ Ott páرزott a nyáj a vesszők előtt, és ezért csíkos lábúakat, pettyeseket és tarkákat ellett a nyáj.⁴⁰ Azután különválasztotta Jákób a juhokat, és szembefordította a nyáját Lábán csíkos lábú és fekete nyájával. Így szerzett magának külön nyájakat, amelyeket nem eresztett Lábán juhai közé.⁴¹ Valahányszor a nyáj fejlettebb állatai pároztak, odarakta Jákób a vesszőket a vályúba a nyáj elé, hogy a vesszőket látva pározzanak.⁴² De amikor satnya volt a nyáj, nem rakta oda, úgyhogy Lábánnak jutottak a satnyák, Jákóbnak pedig a fejlettebbek.⁴³ Így ez az ember egyre jobban gyarapodott: lett neki sok nyája, szolgálója, szolgálója, tevéje és számarja.

Jákób elhagyja Lábánt

31

¹De Jákób meghallotta Lábán fiainak a beszédét, akik ezt mondták: Elvette Jákób mindazt, ami apánké volt, az apánkéből szerezte minden gazdagságát.² Lábán arcán is látta Jákób, hogy nem olyan hozzá, mint azelőtt.³ Akkor ezt mondta az ÚR Jákóbnak: Térj vissza atyáid földjére, a rokonaidhoz, én veled leszek!⁴ Üzent tehát Jákób, és kihívatta magához Ráhel és Leát a mezőre, a nyájhoz,⁵ és ezt mondta nekik: Látom apátok arcán, hogy nem olyan hozzám, mint azelőtt, pedig az én atyám Istene volt velem.⁶ Ti tudjátok, hogy teljes erőmmel szolgáltam apátokat.⁷ De apátok becsapott engem, és tízszer is megváltoztatta a béremet. Isten azonban nem engedte, hogy kárt okozzon nekem.⁸ Ha így szólt: A pettyesek lesznek a béred! – az egész nyáj pettyeseket ellett. Ha pedig így szólt: A csíkos lábúak lesznek a béred! – az egész nyáj csíkos lábúakat ellett.⁹ Így vette el Isten apátok jószágát, és nekem adta.¹⁰ Mert a nyáj párzása idején álmomban föltekinttem, és azt láttam, hogy a nyájban páرزó bakok csíkos lábúak, pettyesek és tarkabarkák.

¹¹Akkor ezt mondta nekem álmomban az Isten angyala: Jákób! Én azt feleltem: Itt vagyok.¹² Azt mondta: Tekints föl, és lásd meg, hogy a nyájban páرزó bakok mind csíkos lábúak, pettyesek és tarkabarkák. Mert láttam mindazt, amit Lábán tett veled.¹³ Én vagyok Bétel Istene, ahol szent oszlopot kentél föl, és fogadalmat tettél nekem. Most indulj, menj el erről a földről, és térj vissza szülőföldedre!

¹⁴Ekkor Ráhel és Lea ezt válaszolta neki: Van-e még valami részünk vagy örökségünk apánk házában?¹⁵ Nem számítunk-e neki idegeneknek? Hiszen eladott bennünket, és a vételárat egészen elköltötte.¹⁶ Különben is a mienk és a fiainké mindaz a gazdagság, amit Isten apánktól elvett. Tégy hát mindent úgy, ahogyan Isten megmondta neked!

¹⁷Ekkor Jákób fölkelt, föltette gyermekeit és feleségeit a tevékre.¹⁸ Elhajtotta minden jószágát és minden szerzeményét, amit szerzett – a Paddan-Arámban szerzett jószágát és vagyonát –, hogy elmenjen apjához, Izsákhhoz Kánaán földjére.¹⁹ Amikor Lábán elment a juhait nyírni, Ráhel ellopta apja házibálványát.²⁰ Így szedte rá Jákób az arám Lábánt: nem mondta meg neki, hogy el akar menni,²¹ hanem elszökött mindenével. Fölkerekedett, és átkelt a folyamon, és Gileád hegyvidéke felé tartott.

Lábán Jákób után megy

²²Lábán csak harmadnap értesült arról, hogy Jákób elment. ²³Akkor maga mellé vette hozzátartozóit, és hét napi járőföldön át üldözte, míg utol nem érte Gileád hegyvidékén.

²⁴Isten azonban eljött az arám Lábánhoz álmában azon az éjszakán, és ezt mondta neki: Vigyázz, ne mondj Jákóbnak se jót, se rosszat!

²⁵Amikor Lábán utolérte, Jákób már sátrat vert a hegyen. Lábán is Gileád hegyvidékén vert sátrat hozzátartozóival együtt. ²⁶Lábán ezt mondta Jákóbnak: Mit tettél?! Engem rászedtél, leányaimat meg elhajtottad, mint a hadifoglyokat! ²⁷Miért titokban szöktél el, és miért szedtél rá engem? Miért nem szóltál nekem? Akkor örömmel és énekszóval, dobbal és citerával bocsátottalak volna el! ²⁸Még azt sem engedted meg, hogy megcsókoljam unokáimat és leányaimat. Ostoba dolgot tettél! ²⁹Volna erőm hozzá, hogy elbánjak veletek, de atyátok Istene a múlt éjjel ezt mondta nekem: Vigyázz, ne mondj Jákóbnak se jót, se rosszat! ³⁰De ha már mindenáron el akartál menni, mivel nagyon kíváncsi voltam rád, miért loptad el a házibálványomat? ³¹Jákób erre így felelt Lábánnak: Mert féltem, és azt gondoltam, hogy elveszed tőlem erőszakkal a leányaidat. ³²De akinél megtalálok a háziistenedet, az ne maradjon életben. Hozzátartozóink előtt vizsgálj meg, mi van nálam, és vidd a magadét! Jákób ugyanis nem tudta, hogy Ráhel ellopta azt. ³³Bement tehát Lábán Jákób sátrába, Lea sátrába és a két szolgáló sátrába, de nem találta. Azután kijött Lea sátrából, és bement Ráhel sátrába. ³⁴Ráhel közben fogta a házibálványt, egy teve nyergébe tette és ráült. Lábán pedig fölforgatta az egész sátrat, de nem találta. ³⁵Ráhel ugyanis ezt mondta az apjának: Ne haragudjék az én uram, hogy nem tudok fölkelni előtte, mert asszonyok baja van rajtam. Kutatott tehát utána, de nem találta a házibálványt.

³⁶Ekkor Jákób haragra lobbant, és perlekedni kezdett Lábánnal. Azt mondta Jákób Lábánnak: Mi a bűnöm és mi a vétkem, hogy üldözőbe vettél? ³⁷Hiszen fölforgattad minden holmimat! Találtál-e valamit, ami a te házadból való? Tedd ide az én hozzátartozóim és a te hozzátartozóid elé, döntsenek ők kettőnk ügyében! ³⁸Már húsz esztendeje vagyok nálad, juhaid és kecskéid nem vetéltek el, nyájad kosait nem ettem meg. ³⁹Amit a vad széttépett, nem vittem hozzád, magam térítettem meg, tőlem kérted számon; meg azt is, amit elloptak tőlem nappal vagy éjjel. ⁴⁰Nappal a hőség emésztett, éjjel meg a hideg, szememet kerülte az álom. ⁴¹Ilyen húsz esztendőm volt a házadnál: tizenégy évig szolgáltalak két leányodért, hat évig meg juhaidért. Te pedig tízszer is megváltoztattad a béremet. ⁴²Ha atyám Istene, Ábrahám Istene és Izsák Félelmetes Istene velem nem lett volna, akkor most üres kézzel bocsátanál el. Isten azonban látta nyomorúságomat és kezem munkáját, ezért figyelmeztetett téged a múlt éjjel.

Lábán kibékül Jákóbbal

⁴³Lábán azt felelte Jákóbnak: A leányok az én leányaim, a fiúk az én fiaim, a nyáj az én nyájam, minden az enyém, amit látsz. De tehetnék-e most már bármit is a magam leányai ellen vagy fiaik ellen, akiket szültek?! ⁴⁴Jöjj hát, kössünk szövetséget egymással, az legyen a tanú köztünk! ⁴⁵Ekkor fogott Jákób egy követ, és fölállította azt szent oszlopként. ⁴⁶Majd ezt mondta Jákób a hozzátartozóinak: Gyűjtsetek köveket! Azok köveket szedtek, csináltak egy kőrakást, és ettek a kőrakásnál. ⁴⁷Azután elnevezte azt Lábán Jegar-Száhadútának, Jákób pedig elnevezte Gal-Édnek. ⁴⁸Lábán ugyanis ezt mondta: Ez a kőrakás a tanú köztünk! Ezért nevezik Gal-Édnek, ⁴⁹de Micpának is, mert ezt mondta: Az ÚR álljon őrt köztem és közötted, amikor mi nem látjuk egymást! ⁵⁰Ha leányaimmal rosszul bánasz, ha leányaimon kívül más feleségeket is veszel, azt közölünk ugyan senki nem fogja látni, de Isten lesz a tanú köztünk. ⁵¹Majd ezt mondta Lábán Jákóbnak: Itt van ez a kőrakás és a szent oszlop, amelyet közém és teközéd emeltem. ⁵²Tanú ez a kőrakás, és tanú ez a szent oszlop, hogy sem én nem megyek át e kőrakás mellett tehozzád, sem te nem jössz át e kőrakás és e szent oszlop mellett énhozzám

ártó szándékkal.⁵³ Ábrahám Istene és Náhór Istene, az atyák Istene ítéljen fölöttünk. Akkor megesküdött Jákób Izsáknak, atyjának Félelmetes Istenére,⁵⁴ majd áldozatot mutatott be Jákób a hegyen, és meghívta hozzátartozóit az áldozati lakomára. És miután ettek, a hegyen töltötték az éjszakát.

Jákób követeket küld Ézsauhoz

32

¹Reggel fölkel Lábán, megcsókolta unokáit és leányait, és megáldotta őket. Azután elment Lábán, és visszatért lakóhelyére.

²Jákób is útnak indult. Ekkor találkozott vele Isten angyalai. ³Amikor Jákób meglátta őket, ezt mondta: Isten tábora ez! És elnevezte azt a helyet Mahanaimnak.

⁴Azután követeket küldött Jákób maga előtt bátyjához, Ézsauhoz Széir földjére, Edóm mezejére, ⁵és ezt parancsolta nekik: Mondjátok meg uramnak, Ézsauinak: Ezt mondja a te szolgád, Jákób: Lábánnál voltam jövevény, ott tartózkodtam mostanáig. ⁶Szereztem marhákat, szamarakat és juhokat, szolgálókat és szolgálókat. Azért küldök neked üzenetet, uram, hogy elnyerjem jóindulatodat. ⁷A követek ezzel tértek vissza Jákóbbhoz: Elmentünk bátyádhoz, Ézsauhoz: jön is már eléd, de négyszáz férfi van vele! ⁸Jákóbot ekkor nagy félelem és szorongás fogta el, ezért két táborra osztotta a vele levő népet meg a juhokat, marhákat és tevéket. ⁹Mert úgy gondolta: Ha eléri Ézsau az egyik tábor, és levágja azt, legalább a másik tábor megmenekülhet.

¹⁰Jákób azután ezt mondta: Ó, atyámnak, Ábrahámnak Istene és atyámnak, Izsáknak Istene, Uram, aki ezt mondtad nekem: Térj vissza hazádba, rokonságod közé, és jót teszek veled! ¹¹Méltatlan vagyok mindarra a hűségre és szeretetre, amiben szolgálodat részesítetted. Hiszen csak egy vándorbottal keltem át itt a Jordánon, most pedig két táborom is van. ¹²Ments meg engem bátyámnak, Ézsauinak a kezéből, mert félek tőle, hogy ha idejön, megöl engem és az anyákat is gyermekeikkel együtt. ¹³Hiszen te mondtad: Sok jót teszek veled, és utódaidat olyanná teszem, mint a tenger homokja, amely olyan sok, hogy nem lehet megszámolni.

¹⁴Miután ott töltötte azt az éjszakát, ajándékokat válogatott ki bátyjának, Ézsauinak mindabból, amire szert tett: ¹⁵kétszáz kecskét, húsz bakot, kétszáz juhot, húsz kost, ¹⁶harminc szoptató tevét csikóstul, negyven tehenet és tíz bikát, húsz szamárcancát és tíz számarcsödört. ¹⁷Szolgáira bízott minden nyáját külön-külön, és ezt mondta szolgálóinak: Keljetek át előttem, de hagyjatok távolságot a nyájak között! ¹⁸Az elsőnek azt parancsolta: Ha találkozik veled a bátyám, Ézsau, és megkérdezi, hogy kinek a szolgálója vagy, hová mégy, kié ez a jószág előtted, ¹⁹akkor ezt mondd: Szolgádé, Jákóbé, aki ajándékol küldi uramnak, Ézsauinak. Ő maga is itt van mögöttünk. ²⁰Ezt parancsolta a másodiknak is, a harmadiknak is, mindazoknak, akik a nyájak után mentek: Így beszéljete Ézsauval, amikor találkoztok vele! ²¹Ezt is mondjátok: Szolgád, Jákób itt van mögöttünk. Mert ezt gondolta: Megengesztelem őt az ajándékkal, amely előttem megy, és csak azután kerülök a színe elé: talán akkor szívesen fogad. ²²Az ajándék tehát elindult előtte, ő azonban a táborban töltötte azt az éjszakát.

Jákób tusakodása

²³De fölkel még azon az éjszakán, fogta két feleségét, két szolgálóját és tizenegy gyermekét, és átkelt a Jabbók-gázlónál. ²⁴Fogta és átvitte őket a patakon, majd átvitte mindenét, amije volt. ²⁵Jákób pedig ott maradt egyedül. Ekkor Valaki birokra kelt vele, egészen hajnalhasadtáig. ²⁶De látta, hogy nem bír vele, ezért megütötte a csípője forgócsontját, úgyhogy kificamodott Jákób csípőjének forgócsontja, miközben vele birkózott.

²⁷Akkor ezt mondta Jákóbnak: Bocsáss el, mert hajnalodik! Ő azt felelte: Nem bocsátlak el, amíg meg nem áldasz. ²⁸Ekkor megkérdezte tőle: Mi a neved? Ő így felelt: Jákób. ²⁹Erre

azt mondta: Nem Jákób lesz ezután a neved, hanem Izráel, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél. ³⁰Jákób azt kérte: Mondd meg nekem a nevedet! De ő így válaszolt: Miért kérted a nevemet? És megáldotta őt. ³¹Jákób Penúélnak nevezte el azt a helyet, és ezt mondta: Bár láttam Istent színről színre, mégis életben maradtam.

³²Már süttött a nap, amikor átkelt Penúélnál, és sántított csípőjére. ³³Ezért nem eszik meg Izráel fiai mindmáig a csípő forgócsontján levő inat, mert ütés érte Jákób csípőjének forgócsontján az inat.

Ézsau kibékül Jákóbbal

33

¹Amikor Jákób föltekintett, látta, hogy már jön is Ézsau, és négyszáz férfi van vele. Ekkor szétszította a gyermekeket Lea, Ráhel és a két szolgáló mellé. ²Előreállította a szolgálókat és gyermekeiket, mögéjük Leát és gyermekeit, ezek mögé Ráhelt és Józsefet. ³Ő maga előttük ment, és hétszer borult le a földre, amíg a bátyjához ért. ⁴Ézsau eléje futott, megölelte, nyakába borult, megcsókolta, és sírtak. ⁵Amikor Ézsau föltekintett, és meglátta az asszonyokat és gyermekeket, azt kérdezte: Kik ezek? Jákób így felelt: A gyermekek, akiket Isten adott kegyelméből a te szolgálóknak. ⁶Majd odaléptek a szolgálók gyermekeikkel együtt, és leborultak. ⁷Odalépett Lea is gyermekeivel együtt, és leborultak. Végül odalépett József és Ráhel is, és ők is leborultak. ⁸Akkor ezt mondta Ézsau: Mire való ez az egész tábor, amellyel találkoztam? Ő ezt felelte: Arra, hogy elnyerjem uram jóindulatát. ⁹Ézsau ezt mondta: Van nekem bőven, öcsém, legyen a tied, ami a tied! ¹⁰De Jákób ezt mondta: Ne úgy, hanem ha elnyertem jóindulatodat, fogadd el tőlem ezt az ajándékot! Mert amikor megláttam arcodat, mintha Isten arcát láttam volna, olyan kedvesen fogadtál. ¹¹Fogadd el ajándékomat, amelyet áldással vittek neked, hiszen Isten kegyelmes volt hozzám, és van mindenem. És addig unszolta őt, amíg el nem fogadta.

¹²Akkor Ézsau ezt mondta: Induljunk el, menjünk, majd én előtted megyek! ¹³De Jákób így felelt neki: Tudja az én uram, hogy a gyermekek gyengék, meg szoptatós juhok és tehének vannak velem. Ha csak egy napig is hajszojják azokat, elhullik az egész nyáj. ¹⁴Menjen csak az én uram a szolgálója előtt, én majd ballagok lassan az előttem járó jószág és a gyermekek járása szerint, amíg eljutok az én uramhoz Széírbe. ¹⁵Ézsau ezt mondta: Hadd hagyjak nálad néhányat a velem levő emberek közül. De ő azt felelte: Minek az, ha elnyertem uram jóindulatát? ¹⁶Így kelt útra Ézsau még aznap Széír felé.

¹⁷Jákób azonban Szukkót felé indult, és ott épített magának házat, jószágának pedig lombokból árnyékvetőt készített. Ezért hívják azt a helyet Szukkótnak. ¹⁸Így jutott el Jákób, Paddan-Arámból elindulva, épségben Sikem városáig, amely Kánaán földjén van. Táborot ütött a várossal szemben, ¹⁹és a mezőnek azt a részét, ahol sátrat vert, megvette Hamórnak, Sikem apjának a fiaitól száz keszítéért. ²⁰Majd felállított ott egy oltárt, és így nevezte el: Isten, Izráel Istene!

Sikem és Dina

34

¹Egyszer Dina, Lea leánya, akit Jákóbnak szült, kiment, hogy szétnézzen annak a vidéknek a leányai között. ²Meglátta őt Sikem, a hivvi Hamórnak, az ország fejedelmének a fia. Magához vitette és vele hált, erőszakot követve el rajta. ³De lelkéből ragaszkodott Dinához, Jákób leányához, mert megszerette a leányt, és szívhez szólóan beszélt a leánnyal. ⁴Majd ezt mondta Sikem az apjának, Hamórnak: Kérd meg nekem feleségül ezt a leányt!

⁵Jákób meghallotta ugyan, hogy megbecstelenítették a leányát, Dinát, de mert fiai a mezőn voltak a jószággal, hallgatott Jákób, amíg megjöttek. ⁶És kiment Hamór, Sikem apja Jákóbbhoz, hogy beszéljen vele.

⁷Jákób fiai is hazajöttek a mezőről. Amikor meghallották a dolgot, felháborodtak ezek a férfiak, és nagy haragra lobbantak, mivel gyalázatot követett el Sikem Izráelen, amikor Jákób leányával hált, mert nem szabad ilyet tenni. ⁸Hamór azonban így beszélt velük: A fiam, Sikem lelkéből ragaszkodik a leányotokhoz, adjátok hát hozzá feleségül! ⁹Házasodjatok velünk össze: adjátok hozzánk leányaitokat, és vegyétek el a mi leányainkat! ¹⁰Lakjatok közöttünk! Itt az ország előttetek: lakjatok, járjatok benne szabadon, és telepedjete le! ¹¹Sikem pedig ezt mondta a leány apjának és bátyjainak: Ha elnyerem jóindulatotokat, megadom, amit csak kívántok tőlem. ¹²Kérjete tőlem bármekkora mátkapénzt és ajándékot, megadom, amennyit kívántok, csak adjátok hozzám feleségül a leányt!

¹³De Jákób fiai álnok módon válaszoltak Sikemnek és apjának, Hamórnak. Azért beszéltek így, mert megbecstelenítette Dinát, a húgukat. ¹⁴Ezt mondták nekik: Nem tehetjük meg azt, hogy húgunkat körülmetéletlen emberhez adjuk, mert az gyalázatot hozna ránk. ¹⁵Csak akkor egyezünk bele, ha olyanok lesztek, mint mi, és minden férfi körülmetélkedik nálatok. ¹⁶Akkor hozzátok adjuk leányainkat, a ti leányaitokat pedig elveszük, köztetek lakunk, és egy néppé leszünk. ¹⁷De ha nem hallgattok ránk, és nem metélkedtek körül, akkor fogjuk leányunkat, és elmegyünk. ¹⁸Tetszett a beszédük Hamórnak és Sikemnek, Hamór fiának. ¹⁹Nem is halogatta az ifjú a dolgot, mert kedvelte Jákób leányát, és neki volt apja egész háza népe között a legnagyobb tekintélye.

²⁰Visszament tehát Hamór és fia, Sikem városuk kapujába, és így szóltak a városban élő férfiaihoz: ²¹Ezek az emberek békében akarnak élni velünk. Hadd lakjanak az országban, és járjanak benne szabadon, hiszen elég tágas ez az ország számukra is mindenfelé. Leányaikat feleségül vesszük, a mi leányainkat pedig hozzájuk adjuk. ²²De csak akkor egyeznek bele ezek a férfiak, hogy köztünk lakjanak, és velük egy néppé legyünk, ha minden férfi körülmetélkedik nálunk, ahogyan ők is körül vannak metélve. ²³Jószáguk, vagyonuk és minden állatuk a mienk lesz azután, csak egyezzünk bele, hogy köztünk lakjanak! ²⁴És hallgatott Hamórra meg a fiára, Sikemre mindenki, aki odajött a város kapujába, és körülmetélkedett minden férfi, aki odajött a város kapujába.

A sikemi vérfürdő

²⁵A harmadik napon azonban, amíg ezek seblázban szenvedtek, fegyvert ragadott Jákób két fia, Simeon és Lévi, Dina bátyjai, rátörtek a gyanútlan városra, és legyilkoltak minden férfit. ²⁶Hamórt is meg a fiát, Sikemet is kardélre hányták, Dinát pedig kihozták Sikem házából, és elmentek. ²⁷Így törtek rá Jákób fiai a sebesültekre, a várost pedig kifosztották, mert megbecstelenítették a húgukat. ²⁸Juhaikat, marháikat, szamaraikat, s ami csak a városban és a mezőn volt, elvitték magukkal. ²⁹Minden vagyonukat, valamint gyermekeiket és asszonyaikat is mind foglyul ejtették, a házakat pedig teljesen kifosztották.

³⁰Jákób azonban ezt mondta Simeonnak és Lévinek: Szerencsétlenségbe döntöttetek, hisz gyűlöletessé tettetek engem ennek az országnak a lakói, a kánaániak és perizziek előtt. Én csak kevesedmagammal vagyok, és ha összefognak ellenem, levágnak, és elpusztulok házam népével együtt. ³¹De ők azt felelték: Hát szabad úgy bánni a mi húgunkkal, mint egy paráznával?!

¹Isten ezt mondta Jákóbnak: Indulj, menj föl Bételbe, és telepedj le ott! Készíts ott oltárt az Istennek, aki megjelent neked, amikor menekültél bátyád, Ézsau elől! ²Jákób ekkor azt mondta háza népének és mindazoknak, akik vele voltak: Távolítsátok el az idegen isteneket, amelyek nálatok vannak! Tisztítsátok meg magatokat, és váltsátok ruhát! ³Induljunk, menjünk föl Bételbe! Oltárt akarok ott készíteni az Istennek, aki meghallgatott, amikor nyomorúságban voltam, és velem volt az úton, amelyen jártam. ⁴Áadták azért Jákóbnak a náluk levő idegen isteneket mind, meg a fülbevalóikat is, Jákób pedig elásta azokat a sikemi cserfa alá. ⁵Majd elindultak. Isten pedig rettegéssel töltötte el a környező városokat, úgyhogy nem vették üldözőbe Jákób fiait.

⁶Így érkezett meg Jákób Lúzba, azaz Bételbe, amely Kánaán földjén van, az egész néppel együtt, amely vele volt. ⁷Oltárt épített ott, és elnevezte azt a helyet Él-Bételnek, mert ott jelentette ki magát neki az Isten, amikor bátyja elől menekült. ⁸Ott halt meg Debóra, Rebeka dajkája. Bétel mellett temették el egy tölgyfa alá, amelyet Sírátás Tölgyének neveztek el.

⁹Isten újból megjelent Jákóbnak, miután visszatért Paddan-Arámból, és megáldotta őt. ¹⁰Ezt mondta neki Isten: Jákób a te neved. De nem neveznek többé Jákóbnak, hanem Izráel lesz a neved. Így nevezte el Izráelnek. ¹¹Majd ezt mondta neki Isten:

Én vagyok a Mindenható Isten!

Szaporodjál és sokasodjál!

Nép származik tőled, sőt népek sokasága,
és királyok sarjadnak ágyékdoból.

¹²Neked adom azt a földet,
amelyet Ábrahámnak és Izsáknak adtam,
utánad pedig utódaidnak adom azt a földet.

¹³Azután eltávozott tőle Isten arról a helyről, ahol beszélt vele. ¹⁴Jákób pedig szent oszlopot állított azon a helyen, ahol beszélt vele; kőoszlopot, és italáldozatot mutatott be rajta, és olajat öntött rá. ¹⁵Jákób Bételnek nevezte el azt a helyet, ahol Isten beszélt vele.

Ráhel halála

¹⁶Azután elindultak Bételből. Már csak rövid út választotta el őket Efrátától, amikor Ráhel szülni kezdett. A szülés azonban nehéz volt. ¹⁷A nehéz szülés közben ezt mondta neki a bába: Ne félj, mert most is fiad lett! ¹⁸Amikor már-már elszállt belőle a lélek, mert haldoklott, Benóninak nevezte el a fiát. Az apja viszont Benjáminnak nevezte el. ¹⁹Így halt meg Ráhel, és eltemették az Efrátába, azaz Betlehembe vezető úton. ²⁰Sírja fölé Jákób emlékoszlopot állított. Ráhel sírjának az emlékoszlopa ez még ma is. ²¹Azután továbbment Izráel, és Migdal-Éderen túl vert sátrat.

²²Amikor Izráel már azon a földön lakott, elment Rúben, és Bilhával, apja másodfeleségével hált, de Izráel tudomást szerzett erről.

Jákóbnak tizenkét fia volt. ²³Lea fia volt Rúben, Jákób elsőszülötte, meg Simeon, Lévi és Júda, Issakár és Zebulon. ²⁴Ráhel fia volt József és Benjámin. ²⁵Bilhának, Ráhel szolgálójának a fia volt Dán és Naftáli. ²⁶Zilpának, Lea szolgálójának a fia volt Gád és Ásér. Ezek voltak Jákób fiai, akik Paddan-Arámban születtek.

²⁷Jákób végül eljutott apjához, Izsákhöz Mamréba, Kirjat-Arbába, azaz Hebrónba, ahol Ábrahám és Izsák jövevényként lakott. ²⁸Izsák életkora száznyolcvan esztendő volt. ²⁹Akkor elhunyt Izsák, meghalt öregén, betelve az étellel, és elődei mellé került. Fiai, Ézsau és Jákób temették el.

¹Ez Ézsau, azaz Edóm nemzetsége: ²Ézsau Kánaán leányai közül vett feleségeket: Ádát, a hettita Élón leányát és Oholíbámát, Aná leányát, aki a hivvi Cibón leánya volt, ³meg Boszmatot, Izmael leányát, Nebájót húgát. ⁴Ádá szülte Ézsaunak Elífázt, Boszmat szülte Reúélt, ⁵Oholíbámá pedig szülte Jeúst, Jalámot és Kórahót. Ezek Ézsau fiai, akik Kánaán földjén születtek. ⁶Akkor Ézsau fogta a feleségeit, fiait, leányait és mindenkit, aki a házához tartozott, meg a jószágát, minden állatát és egész vagyonát, amit Kánaán földjén szerzett, és más országba ment a testvére, Jákób elől. ⁷Mert olyan sok volt a szerzeményük, hogy nem lakhattak együtt, és jószágaik miatt nem bírta őket eltartani az a föld, amelyen jövevények voltak. ⁸Így telepedett le Ézsau a Széír-hegységben. Ézsau pedig Edóm. ⁹Ez a Széír-hegységben lakó Ézsaunak, Edóm ősatyjának a nemzetsége:

¹⁰Így hívták Ézsau fiait: Elifáz volt Adának, Ézsau feleségének a fia, Reúél pedig Boszmatnak, Ézsau feleségének a fia. ¹¹Elifáz fiai voltak: Témán, Ómár, Cefó, Gatám és Kenaz. ¹²Timna volt Elifáznak, Ézsau fiának a másodfelesége, ő szülte Elifáznak Amalékot. Ezek voltak Adának, Ézsau feleségének a fiai. ¹³Ezek Reúél fiai: Nahat, Zerah, Sammá és Mizzá. Ezek voltak Boszmatnak, Ézsau feleségének a fiai. ¹⁴Ezek voltak a fiai Oholíbámának, Ézsau feleségének, Aná leányának, aki Cibón leánya volt: ő szülte Ézsaunak Jeúst, Jalámot és Kórahót.

¹⁵Ezek voltak Ézsau fiainak nemzetségfői: Elifáznak, Ézsau elsőszülöttjének a fiai voltak: Témán nemzetségfő, Ómár nemzetségfő, Cefó nemzetségfő, Kenaz nemzetségfő, ¹⁶Kórah nemzetségfő, Gatám nemzetségfő, Amalék nemzetségfő. Ezek voltak az Elifáztól származó nemzetségfők Edóm földjén: ezek Ádá fiai voltak. ¹⁷Ezek voltak Reúélnak, Ézsau fiának a fiai: Nahat nemzetségfő, Zerah nemzetségfő, Sammá nemzetségfő és Mizzá nemzetségfő. Ezek voltak a Reúéltól származó nemzetségfők Edóm földjén; ezek Boszmatnak, Ézsau feleségének a fiai voltak. ¹⁸Ezek voltak Oholíbámának, Ézsau feleségének a fiai: Jeús nemzetségfő, Jalám nemzetségfő és Kórah nemzetségfő. Ezek voltak az Oholíbámától, Aná leányától, Ézsau feleségétől származó nemzetségfők. ¹⁹Ezek voltak Ézsaunak, azaz Edómnak a fiai és nemzetségfői.

²⁰Ezek voltak a hóri Széír fiai, akik ezen a földön laktak: Lótán, Sóbál, Cibón és Aná, ²¹Disón, Écer és Disán. Ezek voltak a hóri nemzetségfők, Széír fiai, Edóm földjén. ²²Lótán fiai voltak: Hóri és Hémám, Lótánnak a húga pedig Timna. ²³Ezek voltak Sóbál fiai: Alván, Mánahat, Ébál, Sefó és Ónám. ²⁴Ezek voltak Cibón fiai: Ajjá és Aná. Ez az Aná vizet talált a pusztában, amikor apjának, Cibónnak a szamarait legeltette. ²⁵Ezek voltak Aná gyermekei: Disón és Oholíbámá, Aná leánya. ²⁶Ezek voltak Disón fiai: Hemdán, Esbán, Jitrán és Kerán. ²⁷Ezek voltak Écer fiai: Bilhán, Zaaván és Akán. ²⁸Ezek voltak Disán fiai: Úc és Arán. ²⁹Ezek voltak a hóri nemzetségfők: Lótán nemzetségfő, Sóbál nemzetségfő, Cibón nemzetségfő, Aná nemzetségfő, ³⁰Disón nemzetségfő, Écer nemzetségfő és Disán nemzetségfő. Ezek voltak a Széír földjén lakó hóri nemzetségfők nemzetségenként.

Az edómi királyok

³¹Ezek a királyok uralkodtak Edómban, mielőtt Izráel fiainak királyuk lett volna: ³²Edómban Bela, Beór fia uralkodott, városának a neve Dinhábá volt. ³³Bela halála után a bocrai Jóbáb, Zerah fia lett a király. ³⁴Jóbáb halála után a Témán földjéről való Husám lett a király. ³⁵Husám halála után Hadad, Bedad fia lett a király, aki megverte a midjániakat a Móáb mezején. Városának a neve Avít volt. ³⁶Hadad halála után a maszrékai Szamlá lett a király. ³⁷Szamlá halála után a rehóbót-hannáhári Saul lett a király. ³⁸Saul halála után Baal-Hánán, Akbór fia lett a király. ³⁹Baal-Hánán, Akbór fia halála után Hadar lett a király. Városának a

neve Páú volt, feleségének a neve Mehétabel, aki Mézáháb leányának, Matrédnak a leánya volt.

⁴⁰Így hívták az Ézsautól származó nemzetségfőket, nemzetségeik, lakóhelyük és nevük szerint: Timná nemzetségfő, Alvá nemzetségfő, Jetét nemzetségfő, ⁴¹Oholímábá nemzetségfő, Élá nemzetségfő, Pínón nemzetségfő, ⁴²Kenaz nemzetségfő, Témán nemzetségfő, Mibcár nemzetségfő, ⁴³Magdiél nemzetségfő és Íram nemzetségfő. Ezek voltak Edóm nemzetségfői, lakóhelyük szerint az általuk birtokolt földön. Ézsau volt az edómiak ősatyja.

József álmai

37

¹Jákób is azon a földön lakott, ahol apja jövevény volt: Kánaán földjén. ²Ez Jákób nemzetségének a története: Amikor József tizenhét éves lett, testvéreivel együtt a nyáját legeltette, és ő volt a bojtár Bilhának és Zilpának, apja feleségeinek a fiai mellett. József rossz híreket hordott róluk az apjuknak. ³De Izráel Józsefet minden fiánál jobban szerette, mert öregkorában született, és egy tarka ruhát csináltatott neki. ⁴Amikor testvérei látták, hogy apjuk jobban szereti őt minden testvérénél, úgy meggyűlöltek, hogy egy jó szót sem tudtak hozzá szólni.

⁵Egyszer József álmot látott, és elmondta testvéreinek. Emiatt még jobban meggyűlöltek. ⁶Ezt mondta nekik: Hallgassátok csak meg azt az álmot, amelyet láttam! ⁷Éppen kévét kötöttünk a mezőn. Az én kévém fölkel, és állva is maradt, a ti kévéitek pedig körülállták, és leborultak az én kévém előtt. ⁸Testvérei megkérdezték tőle: Talán király akarsz lenni fölöttünk? Vagy uralkodni akarsz rajtunk? És még jobban meggyűlöltek az álmaiért és beszédéért.

⁹Egy másik álmot is látott, és azt is elmesélte testvéreinek. Ezt mondta: Megint álmodtam valamit: Egyszer csak leborult előttem a nap, a hold és tizenegy csillag! ¹⁰Amikor ezt apjának és testvéreinek elmesélte, apja megdorgálta, és ezt mondta neki: Miféle álmot láttál? Talán bizony járuljunk eléd, anyáddal és testvéreiddel együtt, hogy földre boruljunk előtted?!

¹¹Ezért féltékenykedni kezdtek rá a testvérei. Apja pedig megjegyezte magának ezt a dolgot.

Józsefet eladják testvérei

¹²Egyszer a testvérek elmentek Sikembe apjuk nyáját legeltetni. ¹³Izráel ezt mondta Józsefnek: Testvéreid Sikemben legeltetnek. Gyere csak, elküldelek hozzájuk! József ezt felelte neki: Itt vagyok! ¹⁴Apja azt mondta neki: Eredj és nézd meg, hogy jól vannak-e testvéreid és a nyáj. Azután számolj be nekem! Elküldte tehát Hebrón völgyéből, és ő elment Sikembe.

¹⁵Amikor a mezőn bolyongott, találkozott egy emberrel, aki megkérdezte tőle: Mit keresel? ¹⁶József azt felelte: A testvéreimet keresem. Mondd meg nekem, merre legeltetnek?

¹⁷Az az ember így felelt: Elmentek innen, és hallottam is, amikor ezt mondták: Menjünk Dótánba! Elment tehát József a testvérei után, és megtalálta őket Dótánban. ¹⁸Amikor távolról meglátták, még mielőtt a közelükbe ért, megegyeztek egymás között abban, hogy megölik.

¹⁹Ezt mondták egymásnak: Nézzétek, ott jön az álomlátó! ²⁰Gyertek, öljük meg, dobjunk bele egy kútba, és mondjuk azt, hogy vadállat ette meg. Akkor majd meglátjuk, mi lesz az álmaiból!

²¹Amikor ezt Rúben meghallotta, ki akarta őt menteni a kezeik közül, ezért ezt mondta: Ne üssük agyon! ²²Majd ezt mondta nekik Rúben: Ne ontsatok vért! Dobjátok bele ebbe a kútba itt a pusztában, de ne emeljétek rá kezet! Így akarta kimenteni a kezeik közül, és visszajuttatni apjához.

²³ Amikor József odaért a testvéreihez, lehúzták róla a ruháját: a tarka ruhát, ami éppen akkor is rajta volt. ²⁴ Azután fogták, és beledobták a kútba. A kút üres volt, nem volt benne víz.

²⁵ Ezután leültek enni. Egyszer csak föltekintve látják, hogy egy izmaeli karaván közeledik Gileád felől. Tevéik gyógyfűvel, balzsammal és mirhával voltak megrakva, amit Egyiptomba szállítottak. ²⁶ Ekkor azt mondta Júda a testvéreinek: Mi haszna, ha megöljük testvérünket, és elföldeljük a vérét? ²⁷ Gyertek, adjuk el az izmaelieknek, de ne emeljünk rá kezet, hiszen a mi testünk és vérünk ő! A testvérei pedig hallgattak rá.

²⁸ Közben azonban midjáni kereskedők mentek arra, fölhúzták Józsefet a kútból, és eladták Józsefet az izmaelieknek hús ezüstért. Azok pedig elvitték Józsefet Egyiptomba. ²⁹ Amikor Rúben visszatért a kúthoz, József már nem volt a kútban. Akkor megszaggatta a ruháját, ³⁰ visszatért testvéreihez, és azt mondta: Nincs meg a gyerek! Jaj nekem! Hova legyek?

³¹ Akkor fogták József ruháját, levágtak egy kecskebakot, és belemártották a ruhát a vérébe. ³² Azután elküldték a tarka ruhát, elvittették apjukhoz, ezzel az üzenettel: Ezt találtuk. Nézd meg jól: a fiad ruhája ez, vagy sem? ³³ Ő felismerte, és azt mondta: Az én fiam ruhája ez! Vadállat ette meg, biztosan szétépte Józsefet! ³⁴ És megszaggatta Jákób a felsőruháját, zsákruhát tekert a derekára, és sokáig gyászolta a fiát. ³⁵ Fiai és leányai mind vigasztalni próbálták, de nem akart megvigasztalódni, hanem ezt mondta: Gyászolva megyek le fiamhoz a holtak hazájába! Így siratgatta őt az apja.

³⁶ A midjániak pedig eladták Józsefet Egyiptomban Potifárnak, a fáraó főemberének, a testőrök parancsnokának.

Júda és Támár

38

¹ Történt abban az időben, hogy Júda elvált testvéreitől, és csatlakozott egy adullámi emberhez, akinek Hírá volt a neve. ² Ott meglátta Júda egy kánaáni embernek, Súának a leányát, felségül vette, és bement hozzá. ³ Az teherbe esett, és fiút szült, akit Érnek nevezett el. ⁴ Majd ismét teherbe esett, fiút szült, és azt Ónának nevezte el. ⁵ Azután még egy fiút szült, akit Sélának nevezett el. Amikor ezt szülte, Júda Kezíbben volt. ⁶ Júda kiházásította fiát, Ért. Az asszonymak Támár volt a neve. ⁷ De Ért, Júda elsőszülött fiát az ÚR gonosznak tartotta, ezért megölte őt az ÚR. ⁸ Ekkor azt mondta Júda Ónának: Menj be a bátyád feleségéhez, vedd őt feleségül mint a sógora, és támassz utódot a bátyádnak! ⁹ De Ónán tudta, hogy az utód nem az övé lesz. Ezért amikor bement a bátyja feleségéhez, a földre vesztegette a magot, hogy ne támasszon utódot a bátyjának. ¹⁰ De az ÚR gonosz dolognak tartotta, amit tett, ezért őt is megölte. ¹¹ Ekkor azt mondta Júda Támárnak, a menyének: Maradj özvegyen apád házában, amíg felnő a fiam, Sélá. Mert így gondolkodott: Nehogy meghaljon ő is, mint a bátyjai! Támár elment, és apja házában lakott.

¹² Hosszabb idő múlva meghalt Súa leánya, Júda felesége. Amikor Júda megvigasztalódott, elment barátjával, az adullámi Hírával Timnába, ahol a juhait nyírták. ¹³ De megmondták Támárnak: Most megy az apósod Timnába a juhaid nyírására. ¹⁴ Ekkor levetette magáról özvegyi ruháját, elfátyolozta magát és ruháiba burkolózott. Azután odault Énaim kapujába a Timnába vezető úton. Mert látta, hogy Sélá felnőtt, de nem adták hozzá feleségül. ¹⁵ Júda meglátta, és parázna nőnek gondolta, mert eltakarta az arcát. ¹⁶ Letért hozzá az útfélre, és ezt mondta: Hadd menjek be hozzád! Mert nem tudta, hogy a menyé az. De ő azt kérdezte: Mit adsz nekem, ha bejössz hozzám? ¹⁷ Ő így felelt: Küldök neked a nyájamból egy kecskegidát. De Támár ezt mondta: Adj zálogot, amíg megküldöd! ¹⁸ Júda megkérdezte: Mit adjak neked zálogba? Támár ezt felelte: A pecsétnyomódat zsinórostul, meg azt a botot, ami a kezeden van. Odaadta azért neki, azután bement hozzá; az asszony pedig teherbe esett tőle.

¹⁹Majd fölkelt Támár, és elment. Azután levetette fátylát, és felöltötte özvegyi ruháját.
²⁰Júda elküldte a kecskegidát az adullámi barátjával, hogy az visszavegye a zálogot az asszonytól, de nem találta meg. ²¹Akkor megkérdezte annak a helynek a lakóit: Hol van az a parázna nő, aki Énaimnál az útfélen ült? Azok ezt felelték: Nem volt erre parázna nő.
²²Visszatért tehát Júdához, és ezt mondta: Nem találtam meg. Annak a helynek a lakói is azt mondták, hogy nem volt arra parázna nő. ²³Júda azt mondta: Tartsa meg magának, hogy gúnyt ne üzzenek belőlünk! Én megküldtem ezt a gödölyét, de te nem találtad meg őt.
²⁴Mintegy három hónap múlva hírül vitték Júdának: Paráználkodott Támár, a menyed, és már terhes is a paráznaság miatt. Akkor ezt mondta Júda: Vigyétek ki, és égessétek meg!
²⁵Már vitték kifelé, amikor megüzente apósának: Attól a férfitől lettem terhes, akié ez a holmi. Nézd meg jól, kié ez a pecsétnyomó, zsinór és a bot! ²⁶Júda jól megnézte, majd ezt mondta: Igaza van velem szemben, mert nem adtam őt a fiamhoz, Sélához. Többször azonban nem hált vele Júda.
²⁷Amikor érkezett Támár szülésének ideje, kitűnt, hogy ikrek vannak a méhében.
²⁸Szülés közben az egyik kidugta a kezét, a baba megfogta, vörös fonalat kötött a kezére, és így szólt: Ez jött világra először. ²⁹De amikor visszahúzta a kezét, mégis a testvére jött előbb. A baba ezt kérdezte: Hogyan törtél magadnak részt? Ezért nevezte el az apja Pérecnek. ³⁰Utána világra jött a testvére, akinek a vörös fonál volt a kezén. Őt Zerahnak nevezte el.

József Potifár házában

39

¹Amikor Józsefet elvitték Egyiptomba, az izmaeliectől, akik odavitték, megvásárolta őt egy egyiptomi ember: Potifár, a fáraó főembere, a testőrök parancsnoka. ²De az ÚR Józseffel volt, ezért szerencsés ember lett, így aztán egyiptomi gazdájának a házába került. ³Látta a gazdája, hogy vele van az ÚR, és mindazt eredményessé teszi az ÚR, amihez hozzáfog.
⁴Megnyerte hát József a jóindulatát, és a háziszolgája lett. Azután háza felügyelőjévé tette, és rábízta egész vagyonát. ⁵Attól fogva, hogy házának és egész vagyonának a felügyelőjévé tette, megáldotta az ÚR az egyiptomi ember házát Józsefért, és az ÚR áldása volt mindenén, amiye csak volt a házban és a mezőn. ⁶Ezért Józsefre bízta mindenét, és semmire sem volt gondja mellette, legfeljebb csak arra, hogy megegye az ételt. Józsefnek szép termete és szép arca volt.
⁷Ezek után történt, hogy Józsefre szemet vetett gazdájának felesége, és ezt mondta: Hálj velem! ⁸Ő azonban ezt nem akarta, és azt felelte gazdája feleségének: Nézd, az én gazdámnak semmi gondja sincs mellettem háza dolgaira, és rám bízta mindenét. ⁹Senki sem nagyobb nálam ebben a házban. Semmit sem tiltott el tőlem, csak téged, mivel te a felesége vagy. Hogyan követhetném el ezt a nagy gonoszságot, vétkezve az Isten ellen?! ¹⁰Bár az asszony nap mint nap ezt mondogatta Józsefnek, ő mégsem hallgatott rá, hogy mellé feküdjék, és vele legyen. ¹¹Egy napon, mint mindig, bement József a házba a munkáját végezni. A háznép közül senki sem volt a házban. ¹²Ekkor megragadta őt az asszony a ruhájánál fogva, és azt mondta: Hálj velem! Ő azonban otthagya ruháját az asszony kezében, futásnak eredt, és kiszaladt. ¹³Amikor az asszony látta, hogy kezében hagyta a ruháját, és kifutott, ¹⁴összecsődítette háza népét, és ezt mondta nekik: Nézzétek, egy héber embert hozott hozzánk, és az csúffá tesz bennünket. Bejött hozzám, hogy velem háljon, de én hangosan kiáltozni kezdtem. ¹⁵Amikor meghallotta, hogy jó hangosan kiáltozni kezdek, nálam hagyta a ruháját, futásnak eredt, és kiszaladt.
¹⁶Az asszony magánál tartotta József ruháját, míg az ura haza nem jött. ¹⁷Akkor neki is ugyanazt mondta: Bejött hozzám a héber szolga, akit idehoztál, hogy csúffá tegyen engem. ¹⁸De amikor hangosan kiáltozni kezdtem, nálam hagyta a ruháját, és kifutott.

¹⁹Amikor a gazdája meghallotta feleségének a szavait, amelyeket neki mondott: Ilyen dolgokat tett velem a szolgád! – akkor haragra gerjedt. ²⁰Fogta Józsefet a gazdája, és abba a börtönbe vetette, ahol a király foglyait tartották fogva. Így került József a börtönbe. ²¹De az ÚR Józseffel volt, hűséges maradt hozzá, és gondoskodott róla, hogy elnyerje a börtönparancsnok jóindulatát. ²²A börtönparancsnok Józsefre bízta mindazokat a foglyokat, akik a börtönben voltak, és ő dolgoztatta mindazokat, akik ott dolgoztak. ²³A börtönparancsnoknak nem kellett törődnie semmivel, ami rá volt bízva, mert az ÚR Józseffel volt, és eredményessé tette az ÚR, amihez hozzáfogott.

József álmokat fejt meg a börtönben

40

¹Történt ezek után, hogy az egyiptomi király pohárnoka és sütőmestere vétkezett uruk, az egyiptomi király ellen. ²Megharagudott azért a fáraó a két főemberre, a főpohárnokra és a főszütőmesterre. ³Őrizetbe vétette őket a testőrparancsnok házában, abban a börtönben, ahol fogva tartották Józsefet. ⁴A testőrparancsnok Józsefet rendelte melléjük, hogy szolgálja ki őket. Jó ideig maradtak őrizetben. ⁵Egyszer álmot láttak, mindketten ugyanazon az éjszakán: az egyiptomi király pohárnoka és sütőmestere, akiket a börtönben fogva tartottak. Mindkét álomnak megvolt a maga jelentése. ⁶Amikor reggel bement hozzájuk József, látta rajtuk, hogy izgatottak. ⁷Megkérdezte a fáraó főembereit, akik vele együtt voltak őrizetben gazdája házában: Miért olyan szomorú ma az arcotok? ⁸Ők azt felelték neki: Álmodtunk, de nincs, aki megfejtse. József ezt mondta nekik: Istennél van a megfejtés. Mondjátok el nekem!

⁹A főpohárnok elmondta az álmát Józsefnek. Ezt mondta neki: Álmodtam egy szőlőtő volt előttem. ¹⁰A szőlőtőn három vessző volt. Alighogy kihajtott, már ki is virágzott, és fürtjein megértek a szemek. ¹¹Kezemben volt a fáraó pohara. Fogtam a szőlőszemeket, belefacsartam a fáraó poharába, és a poharat a fáraó kezébe adtam. ¹²József ezt mondta neki: A megfejtés a következő: A három vessző három nap. ¹³Három nap múlva fölemel téged a fáraó, visszahelyez a hivatalodba, és te adod a poharat a fáraó kezébe ugyanúgy, mint korábban, amikor a pohárnoka voltál. ¹⁴De ne feledkezz meg rólam, amikor jó dolgod lesz, és légy hozzám hűséges: említs meg engem a fáraónak, és vitess ki ebből a házból! ¹⁵Mert galádul raboltak el engem a héberek földjéről, és itt sem csináltam semmi rosszat, mégis tömlöcbe vetettek.

¹⁶Amikor a főszütőmester látta, hogy kedvező megfejtést adott, ezt mondta Józsefnek: Nekem meg álmodtam három kosár kalács volt a fejemen. ¹⁷A felső kosárban mindenféle sütemény volt, ami a fáraónak készült, de a madarak megették azokat a fejemen levő kosárból. ¹⁸József ezt válaszolta neki: A megfejtés a következő: A három kosár három nap. ¹⁹Három nap múlva fölemel téged a fáraó, de felakasztat egy fára, és madarak eszik le majd a húsozat.

²⁰Harmadnap születésnapja volt a fáraónak, lakomát rendezett valamennyi udvari emberének, és fölemelte a főpohárnokot és a főszütőmestert szolgáló jelenlétében: ²¹a főpohárnokot visszahelyezte pohárnoki tisztségébe, és ő adhatta a poharat a fáraó kezébe, ²²a főszütőmestert pedig felakasztatta, úgy, ahogy József megfejtette az álmukat. ²³De a főpohárnok nem gondolt Józsefre, hanem megfedkezett róla.

¹Két esztendő múlva történt, hogy a fáraó azt álmodta, hogy ott áll a Nílus mellett. ²Ekkor a Nílusból hét szép és kövér tehén jött elő, majd a sás között legelészni kezdett. ³De hét másik tehén is előjött utánuk a Nílusból, amelyek rútak és soványak voltak, a Nílus partján odaálltak a többi tehén mellé, ⁴és a rút és sovány tehenek megették a hét szép és kövér tehenet. Ekkor fölébredt a fáraó.

⁵Ismét elaludt, és másodszor azt álmodta, hogy hét kövér és szép kalász nőtt egy száron, ⁶de hét sovány és a keleti szélről kiaszott kalász is kisarjad utánuk. ⁷A sovány kalások elnyelték a hét kövér és telt kalászt. Ekkor fölébredt a fáraó, és rájött, hogy ez csak álom volt. ⁸Reggel azonban nyugtalankodni kezdett, ezért összehívatta Egyiptom minden jóvendőmondóját és minden bölcsét, és a fáraó elbeszélte nekik az álmát. De senki sem tudta a fáraónak megfejteni azokat.

⁹Ekkor a főpohárnok így szólt a fáraóhoz: Be kell ma vallanom, hogy vétkes vagyok. ¹⁰Amikor a fáraó megharagudott szolgálaira, és őrizetbe vétetett engem és a főszűrmestert a testőrparancsnok házában, ¹¹álmodtunk valamit ugyanazon az éjszakán, én is meg ő is. Mindegyik álomnak, amit álmodtunk, megvolt a maga jelentése. ¹²Volt ott velünk egy héber ifjú, a testőrparancsnok szolgálója. Elmeséltük neki álmainkat, és ő megfejtette. Mindegyikünk álmát jól fejtette meg, ¹³mert úgy lett, ahogyan megfejtette nekünk: engem visszahelyeztek hivatalomba, amazt pedig fölakasztották. ¹⁴Akkor a fáraó hívatta Józsefet, és sietve kihozták a tömlöcből. Ő megborotválkozott, ruhát váltott, és bement a fáraóhoz.

¹⁵A fáraó ezt mondta Józsefnek: Álmodtam valamit, de senki sem tudja megfejteni. Rólád azt hallottam, hogy ha meghalod az álmot, meg tudod fejteni. ¹⁶József így felelt a fáraónak: Nem én, hanem Isten ad választ a fáraó javára. ¹⁷A fáraó így szólt Józsefhez: Álomban a Nílus partján álltam. ¹⁸A Nílusból hét kövér és szép tehén jött elő, és legelészni kezdett a sás között. ¹⁹De hét másik tehén is előjött utánuk, amelyek nagyon hitványak, rútak és soványak voltak. Egész Egyiptom földjén nem láttam olyan rútakat, mint ezek. ²⁰A sovány és rút tehenek azután megették az előbbi hét kövér tehenet. ²¹Bár a gyomrukba kerültek, nem lehetett észrevenni, hogy a gyomrukba kerültek, mert a külsejük ugyanolyan rút maradt, mint azelőtt. Akkor fölébredtem.

²²Azután azt láttam álomban, hogy hét telt és szép kalász nőtt egy száron, ²³de hét száraz, sovány és a keleti szélben kiaszott kalász is kisarjad utánuk, ²⁴és a sovány kalások elnyelték a hét szép kalászt. Elmondtam ezt a jóvendőmondóknak, de egyikük sem tudta megfejteni.

²⁵Ekkor József így szólt a fáraóhoz: A fáraó két álma egy és ugyanaz. Azt jelentette ki Isten a fáraónak, hogy mit fog cselekedni. ²⁶A hét szép tehén hét esztendő, a hét szép kalász is hét esztendő; az álom egy és ugyanaz. ²⁷A hét sovány és rút tehén, amelyek utánuk jöttek elő, szintén hét esztendő. A hét üres, a keleti szélről kiaszott kalász az éhség hét esztendeje lesz. ²⁸Erről mondtam a fáraónak, hogy Isten megmutatta a fáraónak, mit fog cselekedni. ²⁹Hét esztendő jön, amikor nagy bőség lesz Egyiptom egész földjén. ³⁰De az éhínség hét esztendeje következik utánuk, amikor minden bőséget elfelejtenek Egyiptom földjén, és éhínség fogja emészteni az országot. ³¹Nem is fogják tudni, hogy bőség volt az országban, az utána következő éhínség miatt, olyan súlyos lesz az. ³²Azért ismétlődött meg kétszer is a fáraó álma, mert Isten elhatározta ezt, és hamarosan véghez is viszi az Isten.

³³Most azért szemeljen ki a fáraó egy értelmes és bölcs embert, és állítsa azt Egyiptom élére. ³⁴Ezt tegye a fáraó: rendeljen az ország fölé felügyelőket, és szedessen ötödöt Egyiptom országában a bőség hét esztendejében. ³⁵Gyűjtsenek össze minden élelmet a következő jó esztendőkből, halmozzák föl a gabonát, és a fáraó felügyelete alatt őrizték az élelmet a

városokban.³⁶ Mert ez az élelem lesz az ország tartaléka az éhínség hét esztendejében, amely majd eljön Egyiptomra, és akkor nem pusztul el az ország az éhínség idején.

József Egyiptom felügyelője lesz

³⁷Tetszett ez a beszéd a fáraónak és minden udvari emberének.³⁸ A fáraó ezt mondta szolgálóinak: Találhatunk-e ehhez hasonló embert, akiben isteni lélek van?³⁹ Józsefnek pedig ezt mondta a fáraó: Miután Isten mindezt neked adta tudtul, nincs hozzád fogható értelmes, bölcs ember.⁴⁰ Te felügyeled majd a házamat, és egész népem a te szavadnak engedelmeskedik. Csak a trón tesz engem nagyobbá nálad.⁴¹ Azután ezt mondta a fáraó Józsefnek: Nézd, én téged egész Egyiptom felügyelőjévé teszek!⁴² Azzal levette a fáraó a pecsétgyűrűt az ujjáról, és József ujjára húzta, gyolcsruhába öltöztette, és aranyláncot tett a nyakába.⁴³ Majd körülhordoztatta második kocsián, és így kiáltottak előtte: Térdre! Így tette őt egész Egyiptom felügyelőjévé.⁴⁴ És ezt mondta a fáraó Józsefnek: Én vagyok a fáraó, de nélküled még a kezét vagy lábát sem mozdíthatja senki egész Egyiptomban!⁴⁵ Ezután elnevezte a fáraó Józsefet Cáfénat-Panéahnak, és hozzáadta feleségül Ászenatot, Pótiférának, Őn papjának a leányát. Így lett József egész Egyiptom felügyelője.

⁴⁶József harmincesztendő volt, amikor ott állt Egyiptom királya, a fáraó előtt. Azután kiment József a fáraó elől, és bejárta egész Egyiptomot.

⁴⁷A bőség hét esztendeje alatt gazdagon termett a föld.⁴⁸ József összegyűjtött a hét esztendő alatt minden élelmet, ami csak volt Egyiptomban. A városokban helyezte el az élelmet: minden városban a körülötte levő mező élelmét helyezte el.⁴⁹ József így annyi gabonát halmozott föl, mint a tengerpart homokja: olyan sokat, hogy végül már nem is vették számba, mert megszámlálhatatlan volt.

⁵⁰Józsefnek két fia született, mielőtt eljött az éhínség esztendeje. Ászenat, Pótiférának, Őn papjának a leánya szülte őket.⁵¹ Elsőszülöttjét Manassénak nevezte el József, mert ezt mondta: Elfeledtette velem Isten minden gyötrelmemet és atyámnak egész házát.⁵² A másodikat pedig Efraimnak nevezte el, mert ezt mondta: Megszaporított engem Isten nyomorúságom földjén.

⁵³Azután eltelt a bőség hét esztendeje Egyiptomban,⁵⁴ és megkezdődött az éhínség hét esztendeje, ahogyan megmondta József. Éhínség támadt minden országban, de Egyiptomban mindenütt volt kenyér.⁵⁵ Azután Egyiptomban is éhezni kezdtek mindenütt, és a nép kenyérért kiáltott a fáraóhoz. Ekkor a fáraó ezt mondta az egyiptomiaknak: Menjetek Józsefhez, és tegyétek azt, amit mond nektek!⁵⁶ Amikor az éhínség kiterjedt az egész országra, József megnyitotta az összes magtárat, és gabonát árult az egyiptomiaknak, mert súlyos volt az éhínség Egyiptomban.⁵⁷ És az egész földről Egyiptomba mentek Józsefhez gabonát vásárolni, mert súlyos volt az éhínség az egész földön.

Jákób Egyiptomba küldi fiait élelemért

42

¹Jákób látta, hogy Egyiptomban van gabona. Azt mondta hát Jákób a fiainak: Mit néztek egymásra?² Majd ezt mondta: Hallottam, hogy Egyiptomban van gabona. Menjetek el, és vásároljatok ott gabonát, hogy életben maradjunk, és meg ne haljunk!³ Elment tehát József tíz bátyja, hogy gabonát vásároljanak Egyiptomban.⁴ De Benjámint, József öccsét nem küldte el Jákób a bátyjaival, mert arra gondolt: Csak nehogy valami szerencsétlenség érje!⁵ Így mentek el Izrael fiai, másokkal együtt, gabonát vásárolni, mert éhínség volt Kánaán földjén.

⁶József volt tehát az egész ország kormányzója, és ő árulta a gabonát a föld minden népének. Amikor József bátyjai megérkeztek, arccal a földre borultak előtte.⁷ Amint József meglátta bátyjait, azonnal felismerte őket, de idegennek tette magát előttük, és keményen

beszélt velük. Megkérdezte őket: Honnan jöttetek? Ők így feleltek: Kánaán földjéről jöttünk élelmet vásárolni.

⁸József tehát felismerte a testvéreit, de azok nem ismerték fel őt. ⁹Ekkor József visszaemlékezett az álmokra, amelyeket róluk álmodott, és ezt mondta nekik: Kémek vagytok! Azért jöttetek, hogy kifürkésszétek az ország védtelen részeit! ¹⁰De azok így feleltek neki: Nem, uram! Élelmet vásárolni jöttünk a te szolgáláid! ¹¹Mi mindnyájan egyetlen ember fiai vagyunk. Becsületesek vagyunk, sohasem voltak kémek a te szolgáláid. ¹²Ő azonban ezt mondta nekik: Nem úgy van! Bizony azért jöttetek, hogy az ország védtelen részeit kifürkésszétek! ¹³Azok így feleltek: Tizenketten voltak a te szolgáláid, testvérek vagyunk mi, egyetlen ember fiai Kánaán földjén. A legkisebb most apánknál van, egyikünk pedig nincs többé. ¹⁴De József ezt mondta nekik: Úgy van, ahogyan mondtam nektek, kémek vagytok! ¹⁵Ezzel teszek titeket próbára: a fáraó életére esküszöm, hogy nem távoztok innen, amíg ide nem jön a legkisebb testvéretek! ¹⁶Küldjétek el magatok közül valakit, hogy hozza ide a testvéreteket, ti pedig fogságban maradtok. Így teszem próbára, igazat beszéltek-e. Mert ha nem, a fáraó életére esküszöm, hogy kémek vagytok! ¹⁷És őrizetben tartotta őket három napig.

József visszaküldi testvéreit Benjáminért

¹⁸Harmadnap ezt mondta nekik József: Ezt tegyétek, ha élni akartok! – hiszen én is félem az Istent. ¹⁹Ha becsületesek vagytok, maradjon egyik testvéretek megkötözve a börtönben, ti pedig menjetek, vigyetek gabonát házatok éhező népének. ²⁰Hozzátok el hozzám a legkisebb testvéreteket, akkor elhiszem, amit mondotok, és nem fogtok meghalni. Ők bele is egyeztek. ²¹De így beszéltek egymás közt: Bizony, a testvérünkért bűnhődünk most, mert láttuk az ő nyomorúságát, amikor könyörgött nekünk, de nem hallgattunk rá. Emiatt ért utol bennünket ez a nyomorúság. ²²Rúben erre azt mondta nekik: Megmondtam nektek, hogy ne vétkezzetek a gyermek ellen, de ti nem hallgattatok rám, és most az ő vérét kérik számon rajtunk. ²³Nem tudták, hogy József érti őket, mert tolmács volt közöttük. ²⁴Ő pedig elfordult tőlük, és sírt. Majd visszafordult hozzájuk, és beszélt velük. Azután előállította közülük Simeont, és szemük láttára megkötöztette.

²⁵Akkor megparancsolta József, hogy töltsék meg a zsákjaikat gabonával, de mindegyikük pénzét tegyék vissza a zsákjába, és adjanak nekik útravalót. Így is tettek. ²⁶Ők pedig föltették gabonájukat a szamarakra, és elmentek. ²⁷Mikor aztán egyikük kinyitotta a zsákját, hogy az éjjeli szálláson abrakot adjon a szamarának, meglátta, hogy a pénze ott van a zsák szájában, ²⁸és ezt mondta testvéreinek: Visszakerült a pénzem! Itt van a zsákomban! Ekkor odalett a bátorságuk, és remegve mondogatták egymásnak: Mit cselekedett velünk az Isten?!

²⁹Amikor megérkeztek apjukhoz, Jákóbbhoz Kánaán földjére, elmondták neki mindazt, ami velük történt: ³⁰Egy ember, annak az országnak az ura, szigorúan beszélt hozzánk, és úgy bánt velünk, mintha kémkedni akartunk volna az országban. ³¹De mi ezt mondtuk neki: Becsületes emberek vagyunk mi, soha nem voltunk kémek. ³²Tizenketten voltunk testvérek, apánknak fiai, de egyikünk nincs többé, a legkisebb pedig apánknál van most Kánaán földjén. ³³Akkor ezt mondta nekünk az az ember, annak az országnak az ura: Erről tudom meg, hogy becsületesek vagytok-e: Egyik testvéreteket hagyjátok nálam, menjetek el, és vigyetek gabonát házatok éhező népének, ³⁴azután hozzátok el hozzám a legkisebb testvéreteket! Akkor tudni fogom, hogy nem kémek vagytok, hanem becsületes emberek, visszaadom a testvéreteket, és szabadon járhattok az országban.

³⁵Mikor aztán a zsákjaikat kiürítették, hát mindegyiknek a pénzes zacskója ott volt a zsákjában. Amikor pénzes zacskóikat meglátták, apjukkal együtt megijedtek. ³⁶Apjuk, Jákób ezt mondta nekik: Elveszitek tőlem gyermekeimet! József nincs meg, Simeon sincs meg, és még Benjámin is elviszitek?! Engem sújt mindez! ³⁷Ekkor Rúben azt mondta apjának: Az én két fiamat öld meg, ha nem hozom őt vissza! Bízd csak rám, és én visszahozom őt hozzád! ³⁸De Jákób így felelt: Nem mehet el veletek a fiam, hiszen a bátyja meghalt, egyedül ő maradt

meg. Ha szerencsétlenség éri az úton, amelyre indultok, ősz fejemet a bánat miatt a holtak hazájába juttatjátok!

Jákób fiai újra Egyiptomba mennek

43

¹Az éhínség egyre súlyosabbá vált az országban. ²Amikor az Egyiptomból hozott összes gabonát megették, ezt mondta nekik az apjuk: Vásároljatok megint egy kis élelmet! ³De Júda azt mondta neki: Szigorúan figyelmeztetett bennünket az az ember: Ne kerüljetek a szemem elé, ha nem lesz veletek a testvéretek! ⁴Ha tehát hajlandó vagy elküldeni velünk az öcsénket, elmegyünk, és vásárolunk neked élelmet. ⁵De ha nem küldöd el, nem megyünk el, mert az az ember megmondta nekünk: Ne kerüljetek a szemem elé, ha nem lesz veletek az öcsétek! ⁶Izráel ezt mondta: Miért tettetek velem ilyen rosszat? Miért mondtátok el annak az embernek, hogy van még egy testvéretek? ⁷Ők így feleltek: Sokat kérdezősködött az az ember rólunk és családukról. Él-e még az apátok? Van-e még testvéretek? És ezekre a kérdésekre nekünk válaszolnunk kellett. Honnan tudhattuk volna, hogy majd ezt mondja: Hozzátok ide a testvéreteket!

⁸Akkor Júda ezt mondta apjának, Izráelnek: Küldd el velem a fiút, hadd keljünk útra, hogy életben maradjunk, és ne haljunk meg sem mi, sem te, sem a gyermekeink! ⁹Én kezeskedem érte, tőlem kérd számon! Ha nem hozom vissza, és nem állítom eléd, egész életemben viseljem vétkemnek terhét. ¹⁰Bizony, ha nem késlekedünk, már kétszer is megfordulhattunk volna.

¹¹Apjuk, Izráel ekkor így szólt hozzájuk: Ha már így kell lennie, ezt tegyétek: Rakjatok az ország legjobb termékeiből a zsákjaitokba, és vigyetek ajándékot annak az embernek: egy kis balzsamot, egy kis mézet, gyógyfüvet, mirhát, diót és mandulát. ¹²Pénzt pedig kétszer annyit vigyetek magatokkal, mert az a pénz, ami visszakerült zsákjaitok szájába, azt is vigyétek vissza! Hátha tévedés volt! ¹³Vigyétek az öcséteket is; induljatok, menjetek vissza ahhoz az emberhez! ¹⁴Adja a Mindenható Isten, hogy irgalmas legyen hozzátok az az ember, és visszaengedje veletek a másik testvéreteket és Benjámint. Ha már el kell veszítenem gyermekemet, hát elveszítem!

A testvérek Józsefhez érkeznek

¹⁵Fogták tehát az ajándékot, magukhoz vettek kétszer annyi pénzt, meg Benjámint, elindultak, és elmentek Egyiptomba, és megjelentek József előtt. ¹⁶Amikor József meglátta köztük Benjámint, így szólt házának felügyelőjéhez: Vidd be ezeket az embereket a házba! Vágj le egy állatot, és készítsd el, mert ma velem ebédelnek ezek az emberek! ¹⁷Az úgy is tett, ahogyan József mondta, és bevezette őket József házába. ¹⁸Akkor félelem fogta el őket, amiért József házába vezették őket, és ezt mondogatták: A pénz miatt hoztak ide bennünket, amely a múltkor visszakerült zsákjainkba. Ránk fognak rontani, ránk fognak támadni, és szolgaságra vetnek bennünket szamarainkkal együtt! ¹⁹Odaléptek tehát József házának felügyelőjéhez, megszólították a ház ajtajában, ²⁰és ezt mondták: Urunk, jártunk mi már itt a múltkor is élelmet vásárolni. ²¹De amikor elérkeztünk éjjeli szállásunkra, és kinyitottuk a zsákjainkat, akkor vettük észre, hogy mindegyikünk pénze a zsákja szájában van: ott volt a pénzünk teljes összegében! Ezt most mi visszahoztuk magunkkal. ²²Most ezen felül is hoztunk pénzt magunkkal, hogy azon élelmet vásároljunk. Nem tudjuk, ki tette pénzünket a zsákjainkba. ²³Ő azt felelte: Legyetek nyugodtak, ne féljete! Istenetek, atyátok Istene tette azt a kincset a zsákjaitokba. A ti pénzetek pedig eljutott hozzám. Majd kivezette hozzájuk Simeont.

²⁴ Azután bevezette őket József házába, adott vizet, és ők megmosták a lábukat, a szamaraiknak pedig abrakot adott. ²⁵ Ők pedig előkészítették az ajándékot, mielőtt József délben megjött, mert hallották, hogy ott fognak ebédelni.

József megvendégeli testvéreit

²⁶ Amikor József hazaérkezett, bevitték neki a házba az ajándékot, amely náluk volt, és földre borultak előtte. ²⁷ Ő pedig szívélyesen köszöntötte őket, és megkérdezte: Jól van-e idős apátok, akiről beszéltek nekem? Él-e még? ²⁸ Ők így feleltek: Apánk, a te szolgád, jól van, él még. Majd meghajoltak és leborultak. ²⁹ Amikor József megpillantotta testvérét, Benjámint, anyja fiát, ezt kérdezte: Ez a legkisebb testvéretek, akiről beszéltek nekem? Majd ezt mondta: Legyen kegyelmes hozzád az Isten, fiam! ³⁰ Akkor azonban elsietett József, mert öccsét látva elzékenyült, és a sírás környékezte. Bement azért a belső szobájába, és ott kisírta magát. ³¹ Azután megmosta az arcát, és kijött. Uralkodott magán, és ezt mondta: Tálaljátok föl az ételt! ³² De külön tálaltak neki, külön azoknak is, és külön a vele együtt étkező egyiptomiaknak is. Az egyiptomiaknak ugyanis nem volt szabad együtt enniük a héberekkel, mert utálatosnak tartották ezt az egyiptomiak. ³³ Leültették őket vele szemben: az elsőszülöttet az elsőszülöttnek, a legfiatalabbat a legfiatalabbnak járó helyre. Azok pedig álmélkodva néztek egymásra. ³⁴ A maga előtt lévő ételekből vitetett nekik, de amit Benjáminnak vittek, ötször nagyobb volt mindnyájukénál. Azután ittak, és megmámorosodtak vele együtt.

József serlegét Benjámin zsákjába rejtik

44

¹ Azután József ezt parancsolta háza felügyelőjének: Töltsd meg ezeknek az embereknek a zsákjait élelemmel, amennyit csak el bírnak vinni, de mindegyiknek a pénzét tedd a zsákja szájába. ² Serlegemet, az ezüst serleget pedig tedd a legkisebbik zsákjának a szájába, gabonája árával együtt! Ő pedig úgy tett, ahogyan József meghagyta neki. ³ Reggel, amikor világos lett, útra bocsátották az embereket szamaraikkal együtt. ⁴ Kimentek a városból, de még nem jártak messze, amikor József azt mondta háza felügyelőjének: Indulj, eredj azoknak az embereknek a nyomába! Ha utolérted őket, ezt mondd nekik: Miért fizettetek rosszal a jóért? ⁵ Hiszen ez az, amiből inni szokott az uram, sőt jósolni is ebből szokott! Gonosz dolgot cselekedtetek! ⁶ Amikor utolérte őket, el is mondta nekik mindezeket. ⁷ Ők azonban ezt felelték neki: Miért mond az én uram ilyeneket? Távol legyen szolgálóidtól, hogy ilyesmit tegyenek! ⁸ Hiszen azt a pénzt is visszahoztuk neked Kánaán földjéről, amit zsákjaink szájában találtunk. Hogyan loptunk volna hát urad házából ezüstöt vagy aranyat?! ⁹ Az, akinél megtalálják szolgálóid közül, haljon meg, mi magunk pedig az én uram rabszolgái leszünk. ¹⁰ Ő ezt mondta: Legyen hát úgy, ahogyan mondtátok. De csak az lesz a rabszolgám, akinél megtalálják, ti szabadok maradtok. ¹¹ Erre mindegyikük sietve lerakta zsákját a földre, és kinyitotta a zsákját. ¹² Ő pedig végigkutatatta azokat: a legidősebbnél kezdte, és a legkisebbnél végezte. Végül a serleg Benjámin zsákjából került elő. ¹³ Akkor ezek megszagatták felsőruhájukat, majd mindnyájan fölrakodtak a szamarukra, és visszatértek a városba.

Júda könyörög Benjáminért

¹⁴ Amikor Júda és testvérei bementek József házába, ő még otthon volt. Földre borultak előtte, ¹⁵ József pedig ezt mondta nekik: Hogy csinálhattatok ilyet? Hát nem tudjátok, hogy a magamfajta ember jósolni is szokott? ¹⁶ Júda így felelt: Mit mondjunk az én uramnak? Mit szóljunk, és mivel igazoljuk magunkat? Isten hozta napvilágra szolgálóid bűnét. Most már rabszolgái vagyunk az én uramnak mi is, meg az is, akinél a serleget megtalálták. ¹⁷ De ő ezt

mondta: Távols legyen tőlem, hogy ezt tegyem! Csak az lesz a rabszolgám, akinél a serleget megtalálták, ti pedig menjetek el apátokhoz békességgel!

¹⁸Ekkor Júda odalépett hozzá, és ezt mondta: Kérlek, uram, hadd szóljon egy szót hozzád, uramhoz a te szolgád, és ne indulj haragra a te szolgád ellen, hiszen olyan vagy te, mint a fáraó! ¹⁹Amikor az én uram ezt kérdezte szolgálaitól: Van-e apátok vagy testvéretek, ²⁰akkor mi azt feleltük az én uramnak: Van még nekünk egy öreg apánk, és egy kisebbik gyermeke, aki öregkorában született neki. Ennek a bátyja meghalt, és mivel ő egyedül maradt meg az anyjától, azért szereti őt az apja. ²¹Te ezt mondtad szolgálidnak: Hozzátok el őt hozzám, hadd lássam saját szememmel! ²²Mi azt feleltük az én uramnak: Nem hagyhatja el az a fiú az apját, mert ha elhagyja, meghal az apja. ²³Te akkor ezt mondtad szolgálidnak: Ha a legkisebb öcsétek nem jön el veletek, ne kerüljetek többé a szemem elé!

²⁴Mi elmentünk apánkhöz, a te szolgádhoz, és elmondtuk neki az én uram beszédét. ²⁵Mikor aztán apánk azt mondta, hogy vásároljunk megint egy kis élelmet, ²⁶mi azt feleltük: Nem mehetünk. Csak akkor megyünk el, ha velünk lesz a legkisebb testvérünk is, mert nem kerülhetünk annak az embernek a szeme elé, ha a legkisebb testvérünk nem lesz velünk. ²⁷Akkor apám, a te szolgád ezt mondta nekünk: Ti is tudjátok, hogy csak két fiút szült nekem a feleségem. ²⁸Az egyik elment tőlem, és én azt gondoltam: Biztosan vadállat tépte szét, nem is láttam viszont mindmáig. ²⁹Ha ezt is elviszitek tőlem, és szerencsétlenség éri, akkor ősz fejemet a bánat miatt a holtak hazájába juttatjátok! ³⁰Ha most úgy térek vissza apámhoz, a te szolgádhoz, hogy nincs velünk ez a fiú, akihez lelkéből ragaszkodik, ³¹és ha meglátja, hogy nincs meg a fiú, akkor meghal, és szolgálid a bánat miatt juttatják apánknak, a te szolgád az ősz fejét a holtak hazájába. ³²De a te szolgád így vállalt kezességet apámnál ezért a fiúért: Ha nem hozom vissza hozzád, egész életemben viseljem vétkem terhét apám előtt. ³³Ezért hadd maradjon itt a te szolgád e fiú helyett uram rabszolgájaként, ez a fiú pedig menjen el testvéreivel! ³⁴Mert hogyan mehetnék el apámhoz, ha ez a fiú nincs velem? Nem akarom látni azt a bajt, ami apámat érné!

József megismerteti magát testvéreivel

45

¹Ekkor József már nem tudott tovább uralkodni magán az ott álló sok ember előtt, és felkiáltott: Küldjete ki előlem mindenkit! Nem is maradt senki nála, és ekkor József megismertette magát a testvéreivel. ²Hangos sírásra fakadt, úgyhogy meghallották az egyiptomiak, és így hallottak róla a fáraó házában is. ³Majd ezt mondta József a testvéreinek: Én vagyok József! Él-e még az én apám? De a testvérek nem tudtak válaszolni, mert megrémültek tőle. ⁴József ezt mondta testvéreinek: Jöjjetek már közelebb hozzám! Erre aztán közelebb mentek. Ekkor így szólt: Én vagyok József, a testvéretek, akit eladtatok Egyiptomba! ⁵De most ne bánkódjatok, és ne keseregjetek amiatt, hogy engem ide eladtatok, mert azért küldött el engem Isten előttetek, hogy életben maradjatok. ⁶Mert már két esztendeje tart az éhínség a földön, és még öt esztendeig nem lesz sem szántás, sem aratás. ⁷Isten küldött el engem előttetek, hogy maradékok legyen a földön, és életben tartson benneteket nagy szabadítással. ⁸Tehát nem ti küldtetek ide, hanem Isten, aki engem a fáraó első emberévé, egész házának urává és egész Egyiptom uralkodójává tett. ⁹Sietve menjete el apámhoz, és mondjátok meg neki: Ezt üzeni a fiad, József: Isten egész Egyiptom urává tett engem. Jöjjet el hozzám, ne tétovázz! ¹⁰Gósen földjén fogsz lakni, közel leszel hozzám te, a fiaid és az unokáid, meg a juhaid, marháid és mindened. ¹¹Én majd ellátlak itt, hiszen még öt évig tart az éhínség. Így nem fogsz nélkülözni sem te, sem házad népe, sem semmi más, ami a tiéd.

¹²Ti most saját szemetekkel látjátok testvéremmel, Benjáminnal együtt, hogy én magam beszélek hozzátok. ¹³Mondjátok el azért apámnak, milyen dicső dolgok történtek itt velem

Egyiptomban, és mindazt, amit láttatok. Azután sietve hozzátok ide apámat! ¹⁴Ekkor testvérenek, Benjáminnak a nyakába borult, és sírt. Benjámin is sírt a nyakába borulva. ¹⁵Majd megcsókolta mindegyik testvérét, és sírva megölelte őket. Azután már beszédbe elegyedtek vele a testvérei.

A fáraó Egyiptomba hívja Jákóbot és fiait

¹⁶A fáraó házában meghallották a hírt, hogy megjöttek József testvérei. Tetszett ez a fáraónak és szolgáinak. ¹⁷Ezt mondta a fáraó Józsefnek: Mondd meg testvéreidnek: Ezt cselekedjétek: Rakjátok meg állataitokat, eredjete, menjete el Kánaán földjére! ¹⁸Azután vegyétek magatokhoz apátokat, házatok népét, és jöjjetek hozzám; én pedig nektek adom Egyiptom földjének a legjavát, és a legzsírosabb földön élhettek. ¹⁹Parancsold meg nekik: Ezt cselekedjétek: Vigyetek magatokkal szekereket Egyiptomból gyermekeitek és feleségeitek számára, hozzátok magatokkal apátokat, és jöjjetek ide! ²⁰Ne sajnáljátok a holmitokat, mert Egyiptom egész földjének a legjava lesz a tiétek!

²¹Izráel fiai így is cselekedtek. József adott nekik szekereket a fáraó parancsa szerint, és útravalót is adott nekik. ²²Mindegyiknek adott egy öltözet ruhát, de Benjáminnak háromszáz ezüstöt és öt öltözet ruhát adott. ²³Apjának pedig ezt küldte: tíz szamarat, megrakva Egyiptom legjobb termékeivel, és tíz szamárkancát, megrakva gabonával, kenyérral és egyéb étellemmel, útravalóul az apjának. ²⁴Így küldte el testvéreit, és azok elmentek. De ezt mondta nekik: Ne civakodjatok az úton!

²⁵Fölmentek tehát Egyiptomból, és megérkeztek Kánaán földjére apjukhoz, Jákóbbhoz. ²⁶Megmondták neki: József még életben van, sőt, egész Egyiptom fölött ő uralkodik! De Jákób szíve hideg maradt, mivel nem hitt nekik. ²⁷Elbeszélték hát neki mindazt, amit József mondott nekik. És amikor látta a szekereket, amelyeket József küldött, hogy őt elvigyék, Jákób megkönnyebbült. ²⁸Ezt mondta Izráel: Ennyi elég! Csakhogy él még József, a fiam! Megyek, hogy meglássam őt, mielőtt meghalok.

Jákób fiaival együtt Egyiptomba költözik

46

¹Izráel tehát útnak indult mindenével, amije csak volt, és amikor Beérsébába ért, áldozatokat mutatott be atyja, Izsák Istenének. ²Isten pedig éjszaka így szólt Izráelhez látomásban: Jákób! Jákób! Ő így felelt: Itt vagyok! ³Ekkor azt mondta: Én vagyok az Isten, atyádnak Istene! Ne félj lemenni Egyiptomba, mert nagy néppé teszek ott! ⁴Én megyek veled Egyiptomba, és én is foglak visszahozni, és József keze fogja majd le a szemedet. ⁵Elindult tehát Jákób Beérsébából. Izráel fiai föltették apjukat, Jákóbot meg a gyermekeket és az asszonyokat a szekerekre, amelyeket a fáraó küldött, hogy elvigyék őt. ⁶Fogták jószágaikat és szerzeményüket, amit Kánaán földjén szereztek, és elmentek Egyiptomba: Jákób és vele együtt minden leszármazottja. ⁷Elvitte magával Egyiptomba a fiait és fiúunokáit, leányait és leányunokáit, minden leszármazottját.

⁸Így hívták Izráel utódait, akik elmentek Egyiptomba: Jákób és fiai. Jákób elsőszülötte volt Rúben. ⁹Rúben fiai: Hanók, Pallú, Hecrón és Karmí. ¹⁰Simeon fiai: Jemúél, Jámín, Óhad, Jákín, Cóhar, valamint Saul, egy kánaáni nőnek a fia. ¹¹Lévi fiai: Gérsón, Kehát és Merári. ¹²Júda fiai: Ér, Ónán, Sélá, Pérec és Zerah. Ér és Ónán meghalt még Kánaán földjén. De Pérecnek már fiai is voltak: Hecrón és Hámúl. ¹³Issakár fiai: Tóla, Puvvá, Jób és Simrón. ¹⁴Zebulon fiai: Szered, Élón és Jahleél. ¹⁵Ezek Lea fiai, akiket Paddan-Arámban szült Jákóbnak. Az ő leánya volt Dina: fiai és leányai összesen harminchárman voltak. ¹⁶Gád fiai: Cifjón, Haggí, Súní, Ecbón, Érí, Aródí és Aréli. ¹⁷Ásér fiai: Jimná, Jisvá, Jisví, Bería, az ő húguk volt Szerah. Bería fiai: Heber és Malkiél. ¹⁸Ezek Zilpá fiai, akit Lábán adott Leának, a

leányának. Ő szülte ezt a tizenhatot Jákóbnak.¹⁹ Ráhelnek, Jákób feleségének a fia volt József és Benjámin.²⁰ Józsefnek Egyiptom földjén született Manassé és Efraim, akiket Ászenat, Pótiférának, Ón papjának a leánya szült.²¹ Benjámin fiai: Bela, Beker, Asbél, Géra, Naamán, Éhí és Rós, Muppím, Huppím és Ard.²² Ezek Ráhel fiai, akik Jákóbnak születtek. Összesen tizennégyen voltak.²³ Dán fia: Husím.²⁴ Naftáli fiai: Jahceél, Gúni, Jécer és Sillém.²⁵ Ezek Bilhá fiai, akit Lábán adott Ráhelnek, a leányának. Ő szülte ezeket Jákóbnak, összesen hetet.²⁶ Azok, akik Jákóbbal együtt Egyiptomba érkeztek – akik ötöle származtak, azaz Jákób fiainak a feleségein kívül – összesen hatvanhatan voltak,²⁷ Józsefnek pedig két fia született Egyiptomban. Jákób egész háza népe tehát, amely Egyiptomba ment, hetven lélek volt.

József találkozik apjával

²⁸Józsefhez menve Jákób Júdát küldte maga előtt, hogy mutassa az utat Gósenbe. Így érkeztek el Gósen földjére.²⁹ József befogott a kocsijába, és Gósenbe ment apja, Izráel elé. Amikor meglátta, a nyakába borult, és sokáig sírt a nyakába borulva.³⁰ Izráel azt mondta Józsefnek: Most már meghalhatok, mert megláttam arcodat, hogy még élsz.³¹ József ezután azt mondta testvéreinek és apja háza népének: Elmegyek és hírt viszek a fáraónak. Megmondom neki, hogy testvéreim és apám háza népe, akik Kánaán földjén voltak, megérkeztek hozzám,³² és ezek az emberek juhpásztorok, mindig jószágértéző emberek voltak, és elhozták a juhaikat, marháikat és mindenüket.³³ Azért ha a fáraó majd hívat titeket, és megkérdezi, hogy mi a foglalkozásotok,³⁴ ezt mondjátok: Jószágértéző emberek voltunk a te szolgálóid ifjúkoruktól fogva mindeddig; mi is, meg atyáink is. Így majd letelepedhettek Gósen földjén, mert az egyiptomiak minden juhpásztort utálatosnak tartanak.

Jákób és családja letelepszik Gósen földjén

47

¹József elment és hírt vitt a fáraónak. Ezt mondta: Apám és testvéreim megérkeztek Kánaán földjéről juhaikkal, marháikkal és mindenükkel, amilyük csak van, és már Gósen földjén vannak.² Maga mellé vett ötöt a testvérei közül, és odaállította őket a fáraó elé.³ A fáraó ezt kérdezte a testvérektől: Mi a foglalkozásotok? Ők így feleltek a fáraónak: Juhpásztorok a te szolgálóid, mi is, meg atyáink is azok voltak.⁴ Majd ezt mondták a fáraónak: Jövevényként jöttünk erre a földre, mert szolgálóid juhainak nincs legelője, olyan súlyos az éhínség Kánaán földjén. Hadd telepedjenek le szolgálóid Gósen földjén!⁵ A fáraó ezt mondta Józsefnek: Apád és testvéreid idejöttek hozzád.⁶ Előtted van Egyiptom országa. Az ország legjobb részén telepítsd le apádat és testvéreidet, telepedjenek le Gósen földjén. Ha pedig tudod, hogy vannak közöttük rátermett emberek, tedd azokat jószágaim felügyelőivé!

⁷József apját, Jákóbot is bevezette, és odaállította a fáraó elé. Jákób áldást mondott a fáraóra.⁸ A fáraó megkérdezte Jákóbtól: Hány éves vagy? ⁹Jákób azt felelte a fáraónak: Vándorlásom éveinek a száma százharminc esztendő. Életem rövid volt, tele rossz napokkal. Nem értem el atyáim vándorlása éveinek a számát.¹⁰ Majd áldást mondott Jákób a fáraóra, és eltávozott a fáraó elől.¹¹ Így telepítette le József apját és testvéreit, és adott nekik birtokot Egyiptomban, az ország legjobb részén, Ramszesz földjén, ahogyan megparancsolta a fáraó.¹² És ellátta József kenyérrel az apját, testvéreit és apja egész háza népét családostul.

Éhínség Egyiptomban

¹³Pedig sehoh az országban nem volt már kenyér, olyan súlyos volt az éhínség. Egyiptom földje és Kánaán földje sínylődött az éhínség miatt.¹⁴ József a gabonáért, amelyet vásároltak, már összeszedetett minden pénzt, ami csak fellelhető volt Egyiptom és Kánaán földjén. Ezt a pénzt József a fáraó házána juttatta.¹⁵ Amikor elfogyott a pénz Egyiptom földjén – meg

Kánaán földjén is –, odament valamennyi egyiptomi Józsefhez, és azt mondták: Adj nekünk kenyeret! Miért haljunk meg itt előtted? Hiszen nincs már pénz! ¹⁶József így felelt: Adjátok ide jószágaitokat, akkor adok nektek jószágaitokért, ha már nincs pénz. ¹⁷El is vitték jószágait Józsefhez, József pedig adott nekik kenyeret a lovakért, a juhnyájakért, a marhacsordákért és a szamarakért. Ellátta őket kenyérrrel abban az esztendőben minden jószágukért. ¹⁸Miután eltelt az az esztendő, a következő esztendőben megint odamentek hozzá, és azt mondták neki: Nem titkolhatjuk el, uram, hogy elfogyott a pénz, jószágaink és állataink pedig urunknál vannak. Nem maradt egyebünk, uram, csak a testünk és a földünk. ¹⁹Miért pusztuljunk el szemed láttára magunk is, meg a földünk is? Vásárolj meg minket és a földünket kenyéren, és mi földünkkel együtt a fáraó szolgálói leszünk. Csak adj vetőmagot, hogy életben maradjunk, ne haljunk meg, és a termőföld se váljék pusztává. ²⁰József tehát megvásárolta Egyiptom egész földjét a fáraó részére, mert az egyiptomiak mind eladták mezőiket, olyan súlyos volt náluk az éhínség. Így lett a föld a fáraóé. ²¹A népet pedig szolgálivá tette, hogy neki dolgozzanak, Egyiptom határának egyik szélétől a másikig. ²²Csak a papok földjét nem vásárolta meg, mert az a papok javadalma volt a fáraó rendelete szerint, és ők abból a javadalomból éltek, amelyet a fáraó rendelete juttatott nekik. Ezért nem adták el a földjüket.

²³Akkor József ezt mondta a népnek: A mai napon megvásároltalak benneteket és földeteket a fáraónak. Itt a vetőmag, vessétek be a földet! ²⁴A termés egyötödét a fáraónak kell adnotok, négyötöde pedig megmarad nektek vetőmagnak és élelemre házatok népének, hogy legyen ennivalója családoknak. ²⁵Ők ezt felelték: Te mentetted meg az életünket. Légy jóindulattal irántunk, uram, és mi a fáraó szolgálói leszünk! ²⁶Így hozta meg József Egyiptomban a földre vonatkozólag azt a mai napig is érvényes rendeletet, hogy a termés egyötöde a fáraóé; csak a papok földje nem volt a fáraóé.

Jákób végrendelete

²⁷Izráel tehát letelepedett Egyiptomban, Gósen földjén. Birtokukba vették azt, szaporodtak és nagyon megsokasodtak.

²⁸Jákób tizenhét évig élt Egyiptomban. Összesen száznegyvenhét évig élt Jákób. ²⁹Amikor közeledett Izráel halálának az ideje, magához hívatta fiát, Józsefet, és ezt mondta neki: Ha elnyertem jóindulatodat, tedd kezedet a csípóm alá, és esküdj meg, hogy hűséggel és szeretettel bánysz velem, és nem Egyiptomban fogsz eltemetni! ³⁰Őseim mellett akarok pihenni. Vigyél majd el Egyiptomból, és temess az ő sírjukba! Ő így felelt: Megteszem, amit mondtál. ³¹Jákób ezt mondta: Esküdj meg nekem! Ő megesküdt. Ekkor Izráel térdre borult az ágy fejénél.

Jákób megáldja Efraimot és Manassét

48

¹Történt ezek után, hogy hírül vitték Józsefnek: Apád beteg! Ekkor elvitte hozzá két fiát, Manassét és Efraimot. ²Jákóbnak jelentették: Nézd, József, a fiad jön hozzád! Izráel összeszedte erejét, és felült az ágyon. ³Jákób ezt mondta Józsefnek: A Mindenható Isten megjelent nekem Lúzbán, Kánaán földjén, megáldott engem, ⁴és azt mondta nekem: Megszaporítalak és megsokasítalak, népek sokaságává teslek, és a te utódaidnak adom örökre ezt a földet birtokul. ⁵Legyen hát enyém a két fiad, akik Egyiptom földjén születtek, mielőtt eljöttem hozzád Egyiptomba. Efraim és Manassé legyen éppúgy az enyém, mint Rúben és Simeon. ⁶Azok a gyermekeid viszont, akiket utánuk nemzettel, legyenek a tied, és viseljék bátyjaik nevét örökségükben. ⁷Mert amikor Paddánból eljöttem, fájdalمامra meghalt

Ráhel útközben, Kánaán földjén, amikor már csak rövid út választott el Efrátától. Ott temettem el az Efrátába, azaz Betlehembe vezető úton.

⁸ Amikor Izráel meglátta József fiait, megkérdezte: Kik ezek? ⁹ József ezt felelte apjának: Az én fiaim, akiket itt adott nekem az Isten. Jákób így szólt: Hozd ide őket hozzám, hadd áldjam meg őket! ¹⁰ Izráel szemei az öregség miatt meggyengültek, és nem látott már jól. József ezért odavitte őket Jákóbbhoz, ő pedig megcsókolta és megölelte őket. ¹¹ Izráel ezt mondta Józsefnek: Nem gondoltam, hogy még meglátom arcodat, és most Isten még azt is megengedte, hogy megláthassam a gyermekeidet. ¹² Akkor József elhúzta őket apja térdétől, és arccal a földre borult. ¹³ Azután fogta József mindkettőjüket, és odavitte jobb kezével Efraimot Izráel baljára, bal kezével pedig Manassét Izráel jobbára. ¹⁴ Izráel kinyújtotta a jobb kezét, és Efraim fejére tette, pedig ő volt a kisebbik. A bal kezét meg keresztbe rá Manassé fejére tette, pedig Manassé volt az elsőszülött. ¹⁵ Azután így áldotta meg Józsefet:

Az Isten, akinek színe előtt jártak az őseim, Ábrahám és Izsák,
az Isten, aki pásztorom, mióta csak vagyok
mind a mai napig,

¹⁶ az angyal, aki megváltóm minden bajban, áldja meg e fiúkat!

Az én nevemről nevezzék őket, meg őseimnek,
Ábrahámnak és Izsáknak a nevéből!

Legyen számtalan utódjuk ezen a földön!

¹⁷ Amikor József látta, hogy apja Efraim fejére tette a jobb kezét, rosszalotta ezt. Megfogta apja kezét, hogy áttegye Efraim fejről Manassé fejére. ¹⁸ József ezt mondta apjának: Nem úgy, apám, mert ez az elsőszülött, az ő fejére tedd a jobb kezedet! ¹⁹ Apja azonban elutasította, és azt mondta: Tudom, fiam, tudom. Ő is néppé lesz, ő is nagy lesz, de kisebbik testvére nagyobb lesz nála, és utódaiból sok-sok nép támad majd. ²⁰ És így áldotta meg őket azon a napon:

A ti nevetekkel mondanak majd
áldást Izráelben:

Tegyen Isten olyanná,
mint Efraimot és Manassét!

Így helyezte Jákób Efraimot Manassé elé. ²¹ Azután ezt mondta Izráel Józsefnek: Én már meghalok. De Isten veletek lesz, és visszavisz benneteket atyáitok földjére. ²² Neked azonban egy hegyháttal többet adok, mint testvéreidnek, amit karddal és íjjal vettem el az emóriaktól.

Jákób megáldja tizenkét fiát

49

¹ Jákób hívatta fiait, és ezt mondta:

Gyűljetek össze, hadd mondjam el,
mi történik veletek a távoli jövőben!

² Gyűljetek egybe, hallgassatok meg, Jákób fiai!

Hallgassatok atyátokra, Izráelre!

³ Rúben, te vagy elsőszülöttem,
erősségem, férfierőm első termése:

kiváltképpen hatalmas, kiváltképpen erős.

⁴ Kiáradtál, mint a víz, nem maradsz az első,
mert atyád ágyába léptél,
akkor meggyaláztál, nyoszolyámba léptél.

⁵ Simeon és Lévi testvérek,
fegyvereik erőszak eszközei.

⁶Társaságukba ne menj, lelkem,
gyülekezetükkel ne egyesülj, dicsőségem!
Mert embert öltek haragjukban,
kedvtelésükben bikát bénítottak.
⁷Átkozott haragjuk, mert vad,
és dühük, mert hajthatatlan.
Széosztom őket Jákóbban,
elszélesztem Izráelben.
⁸Júda, téged magasztalnak testvéreid.
Kezed ellenségeid nyakára teszed,
leborulnak előtted atyádnak fiai.
⁹Fiatal oroszlán vagy, Júda,
prédától lettél nagygyá, fiam!
Lehevert, elnyújtózott, mint a hím vagy a nőstény oroszlán
– ki merné fölzavarni?!
¹⁰Nem távozik Júdából a jogar,
sem a kormánypálca térdei közül,
míg eljő Siló, akinek engednek a népek.
¹¹Szőlőtőhöz köti ki szamarát,
nemes tőkéhez számárcsikóját.
Ruháját borban mossa,
köntösét a szőlő vérében.
¹²Szemei bornál ragyogóbbak,
fogai tejnél fehérebbek.
¹³Zebulon a tengerpart felé lakik,
a hajók kikötője felé,
hátaival Szidónra támaszkodik.
¹⁴Issakár nagy csontú szamar,
az aklok között heverész.
¹⁵De látva, mily jó a nyugalom, és milyen szép a föld,
teher alá hajtja vállát, és robotoló szolgává lesz.
¹⁶Dán ítéli a maga népét,
mint Izráel bármely törzse.
¹⁷Dán kígyó lesz az úton, vipera az ösvényen,
a ló csüdjébe harap, és lovasa hanyatt esik.
¹⁸Szabadításodra várok, URam!
¹⁹Gádot martalócok marják, de ő a sarkukba mar!
²⁰Ásér kenyere kövér, királyi csemegéket kínál.
²¹Naftáli gyors lábú szarvasünő,
szép szavakat hallat.
²²Termő fa ága József,
termő fa ága forrás mellett,
ágai átnyúlnak a kőfalon.
²³Ezért keserítik, nyilazzák,
kergetik az íjászok.
²⁴De íja nem remeg,
izmos kezei fürgén járnak,
hisz Jákób erőssége tartja kezét,
Izráel pásztora, kősziklája,

²⁵atyád Istene, aki megsegít téged,
a Mindenható, aki megáld téged
az ég áldásával felülről,
a lent elterülő mélység áldásaival,
az emlők és anyaméh áldásaival.

²⁶Atyád áldásai erősebbek
az örök hegyek áldásainál,
az örök halmok gyönyörűségénél.
Szálljanak József fejére,
a testvérei között megszentelt fejére.

²⁷Benjámin ragadozó farkas,
reggel zsákmányt eszik, este prédát oszt.

²⁸Ez Izráel tizenkét törzse. Ezt mondta el nekik apjuk, amikor megáldotta őket;
mindegyiket a ráillő áldással áldotta meg.

Jákób halála

²⁹Azután parancsot adott nekik, és ezt mondta: Ha majd elődeim mellé kerülök, atyáim mellé temesetek, a hetrita Efrón mezején levő barlangba. ³⁰Abba a barlangba, amely Kánaán földjén van, Mamréval szemben, a makpélai mezőn, amelyet Ábrahám vett meg a mezővel együtt a hetrita Efróntól, sírhelynek való birtokul. ³¹Oda temették el Ábrahámot és feleségét, Sárát, oda temették el Izsákot és feleségét, Rebekát, oda temettem el Leát is. ³²A hetritáktól megvett tulajdon az a mező és a rajta levő barlang. ³³Miután Jákób mindezeket meghagyta fiainak, felhúzta lábait az ágyra, azután elhunyt, és elődei mellé került.

Jákób holttestét Hebrónba szállítják

50

¹József ekkor apja arcára borult, siratta, és csókolgatta. ²Azután megparancsolta József az orvosoknak, akik az ő szolgálatában álltak, hogy balzsamozzák be az apját. Az orvosok be is balzsamozták Izráelt. ³Negyven nap telt el ezzel, mert ennyi ideig tart a bebalzsamozás. Az egyiptomiak pedig hetven napig siratták őt. ⁴Amikor letelt a siratás ideje, így szólt József a fáraó háza népéhez: Ha jóindulattal vagytok irántam, beszéljétek el ezt a fáraónak: ⁵Apám megesketett, amikor ezt kérte: Én most meghalok: a saját sírboltomba temess el, amelyet Kánaán földjén vájtam ki magamnak! Most azért el kell mennem, hogy eltemessem apámat, de utána visszatérek. ⁶A fáraó ezt mondta: Menj el, temesd el apádat, ahogyan megesketett téged! ⁷El is ment József, hogy eltemesse apját, és vele ment a fáraó minden udvari embere, udvarának vénei és Egyiptom összes vénei, ⁸meg József egész háza népe, testvérei és apjának a háza népe. Csak a gyermekeket meg a juhokat és marhákat hagyták Gósen földjén. ⁹Még harci kocsik és lovasok is mentek vele, úgyhogy igen hatalmas menet volt. ¹⁰Amikor eljutottak Góren-Háátádig, amely a Jordánon túl van, nagy és mélységes gyásszal siratták el ott; hét napig tartó gyászünnepet rendezett apjának József. ¹¹Amikor az ország lakosai, a kánaániak látták ezt a gyászünnepet Góren-Háátádnál, ezt mondták: Mély gyásza van Egyiptomnak! Ezért nevezték el azt a helyet a Jordánon túl Ábél-Micraimnak. ¹²Fiai pedig úgy tettek Jákóbbal, ahogyan megparancsolta nekik: ¹³elvitték őt fiai Kánaán földjére, és eltemették Mamréval szemben, a makpélai mezőn levő barlangba, amelyet Ábrahám a mezővel együtt vásárolt meg a hetrita Efróntól sírhelynek való birtokul. ¹⁴Miután József eltemette apját, visszatért Egyiptomba testvéreivel és mindazokkal együtt, akik elkísérték őt apja temetésére.

József nagylelkűsége testvéreihez

¹⁵Amikor József bátyjai látták, hogy meghalt az apjuk, így tanakodtak: Hátha József bosszút forral ellenünk, és megfizet nekünk mindazért a rosszért, amit vele szemben elkövettünk! ¹⁶Ezt üzenték tehát Józsefnek: Apád megparancsolta nekünk halála előtt: ¹⁷Mondjátok meg Józsefnek: Kérünk, bocsásd meg testvéreid hitszegését és vétjét, hogy rosszat követtek el ellened! Bocsásd meg hát azoknak a hitszegését, akik atyád Istenének a szolgálói! József sírva fakadt, amikor ezt elmondták neki. ¹⁸Oda is mentek hozzá a testvérei, leborultak előtte, és ezt mondták: Szolgáid vagyunk! ¹⁹De József így szólt hozzájuk: Ne féljete! Vajon Isten vagyok én? ²⁰Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa. ²¹Most hát ne féljete, eltartalak én benneteket és gyermekeiteket! Így vigasztalta őket, és szívhez szólóan beszélt velük.

²²József Egyiptomban lakott, mind ő, mind apjának a háza népe. Száztíz esztendeig élt József, ²³és megláthatta József Efraim fiait harmadíziglen. Manassé fiának, Mákírnak is születtek gyermekei, és József saját gyermekeivé fogadta őket.

József halála

²⁴Azután József ezt mondta testvéreinek: Én meghalok, de Isten bizonyosan rátok tekint, és majd elvezet benneteket ebből az országból arra a földre, amelyet esküvel ígért meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak. ²⁵Meg is eskette meg József Izráel fiait: Bizonyosan rátok tekint Isten, akkor vigyétek majd el innen a csontjaimat. ²⁶Azután meghalt József, száztíz éves korában. Bebalzsamozták, és egy koporsóba helyezték Egyiptomban.